

VAJADUSUURING „EESTIKEELSE ÕPPE LAIENDAMINE VENE ÕPPEKEELEGA ÕPPERÜHMADEGA KUTSEÕPPEASUTUSTES”

Uuringu aruanne

Mai 2009

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	5
1.1 Küsitluse valim	5
1.2 Läbiviimise metoodika	6
1.3 Uuringurühm	6
VALIMITE STRUKTUUR	7
KOKKUVÕTE	10
1 ERINEVATE SIHTRÜHMADE ARVAMUSTE VÕRDLUS	13
1.1 Õpilaste eesti keele oskuse keskmine tase	13
1.2 Kui vajalikuks peetakse eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks?	15
1.3 Kas eesti keele tundide arvu peetakse piisavaks?	16
1.4 Kui vajalikuks peetakse osade eriala-ainete õpetamist eesti keeles?	17
1.5 Hinnangud mõnele aspektile õppekorralduses	17
1.6 Õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu õpetajate ja juhtkonna hinnangul	18
2 ÕPILASED	19
2.1 Situatsioonid, milles õpilased puutuvad kokku eesti keelega	19
2.2 Kokkupuuted eestikeelse kirjanduse ja meediaga	20
2.3 Millal omandati algteadmised eesti keelest?	21
2.4 Eesti keele tasemeeksami tunnistuse olemasolu ja tase	22
2.5 Kuidas on muutunud eesti keele oskus kutseõppeasutusse õppima asumisest alates?	23
2.6 Hinnangud õppetöö korraldusele koolis	24
2.7 Kui vajalikuks peavad õpilased eesti keele õppimist? Kui vajalikuks peetakse seda tulevikus oma erialal töötamiseks?	25

2.8	Eesti keele õpe koolis	26
2.9	Eesti keele õpetamiseks kasutatavad õppevormid.....	28
2.10	Eesti keele õpetamiseks kasutatavad õppematerjalid	28
2.11	Oskused, mida tahetakse omandada eesti keele tunnis	29
2.12	Mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti?	30
2.13	Eriala-ainete õpetamine eesti keeles.....	30
2.14	Õpilaste huvi osaleda vahetusprojektides	31
2.15	Kas kutseõppeasutus annab töötamiseks piisava eesti keele oskuse?	32
2.16	Kavatsus jääda Eestisse või lahkuda.....	33
3	EESTI KEELE ÕPETAJAD	34
3.1	Eesti keele õpetajate arvamus õpilaste eesti keele oskusest ja huvist selle õppimise vastu	34
3.2	Hinnangud varustatusele õppematerjalidega	35
3.3	Eesti keele tundide läbiviimine.....	35
3.4	Tundides kasutatavad õppematerjalid	36
3.5	Eriala-ainete õpetamine eesti keeles.....	40
3.6	Eesti keele õpetajate arvamusd erialaõpetajate eesti keele tasemest	41
3.7	Eesti keele õpetajate keeleoskus.....	43
3.8	Eesti keele õpetajate taustast.....	45
4	ERIALA-AINETE ÕPETAJAD	47
4.1	Eesti keele oskuse vajalikkus õpilastele tulevasel erialal töötamiseks.....	47
4.2	Osade eriala-ainete eesti keeles õpetamise vajalikkus	47
4.3	Hinnangud õppetööle koolis.....	49
4.4	Aineõpetajate eesti keele oskus	49
4.5	Erialaõpetajate osalemine eesti keele õppes	50
4.6	Eriala-ainete õpetamisest eesti keeles.....	51
4.7	Erialaõpetajate täiendkoolitus.....	53
4.8	Mida vajatakse, et hakata eriala-aineid eesti keeles õpetama?.....	54
4.9	Erialaainete õpetajate taustast	55
5	ADMINISTRATSIION	57
5.1	Koolide juhtkondade arvamusd õpilaste keeleoskuse kohta	57
5.2	Arvamusd õpilaste huvi kohta eesti keele õppimise vastu.....	57
5.3	Hinnangud õppetööle koolis.....	58
5.4	Eesti keele tunnid	58

5.5	Erialaainete õpetamine eesti keeles	59
5.6	Vene emakeelega erialaainete õpetajate eesti keele oskus ja huvi keeletaseme tõstmise vastu	62
5.7	Info hankimine Eesti hariduspoliitika ja keelenõuete kohta	63
5.8	Juhtide eesti keele oskus	64
LISAD		67
LISA 1	Väljakirjutused õpilaste ankeetidest.....	67
1.1	Mis on (keeleoskuse) paranemisele kaasa aidanud? (küs.24)	67
1.2	Miks ei ole eesti keele oskus paranenud? (küs. 25)	70
1.3	Miks Te peate eesti keele õppimist vajalikuks? (küs. 27)	72
1.4	Miks ei ole eesti keele õppimine Teie arvates vajalik? (küs. 28)	76
1.5	Mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti, mida ootate koolis pakutavalt eesti keele õppelt? (küs. 38)	77
Lisa 2	Väljakirjutused eesti keele õpetajate ankeetidest	80
2.1	Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks vaja? (küs. 20)	80
2.2	Miks Te peate erialaainete õpetamist eesti keeles vajalikuks? (küs. 23)	81
2.3	Milliste erialade õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate? (küs.24)	81
2.4	Miks peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks? (küs. 25) ..	82
2.5	Milliste erialade õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks? (küs. 26)	82
2.6	Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates erialaainete eesti keeles õpetamiseks vaja? (küs. 28)	83
2.7	Millist täiendkoolitust Te sooviksite? (küs.41)	83
Lisa 3	Väljakirjutused erialaainete õpetajate ankeetidest.....	84
3.1	Miks Te peate osade eriala-ainete õpetamist eesti keeles vajalikuks? (küs. 7)	84
3.2	Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate? (küs. 8)	85
3.3	Milliseid abinõusid Te peaksite vajalikuks kasutusele võtta, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialaainete õpetamist eesti keeles? (küs. 9)	86
3.4	Miks peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks? (küs.10) ..	87
3.5	Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks? (küs. 11) ...	88
3.6	Milliseid aineid õpetatakse vene õppekeelega rühmades? (küs.28)	89
3.7	Milliseid loetletud ainetest ollakse valmis õpetama eesti keeles? (küs. 28)	92
3.8	Millisel alal täiendkoolitust Te enda jaoks eelkõige vajalikuks peate? (küs. 31)	94
3.9	Milliseid õppematerjale ja õppevahendeid Te vajaksite, et hakata erialaaineid õpetama eesti keeles? (küs. 33)	95

SISSEJUHATUS

Turu-uuringute AS viis aprillis-mais 2009.a. läbi vajadusuuringu "Eestikeelse õppe laiendamine vene õppekeelega õpperühmadega kutseõppeasutustes".

Samalaadne uuring toimus ka 2004.a. uuringufirma Faktum vahendusel. Tänavuses uuringus kasutatud ankeetidesse on sisse viidud mõningaid muudatusi, et kaasajastada neid vastavalt tänastele oludele.

Uuring viidi läbi neljas sihtrühmas:

- kutseõppeasutuste venekeelsete õpperühmade õpilased
- eesti keele õpetajad samades õppeasutustes
- aineõpetajad, kes õpetavad venekeelseid rühmi samades õppeasutustes
- administratsiooni esindajad (direktorid, õppealajuhtajad)

Uuringu eesmärgiks oli saada informatsiooni sihtrühmade hinnangutest:

- õpilaste eesti keele oskusele
- õpilaste huvile eesti keele õppimise vastu
- eesti keele õppimise vajalikkusele õpilaste ja õpetajate hinnangul
- koolide varustatusele vajalike eestikeelsete õppematerjalidega
- mõningate erialade õpetamisele eesti keeles
- õpetajate täiendkoolituse vajalikkusele

1.1 Küsitluse valim

Küsitluse valimi aluseks oli 20 kooli, milles on vene õppekeelega õpperühmi. Igast koolist küsitleti vene õpperühmade õpilasi ning nendes rühmades õpetavaid eesti keele ja erialaainete õpetajaid, ühtlasi ka koolide juhtkonnaesindajaid. Koolide nimekirja koostas uuringu tellija.

Lõplikult saadi vastused 19 koolist, kuna ühe kooli juht keelas küsitluse läbiviimise oma koolis.

Küsitletavate õpilaste ja õpetajate jagunemine koolide vahel pandi paika vastavalt nende jagunemisele üldkogumis, kusjuures küsitlemiseks muudeti mõningaid proportsioone õpilaste valimis õppetasemete – kutsekeskharidus põhikooli baasil (KKPB) ja kutsekeskharidus keskkooli baasil (KKKP), piirkondade (Tallinn, Ida-Virumaa) ja erialade lõikes, et saada üldistamiseks piisavaid vastajate gruppe. Tulemuste analüüsimisel kaaluti need tagasi lähedaseks nende tegelikele proportsioonidele õpilaskonna üldkogumis.

Kuna üks kool langes küsitlusest välja ning küsitlusperiood langes ajale, mil osas koolidest oli juba alanud praktika, jäi planeeritud vastajate arvust veidi puudu.

Tegelikke vastajaid oli:

õpilased n=276

eesti keele õpetajad n= 40

eriala-ainete õpetajad n=98

juhtkonna esindajad n=36

Õpilaste valim:

Valdkond	Üldkogum (arv)			Üldkogum (%)			Planeeritud valim (%)		
	KKPB	KKKB	Kõik	KKPB	KKKB	Kõik	KKP B	KKKB	Kõik
1. humanitaaria/sotsiaalteadused/ärindus/õigus	421	669	1090	6	9	15	8	8	17
2. arvutiteadused	973	445	1575	14	6	22	12	9	21
3. tehnika, tootmine, ehitus	2194	755	2792	31	11	39	21	11	32
4. tervis ja heaolu	0	137	137	0	2	2	0	8	8
5. teenindus	1164	394	1558	16	6	22	16	6	22
KÕIK	4752	2400	7152	66	34	100	57	43	100
Ida-Virumaa	2206	1479	3685	31	21	52	24	21	46
Tallinn	2524	921	3445	35	13	48	32	21	53
muu (Pärnu)	22		22				2	0	2
KÕIK	4752	2400	7152	66	34	100	57	43	101

1.2 Läbiviimise meetodika

Küsitlus viidi kõigis sihtrühmades läbi isetäidetavate ankeetidena.

Õpilaste puhul koguti kooli administratsiooni abil vajalike astmete ja erialade õpilased gruppidesse ning õpilased täitsid ankeete uuringufirma küsituleja juuresolekul, kes jagas ankeedid laiali, selgitas täitmist ning korjas need hiljem ise ka kokku.

Õpetajad ja administratsiooni esindajad said ankeedid oma kätte, täitsid neid endale sobival ajal ning küsituleja sai need hiljem kätte enamasti juba kõik koos.

Vastajad võisid vabal valikul täita kas eesti- või venekeelse ankeedi.

1.3 Uuringurühm

Projekti juhtimine, aruanne
Küsitluse juhtimine
Andmetöötlus

Hella Kaldaru
Marina Karpištšenko, Kristel Toom, Rutt Vihtla
Kaire Siimon

VALIMITE STRUKTUUR

ÕPILASED (%)

N=276

SUGU

Mees	48
Naine	52

VANUS

15-18	54
19-20	21
21-25	10
26-30	4
30+	11

ERIALA

Humanitaar, õigus, äridus	4
Loodus- ja täppisteadused (informaatika, arvutid)	10
Tootmine, tehnika	20
Tervis ja heaolu	40
Teenindus	3

ÕPPEKEEL KOOLIS

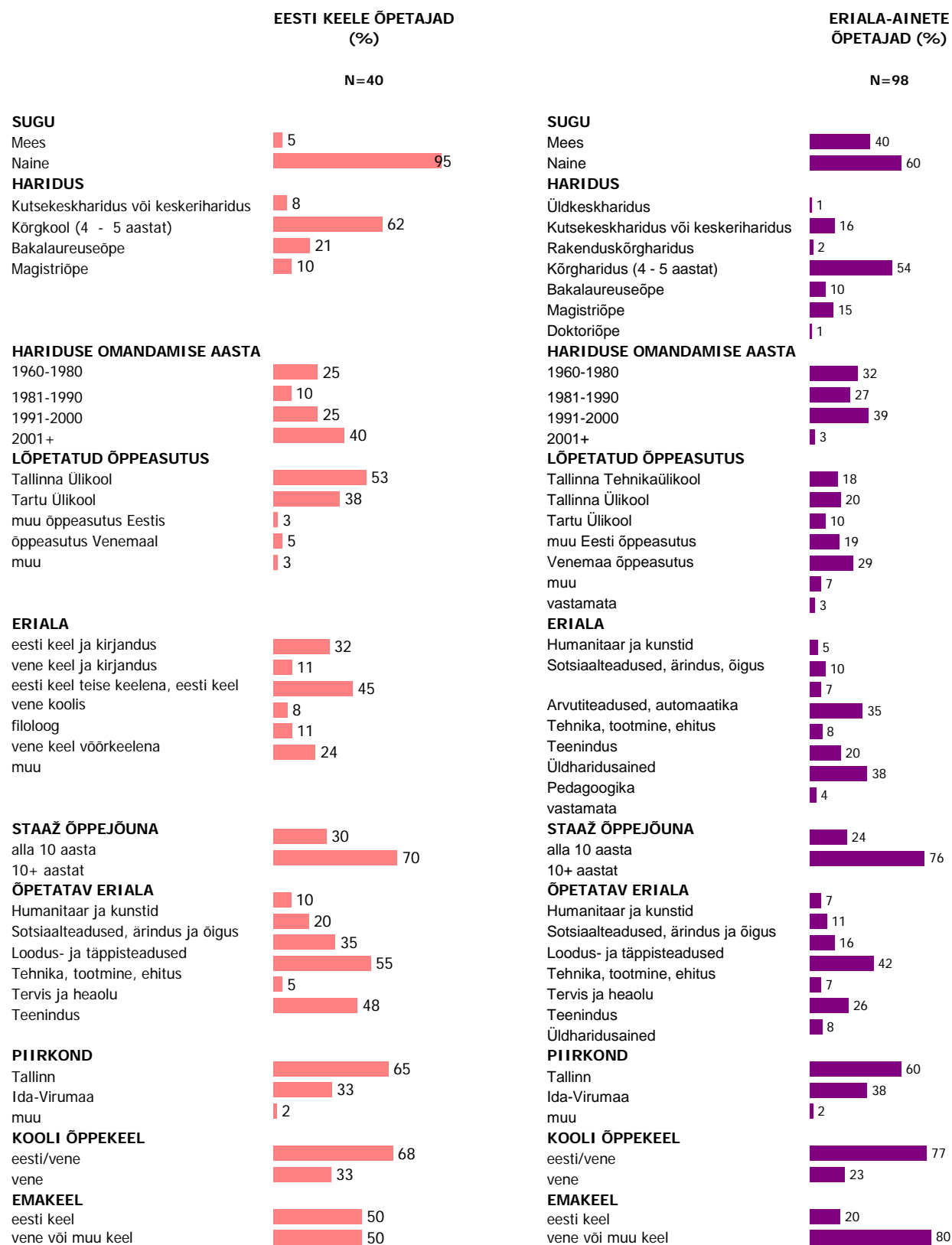
eesti/vene	69
vene	31

PIIRKOND

Tallinn	46
Ida-Virumaa	52
muu	2

OMANDATAV HARIDUSTASE

KKPB	67
KKKB	33

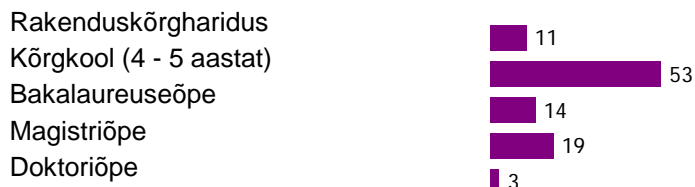
ADMINISTRATSIOON (%)

N=36

SUGU

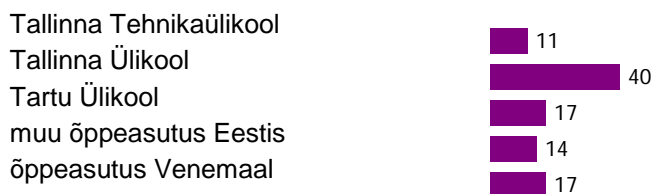
HARIDUS

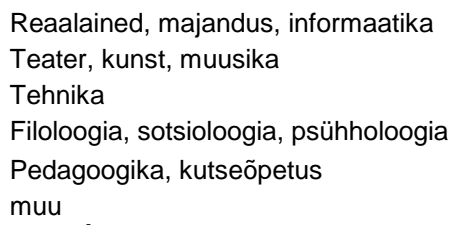
HARIDUSE OMANDAMISE AASTA

LÕPETATUD ÕPPEASUTUS

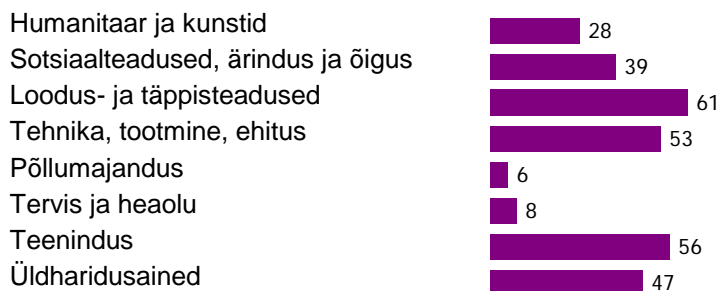
ERIALA

STAAŽ KOOLIJUHINA

KOOLI ÕPPEVALDKONNAD

PIIRKOND

KOOLI ÕPPEKEEL

EMAKEEL

KOKKUVÕTE

- Õpilaste eesti keele oskus oli enamuse õpetajate ja koolijuhtide arvates kehvapoolne, eriti kirjalik külg. Eriti negatiivne oli erialaõpetajate seisukoht, kellest vaid 26% pidas suulist, kõige paremat väljendusviisi, pigem heaks. Õpilaste endi arvamus oma keeleoskusest oli mõnevõrra parem, ligi pooled pidasid suulist oskust heaks või väga heaks ning ka kirjutamisel polnud 38% arvates eriti midagi viga. Halvim oli õpilaste arvates nende keeleline toimetulek erialal.
- Õpetajate, eriti eesti keele õpetajate, ja koolijuhtide hinnangud õpilaste keeleoskusele olid tänavu siiski veidi paremad kui 2004.a. – eriti erialase keele osas.
- 81% õpilastest pidas eesti keele õppimist ja 80% eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks rohkem või vähem vajalikuks. Ka 2004.a. oli üldprotsent sama, ent neid, kes seda tänavu väga oluliseks pidasid, oli märksa vähem kui 2004.a.
- Põhipõhjusteks, miks eesti keelt pole vaja õppida, toodi hakkamasaamist Eestis ilma selletagi ning kavatsust Eestist lahkuda.
- Võrreldes 2004.a.-ga on õpilastel vähem kontakte eestikeelse meedia ja kirjandusega. Kõige rohkem, kuigi põgusaid kokkupuuteid on eestikeelsete internetilehekülgedega.
- Õpilaste arvates on pooltel neist keeleoskus õppeasutuses õppides paremaks läinud, 9% arvates aga alla käinud. Halvenemist seostati enamasti parema keeleõpetuse tasemega üldhariduskoolis. Keeleoskuse paranemist seletati kõige enam heade õpetajate või hea meetodikaga.
- Oskustest, mida õpilased soovisid eesti keele tunnis omandada, oli esikohal eestikeelsest kõnест arusaamine.
- Nii õpilased kui õpetajad ja juhtkonnaesindajad pidasid vajalikuks leida õpilastele rohkem võimalusi keelt praktiseerida.
- Erialaõpetajad olid õpilaste eesti keele oskuse suhtes veidi skeptilisemad kui muud sihtrühmad, ent 47% neistki pidas seda väga vajalikuks. Pigem mittevajalikuks pidas keeleoskust vaid 5% erialainete õpetajaist.
- Eesti keele tundide arvu pidas piisavaks enamuse, st 56% juhtkonnaesindajaist ning 52% õpilastest. Eesti keele õpetajatest suur enamuse – 73% pidas seda ebapiisavaks.
- Osade erialainete õpetamist eesti keeles peeti kõige vajalikumaks juhtkonnaesindajate ja eesti keele õpetajate seas (vastavalt 80% ja 78%). Erialaõpetajatest ja õpilastest ligi 30% ei pidanud seda kuigi või üldse vajalikuks. Erialaõpetajate põhijõuduseks oli õpilaste vilets eesti keele oskus, mistõttu kannatab eriala omandamine. Kõige rohkem pooldati osalist eestikeelset õpet teenindusalade, kõige vähem tehniliste alade puhul.
- Veidi alla poole õpilaste sihtrühmast uskus, et kutseõppeasutus annab töötamiseks erialal piisava eesti keele oskuse, seegi näitaja on pisut langenud võrreldes 2004.a.-ga.
- Enamus õpilastest osaleks hea meelega õpilaste vahetusprojektides, kuigi huvi on mõnevõrra raugenud võrreldes 2004.a.-ga.
- Vaid 26% õpilastest eelistab peale kooli lõpetamist jääda tööle Eestis, 29% ei ole küll veel otsustanud.

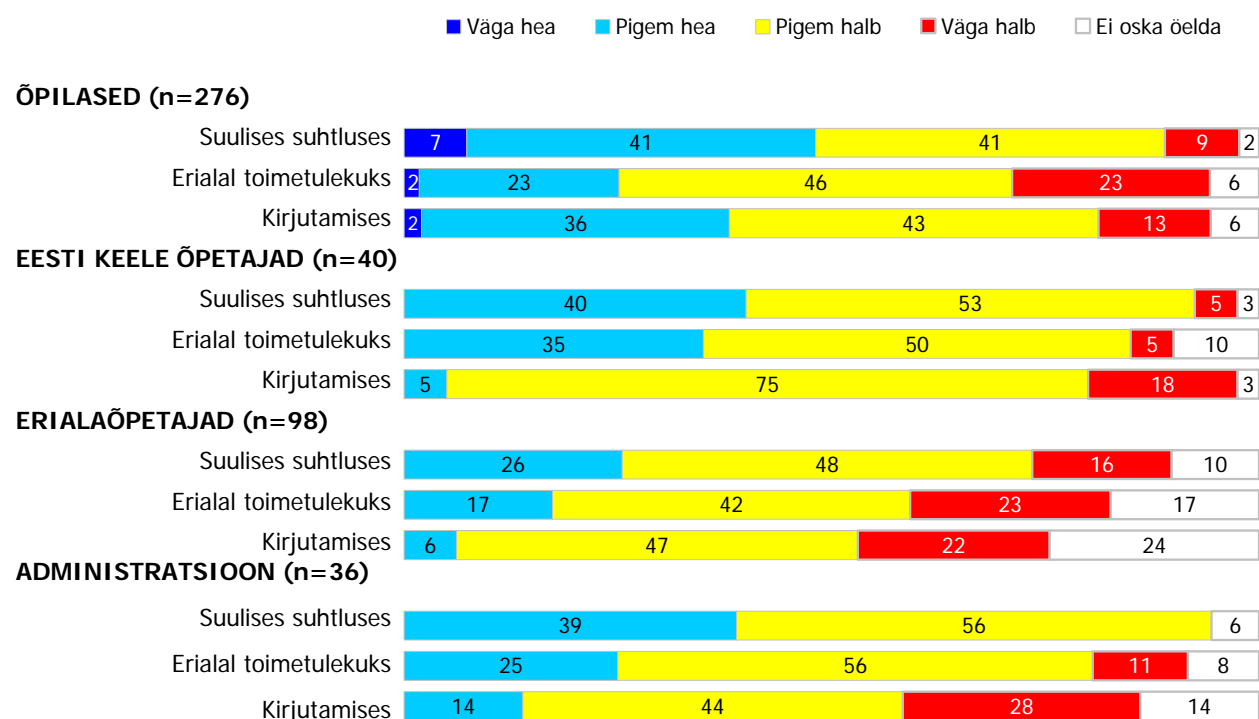
- Koolide varustatus õppematerjalidega oli nii õpetajate, juhtkondade kui veidi ka õpilaste hinnangul viimastel aastatel paranenud. Varustatuse osas erialakirjandusega oli vaatamata arengule siiski ka rohkesti negatiivseid hinnanguid, eriti eestikeelse osas vene õppekeele koolides. Kõige tagasihoidlikum on olukord ESTICA-alaste materjalidega raamatukogudes.
- Peaaegu kõik eesti keele õpetajad kasutavad tundides omatehtud õppematerjale, muudest õppevahenditest enam on kasutusel ka sõnastikud ja kuulamistekstid, võrreldes varasemaga on eriti kasvanud grammatika seinatabelite kasutamine. Eesti keele õpetajatest suur enamus peab saadaolevate eesti keele õppematerjalide kvaliteeti heaks, 16% siiski pigem või päris halvaks. Kui õpilaste seas oli keeleõppe tähtsaim eesmärk kõnest arusaamine, siis eesti keele õpetajate puhul asusid tähtsuse pingerea eesotsas erialaga seotud situatsioonides toimetulek ja rääkimisoskus eesti keeles.
- Peaaegu kõik eesti keele õpetajad nentisid kooli juhtkonna-poolset tuge eesti keele õppele. Võrreldes 2004.a.-ga on tulemus tunduvalt paranenud.
- Poolte eesti keele õpetajate emakeel ei olnud eesti keel. Peaaegu kõik eesti keelest erineva emakeelega eesti keele õpetajad pidasid oma eesti keele oskust vähemalt pigem heaks. Enamusel neist (90%) on keeleoskuse kõrgtaseme tunnistus, enamus (78%) on osalenud viimase 5 aasta jooksul eesti keele õppes.
- ca 1/3 eesti keele õpetajaist pidas oma kooli erialaainete õpetajate keeleoskust küllalt heaks, ligi pooled aga halvaks. Erialaainete õpetajate endi arvamus oma eesti keele alastest oskustest ühtis üsna hästi eesti keele õpetajate hinnangutega. Arvamus oma keelealasest suutlikkusest oli tõusnud võrreldes 2004.a.-ga, eriti ametialal toimetuleku ja kirjutamise osas.
- Erialaainete õpetajatest 87% pidas eesti keele õpet endale vajalikuks, mis on pisut parem tulemus kui 2004.a., kus tulemus samuti tänavusest eriti maha ei jäänud. Kuigi enamus õpetajaid valmistab oma tunde ette venekeelsete materjalide põhjal, on ka eestikeelsete kasutajaid palju – 69% õpetajaist.
- 41% erialaainete õpetajaist oleks põhimõtteliselt valmis õpetama mõnd ainet eesti keeles, kuigi ligi pooled ei sooviks seda.
- Selleks, et hakata mõnd erialaainet eesti keeles õpetama, vajaks enamus õpetajaist eesti keele (täiendavat) õpet, millele järgnesid eestikeelsed erialaõpikud ja õppevahendid.
- Nagu eesti keele, nii ka erialaainete õpetajad tundsid suures enamuses (79%) kooli juhtkonna poolt soosivat suhtumist nende eesti keele omandamisse.
- Koolide juhtkonnaesindajad olid õpetajatest veidi paremal arvamusel nii õpilaste keeleoskusest kui keeleõppehuvist, kuigi neistki üle poole olid sunnitud tõdema kehvaõitu olukorda. Eesti keele õpetajate leidmisega koolidesse on probleeme olnud 1/3 sihtrühmast – muude alade õpetajate leidmisega on olnud muret rohkem.
- 81% juhtkonnaesindajaist pidas osade erialaainete õpetamist venekeelsetele rühmadele vajalikuks. Küllalt vastukäivate hinnangute järgi see juba toimubki ligi pooltes koolides. Pool- ja vastuargumendid eestikeelsele aineõpetusele olid samad, mis erialaaine-õpetajatelgi.
- Põhiline info Eesti hariduspoliitika ja keelenõuete kohta pärineb koolides Haridusministeeriumi koduleheküljelt ja kirjadest ning REKK-ist. Vene õppekeele koolides on suur tähtsus ka venekeelsel ajakirjandusel.

- Võrreldes 2004.a.-ga on koolide juhtkonnad hakanud tunnetama palju tugevamini Haridusministeeriumi ja kohalike omavalitsuste toetust eesti keele õppele. Nüüdseks nentisid seda 66% esindajaist.
- Nii eesti keele ja erialainete õpetajad kui koolide juhtkonnad on väga huvitatud koostööst Integratsiooni Sihtasutusega „Keeleõppe arendamise programmi 2007-2010“ raames. Huvi koostöö vastu on kasvanud võrreldes 2004.a.-ga.

1 ERINEVATE SIHTRÜHMAD ARVAMUSTE VÕRDlus

1.1 Õpilaste eesti keele oskuse keskmine tase

Joonis 1 Erinevate sihtrühmade hinnang õpilaste eesti keele oskusele (n=kõik vastajad antud sihtrühmas)

Kõige kõrgemalt hindavad kõik sihtrühmad vene õppekeelega õpperühmades õppivate kutsekoolide õpilaste puhul suuliseks suhtluseks vajalikku keeleoskust. Nagu jooniselt näha, on kõige paremal arvamusel oma keeleoskusest õpilased ise, kellest peaaegu pooled peavad oma suulist eesti keele oskust vähemalt üsna heaks. Kõige negatiivsemalt suhtuvad asjasse erialaõpetajad, kellest keegi ei pea õpilaste suulist keeleoskust väga heaks, ent ka vastuvõetavaks peab vaid ca ¼.

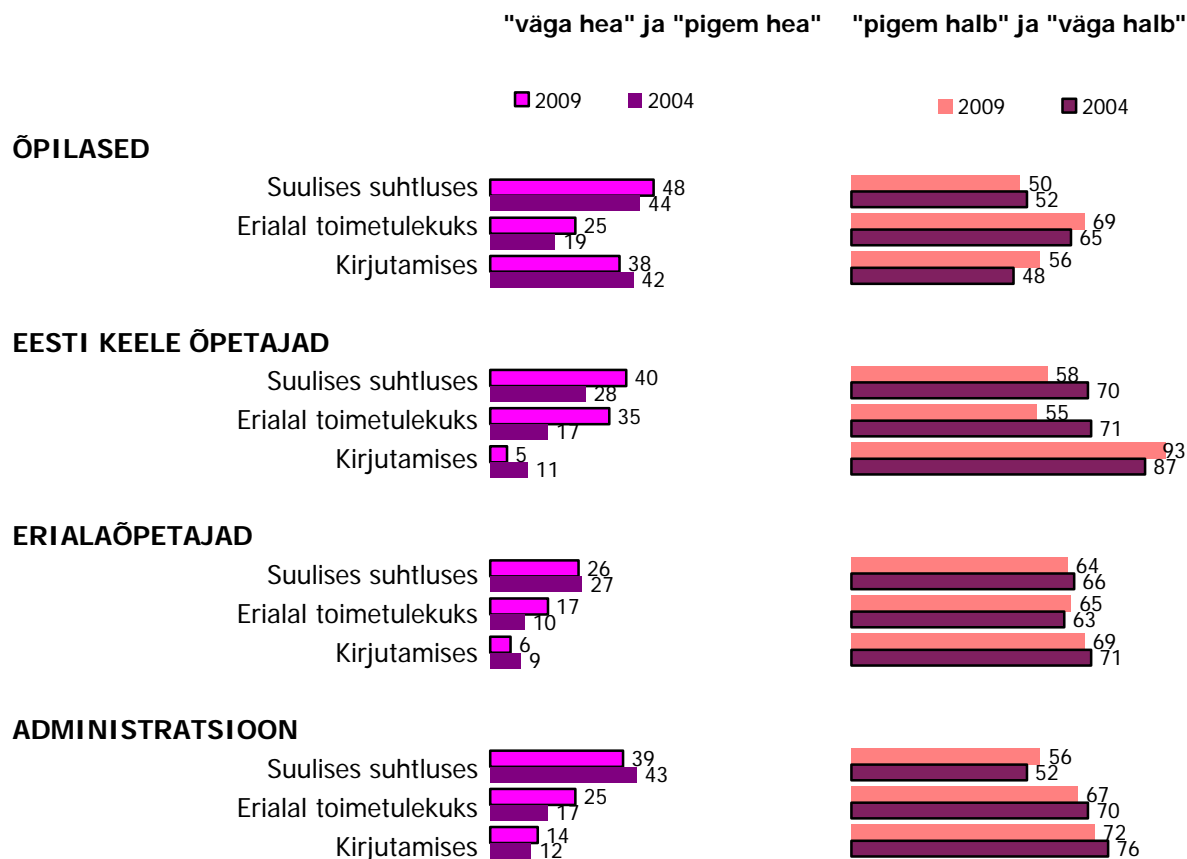
Nii õpetajate kui eriti administratsiooniesindajate seas peetakse kõige kehvemaks õpilaste kirjutamisoskust, õpilased ise aga hindavad kõige madalamalt oma erialase keele tundmist.

Võrdlus 2004.a. uuringuga näitab õpilaste hinnangute väikest tõusu suulise ja erialase keele taseme osas, langust, ilmselt lähenedes reaalsusele, kirjutamises. Rohkem on tekkinud usku

õpilaste keelealasesse suutlikkusse ka eesti keele õpetajatel, eriti erialal toimetulekuks. Langenud on veidi küll nende arvamus õpilaste eesti keele kirjalikust tasemest.

Aineõpetajate ja administratsiooni hinnang õpilaste erialasele eesti keele oskusele on võrreldes eelmise küsitlusega samuti pisut tõusnud, jäädes siiski üpris madalaks. Muus osas on arvamused jäänud endiseks või isegi pisut langenud. Mõningail juhtudel on kasvanud või langenud korraga nii positiivsete kui negatiivsete hinnangute andjate arv, mis näitab, et vähenenud on nende vastajate osakaal, kes eelmisel korral ei osanud või soovinud arvamust avaldada.

Joonis 2

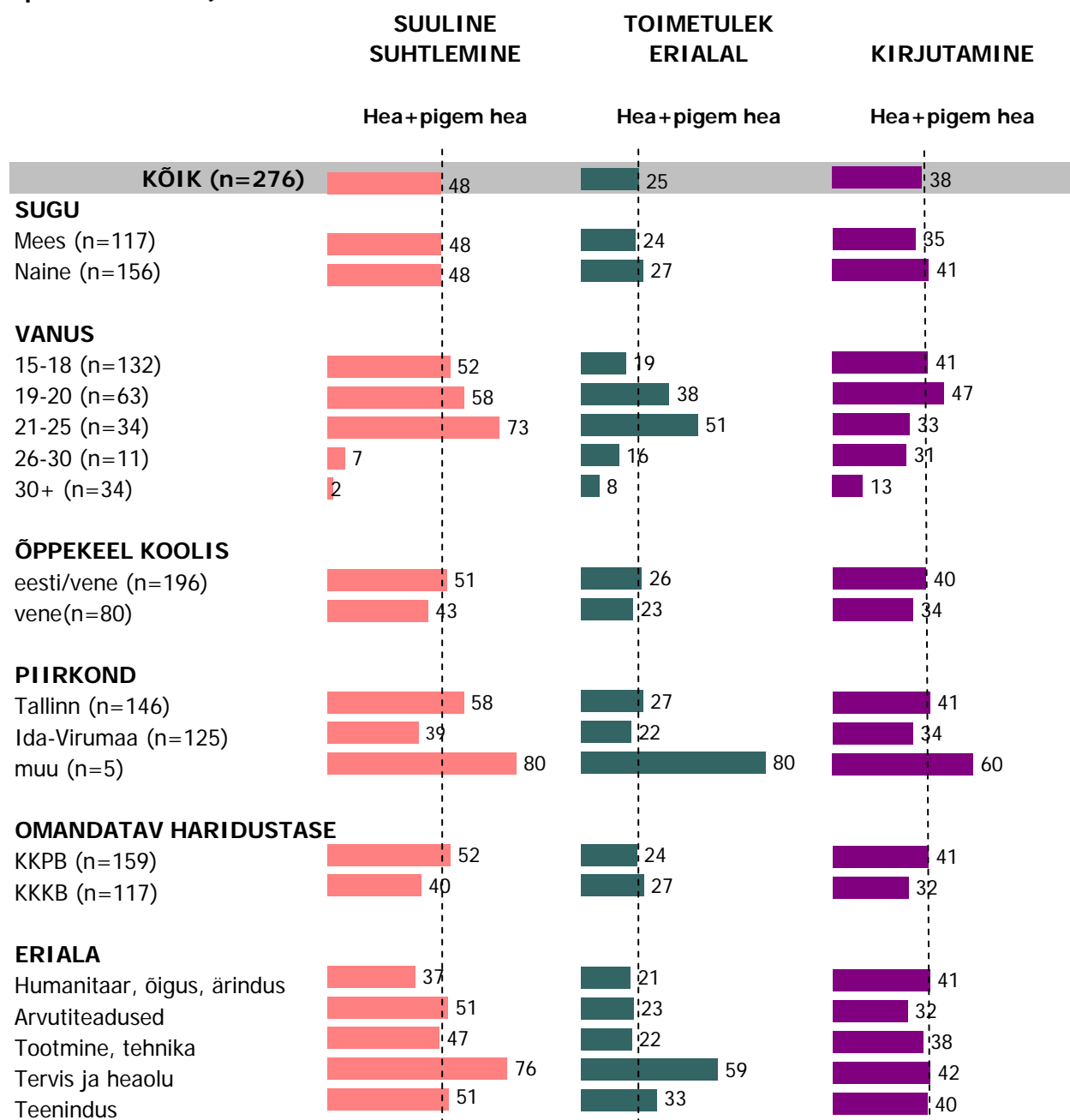

Joonisel 3 on kujutatud õpilaste profiil, kes peavad oma eesti keele oskust heaks või väga heaks. Näeme, et põhilised erinevused hinnangutes ilmnevad õpilaste vanuse lõikes, kus nii suuliselt kui erialaliselt tunnevad end kõige kindlamalt 21-25-aastased noored. Vanemate õpilaste puhul on aga enda hinnangul kirjutamisega lood paremad kui noorematel.

Nii suulises kui kirjalikus eesti keeles hindavad end teistest veidi kõrgemalt põhikooli baasil õppijad. Ka eesti/vene õppekeelega koolidel on väike eelis ainult venekeelse õppekeelega koolide ees.

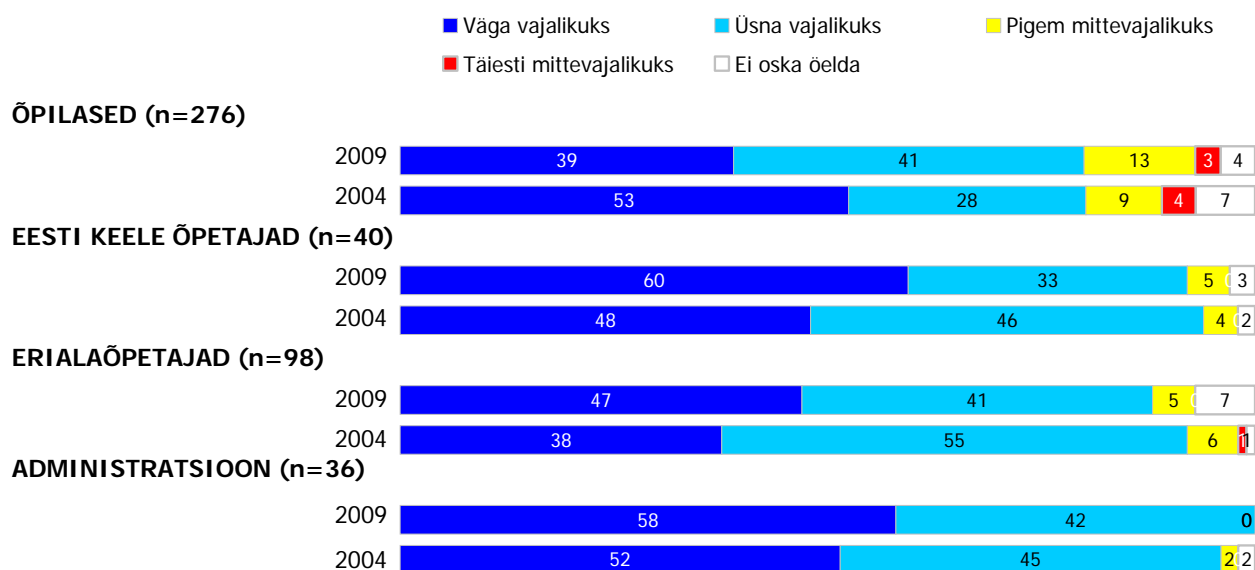
Tallinna ja Ida-Virumaa õpilaste puhul on suurem vahe suulisele väljendusele, väiksem kirjalikule ja erialasele eesti keele oskusele antud hinnangutes. Nn „muu“ esindab Pärnumaa Kutsehariduskeskust, kus keelega ei näi erilisi probleeme olevat, samas on grupp liiga väike, et põhjanevaid järeldusi teha.

Joonis 3 Oma eesti keele oskust heaks+väga heaks pidavate õpilaste profiil (Kõik õpilased n=276)

1.2 Kui vajalikuks peetakse eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks?

Joonis 4

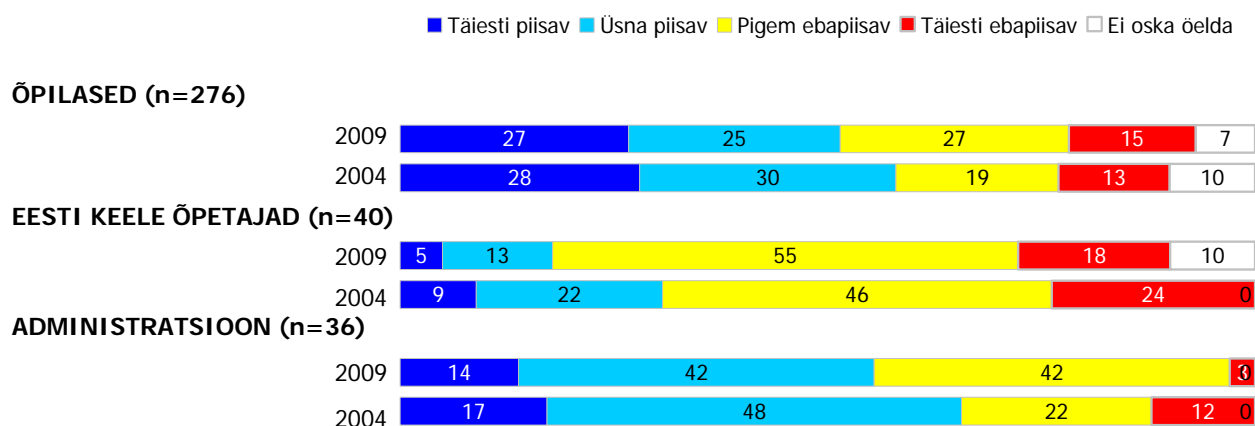

Nagu jooniselt näha, peetakse õpilaste eesti keele oskust tuleviku töökohal ülekaalukalt oluliseks. Kahtlusi selles osas on siiski ligi 1/5 õpilastest ja teatud skepsist kohtab nii eesti keele kui eriala õpetajate seas.

Õpilaste seas on keeleoskuse vajalikkuse tunnetus võrreldes 2004.a.-ga siiski küllalt tugevasti nõrgenenud, õpetajate ja koolide juhtkonna seas aga, vastupidi, tugevnenud.

1.3 Kas eesti keele tundide arvu peetakse piisavaks?

Joonis 5

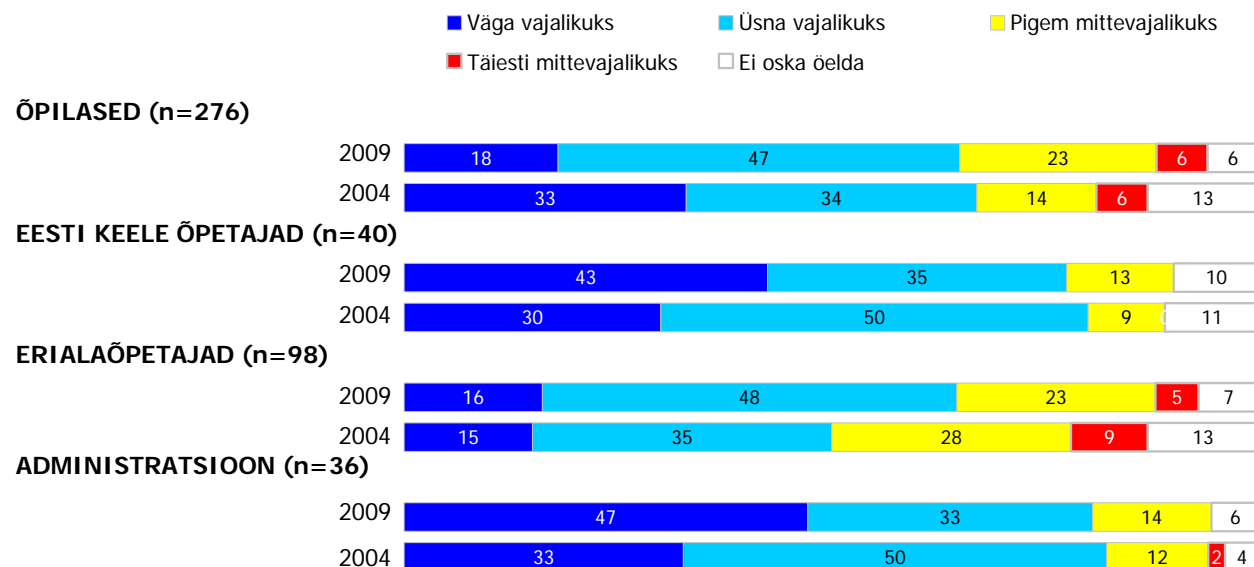
Üle poole õpilastest ja kooli juhtkonnast leidis, et eesti keele tundide arvu võib pidada küllalt piisavaks, eesti keele õpetajatest enamus siiski arvas vastupidist.

Võrreldes 2004.a.-ga on siiski kõigis sihtgruppides süvenenud arusaam, et eesti keele tunde korralikuks keeleõppeks peaks olema rohkem.

1.4 Kui vajalikuks peetakse osade eriala-ainete õpetamist eesti keeles?

Joonis 6

Näeme siin sama tendentsi, mis arvamustes eesti keele vajalikkuse kohta: vajaduse tunnetus õpilaste seas on aastatega langenud, õpetajate seas tõusnud.

Teatud ainete õpetamist eesti keeles peeti kõigis sihtgruppides nüüdseks ülekaalukalt vajalikuks, kõige reserveeritum oli erialaainete õpetajate grupp, ent üle poole sellestki grupist pigem pooldas ideed.

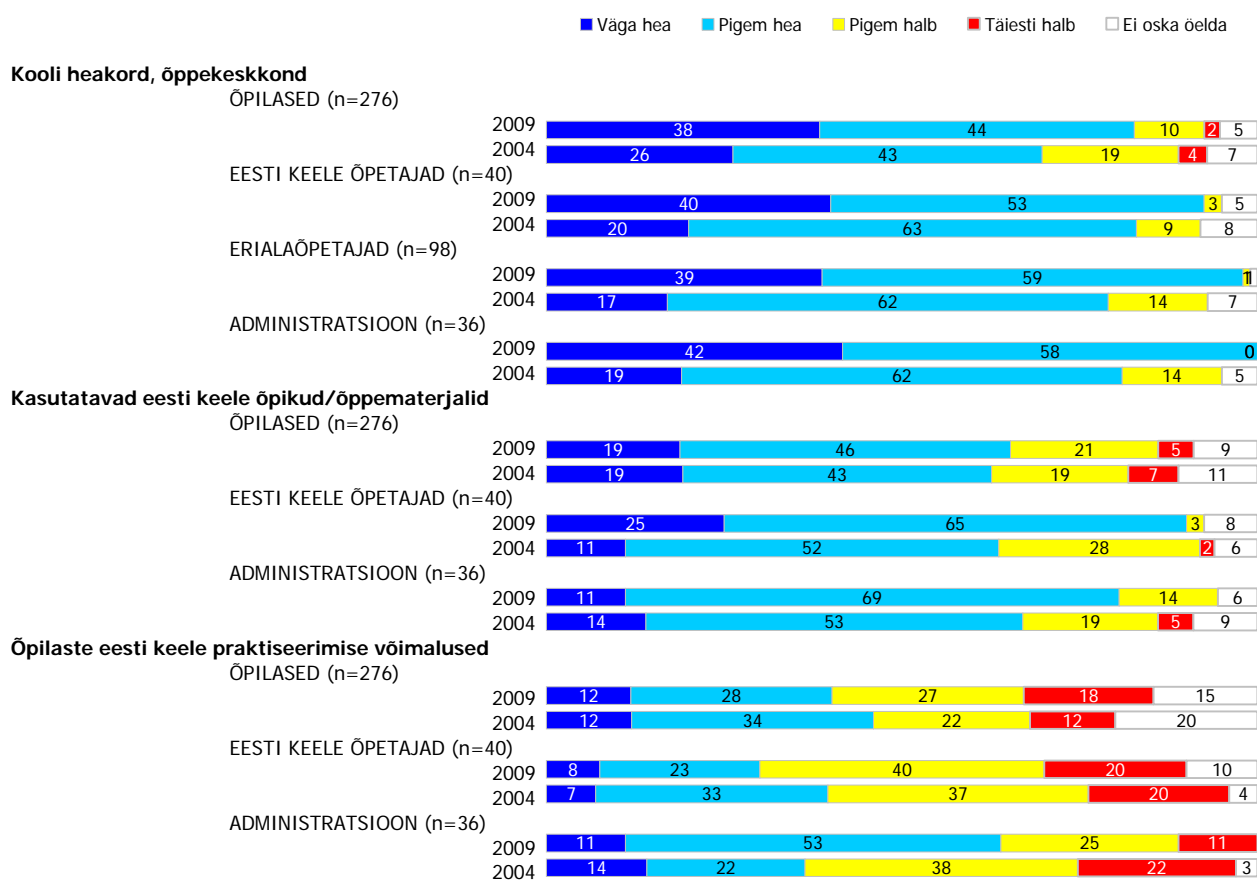
1.5 Hinnangud mõnele aspektile õppekorralduses

Kõigil sihtrühmadel paluti hinnata mitmesuguseid aspekte kooli õppetöös. Mõned neist aspektidest olid kõigis ankeetides samad, mille hindamistulemusi näitab järgnev joonis.

Näeme, et kooli õppekeskkonnaga olid rahul kõik sihtrühmad, kusjuures hinnangud olid võrdlemisi ühesugused ning pealegi eelmise uuringuga võrreldes tublisti paranenud. Ka eesti keele õppeks kasutatavaid õppematerjale peeti ülekaalukalt headeks, eriti eesti keele õpetajate seas ning needki tulemused on paremad kui aastal 2004.

Eesti keele praktiseerimise võimalustega aga ei olnud rahul enamus õpilasi ja eesti keele õpetajaid ning see tulemus on aastatega veidi langenudki. Administratsiooni arvates pole aga olukord kuigi halb ning eelmise uuringuga võrreldes on nende arvamus sellest märgatavalt paranenud. Siiski ka veidi üle 1/3 juhtkonnaesindajaist ei pidanud õpilaste keelealaseid praktiseerimisvõimalusi kuigi headeks.

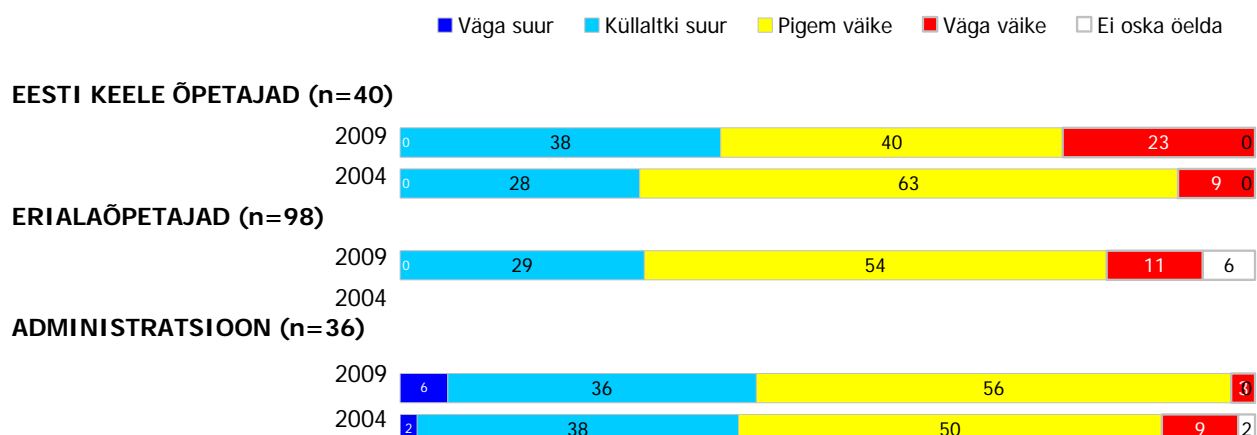
Joonis 7

1.6 Õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu õpetajate ja juhtkonna hinnangul

Ei eesti keele ega eriala-ainete õpetajate seas ei oldud kokkuvõttes eriti heal arvamusel õpilaste eesti keele õppimise huvist, parem mulje on sellest administratsiooniesindajail. Siiski arvati kõigis sihtrühmades ülekaalukalt, et õpilaste õppimissoov on pigem leigevõitu. Ometi on arvamus võrreldes 2004.a.-ga pisut paranenud.

Joonis 8

2 ÕPILASED

2.1 Situatsioonid, milles õpilased puutuvad kokku eesti keelega

Joonis 9

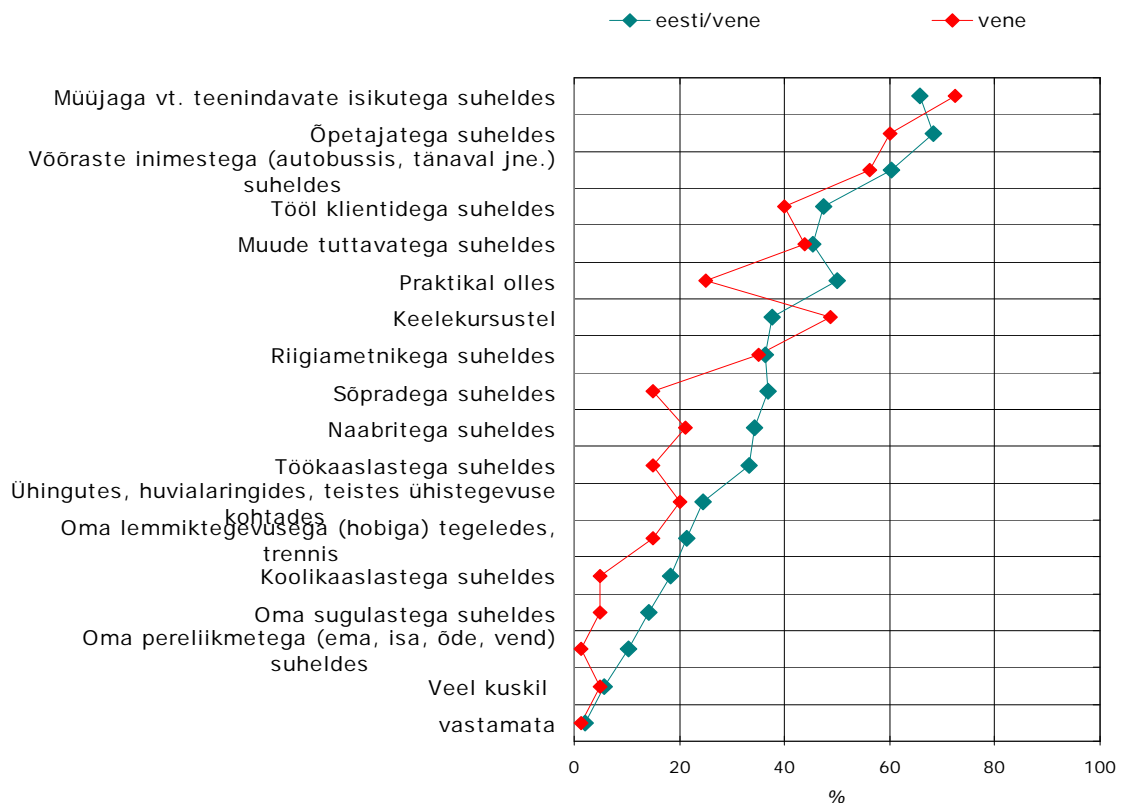
Vene õppekeelega õpilaste põhilised kokkupuuted eesti keelega on endiselt juhuslikku laadi – kauplustes või muudes elu-olulistest asutustes teenindajaga suheldes või lihtsalt tänaval, transpordis vms. Eelduspäraselt suhtlevad paljud ka koolis õpetajatega. Muid kontakte mainis aga alla poole vastajaskonnast.

Kuna tegemist oli isetäidetava ankeediga, kus vastamine toimub lohakamalt kui ankeedi täitmisel intervjuu korras, siis võrreldes varasema uuringuga ei saa kõiki erinevusi täht-tähelt võtta. Siiski väärub märkimist, et 5 aasta jooksul on suurenenud põhiliselt nende õpilaste osakaal, kes puutuvad eesti keelega kokku seoses oma ametiga (klientidega, praktikal, töökaaslastega). Suhtlust oma koolikaaslastega on endiselt vähe, ent võrreldes varasemaga on selle aspekti tähtsus siiski tõusnud. Kasvanud on keelekursustel käinud õpilaste osakaal, kes moodustavad juba 41% valimist.

Võrreldes Tallinna ja Ida-Virumaa koolide õpilaste hinnanguid selgub, et Ida-Virumaal praktiseeritakse eesti keelt kõige enam koolis õpetajatega suheldes. Keelekursustel käinuid ja riigiametnikega kokkupuutunud on seal veidi rohkem kui Tallinnas, muus osas on tallinlastel suhtlemissfäär tunduvalt laiem.

Nii Tallinnas kui Ida-Virumaal oli ainult venekeelse õppekeele ja ka eesti/vene õppekeele kooli. Andmete võrdlus näitab, et olenemata kooli paiknemisest sõltub õpilaste eestikeelne suhtluskogemus küllalt oluliselt ka kooli õppekeelest, sest annab õpilastele peale otsese kakskeelse suhtlusringi koolis ka julguse praktiseerida keelt väljaspool kooli.

Joonis 10

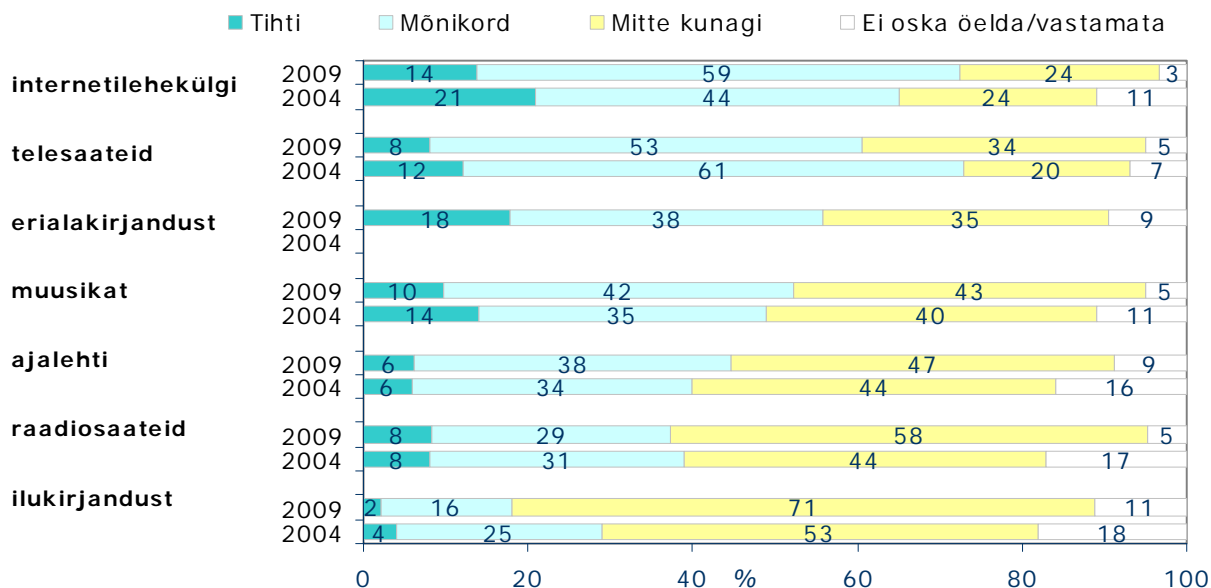

2.2 Kokkupuuted eestikeelse kirjanduse ja meediaga

Õpilastel paluti etteantud nimekirjas märkida, kui tihti nad üht-või teist kanalit kasutavad. Üle poole vastajaskonnast omas mingeid kontakte eestikeelse interneti, televisiooni, erialakirjanduse ja muusikaga, ent enamasti on need kokkupuuted küllalt harvad. Kõige suurem osa vastajaskonnast – ligi 1/5 – loeb eesti keeles sageli erialakirjandust, üldse ei tee seda aga ligi pool õpilastest.

Võrreldes 2004.a.-ga on tendents põgusate kokkupuudete suurenemisele interneti ja eesti(keelse) muusika osas, niigi vähesed sagedased kontaktid nendega aga näitavad langustrendi. Võrreldes varasemaga on eriti langenud eestikeelse ilukirjanduse lugemine, mis küll varemgi oli väga tagasihoidlik, ning eestikeelse televisiooni vaatamine.

Joonis 11

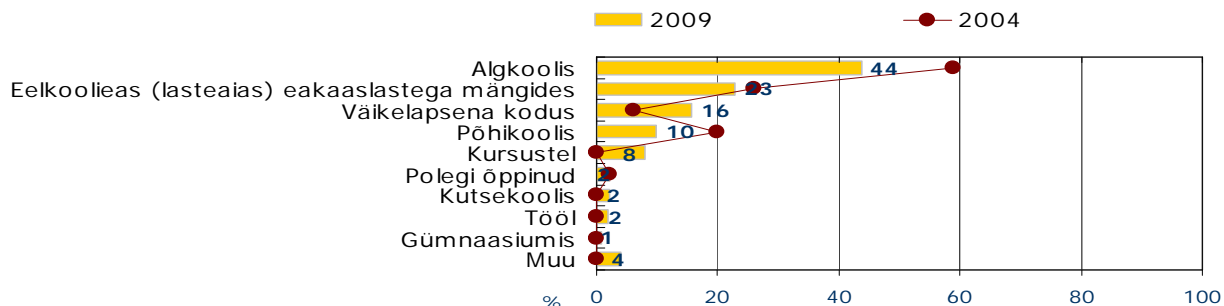
Võrreldes 2009.a. tulemusi kooli paiknemise piirkonna järgi on Tallinna noorte puhul kõik tegevused veidi sagedasemad kui Ida-Virumaal, eriti eestikeelsete raadiosaadete kuulamine ja ajalehtede lugemine. Eestikeelset raadiot kuulab vähemalt mõnikord 47% tallinlastest ja ainult 25% Ida-Viru õpilastest, ajalehtede puhul olid vastavad näitajad 52% ja 33%.

Võrreldes andmeid õppetaseme lõikes selgub, et õpilased, kes omandavad kutsekeskharidust keskkooli baasil, loevad/kuulavad/vaatavad eestikeelseid kanaleid veidi innukamalt kui madalama astme õpilased – eriti paistis see silma eestikeelse erialakirjanduse lugemisel, veidi ka ajalehtede puhul. Siin paistsid eriti silma tervise ja heaolu eriala õpilased, kelle puhul need näitajad olid oluliselt kõrgemad kui õpilaskonnas keskmiselt.

Erialadest kõige vähem tarbivad eestikeelset meediat ja kirjandust tootmise ja tehnika erialade õpilased. Loomulikult olenevad tulemused suuresti ka vastajate keeleoskuse tasemest, eriti erialakirjanduse lugemisel, mida kõrgtasemel keeleoskajatest teeb tihti 40%, algtaseme õpilastest vaid 3%.

2.3 Millal omandati algteadmised eesti keelest?

Joonis 12

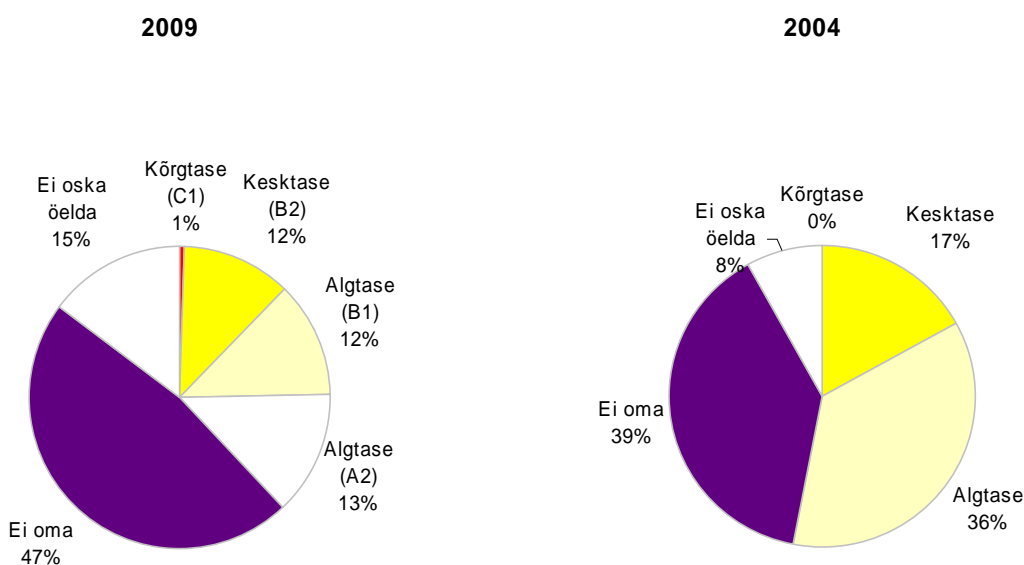

Suurem osa õpilasi on oma keelealased algteadmised saanud õrnas eas, kõige sagedamini algkoolist. Väidetavalt üldse pole eesti keelt õppinud 2% vastajaist, eesti keele kursustelt on algteadmised pärit 8%-l õpilastest.

Teatud määral on Tallinna õpilastel lapseea keelekogemusi rohkem kui Ida-Virumaal, kuid siiski ei ole erinevused nii suured, kui võiks arvata. Silma torkab algkooli keskmisest tunduvalt suurem roll teenindust õppivate vastajate seas, mis võibolla ongi julgustanud neid seda eriala õppima minema.

2.4 Eesti keele tasemeeksami tunnistuse olemasolu ja tase

Joonis 13

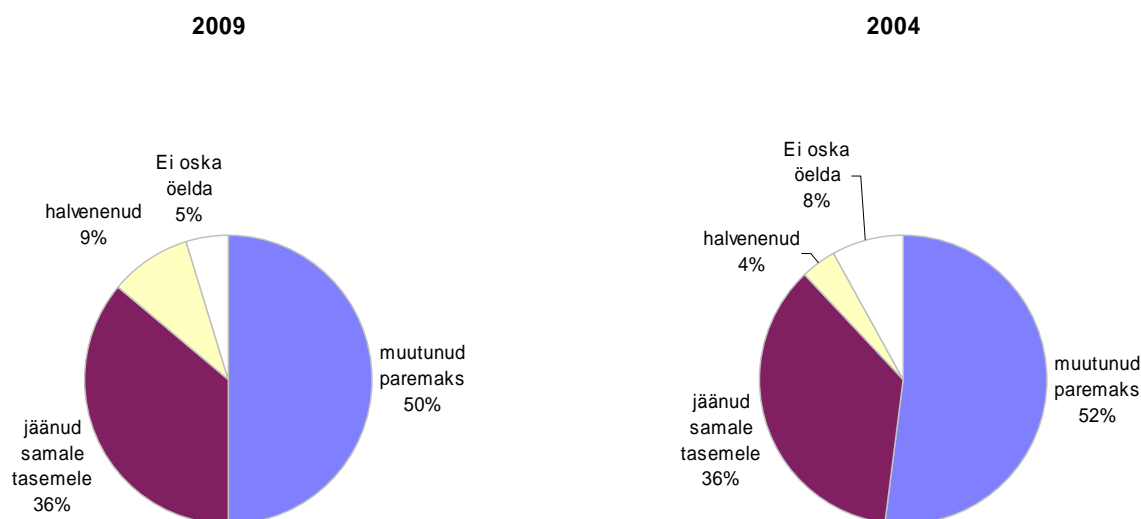

Endale teadaolevalt omab tasemeeksami tunnistust alla poole õpilaskonnast (38%). 2004.a. tulemus oli veidi parem (53%).

Kutsekeskharidust keskkooli baasil omandavatest õpilastest omab tasemetunnistust 48%, pooled neist kesktaseme oma. Põhikooli baasil õppivatest õpilastest omab tunnistust 33%, sh 27% algtaseme oma. Kõige arvukamalt on kesktaseme tunnistuse omajaid vanusegrupis 20-25 a., sealt edasi aga tunduvalt vähesematel.

2.5 Kuidas on muutunud eesti keele oskus kutseõppeasutusse õppima asumisest alates?

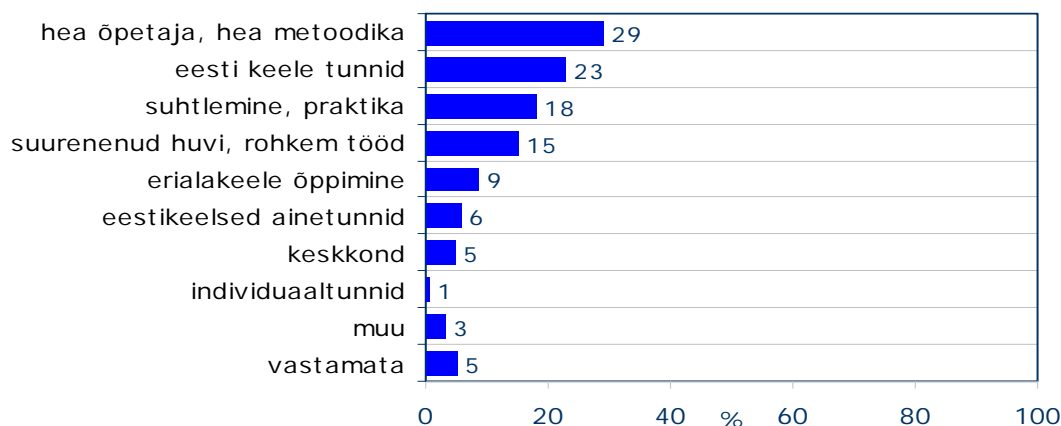
Joonis 14

Pool õpilaskonnast nentis keeleoskuse taseme paranemist õppeasutuses õppimise jooksul, väike osa aga isegi selle halvenemist. Võrreldes 2004.a. uuringuga on muutused minimaalsed.

Keeleoskuse paranemist mainiti eelkõige Ida-Viru koolides (58%), Tallinnas domineeris vastus, et tase ei ole muutunud (46%). Paranemine oli tugevas ülekaalus ka teeninduse ja tervise/heaolu õpilaste vastustes. Paranemise põhjustest on kõige sagedamini mainitud häid õpetajaid, metoodikat ja üldse eesti keele tunde.

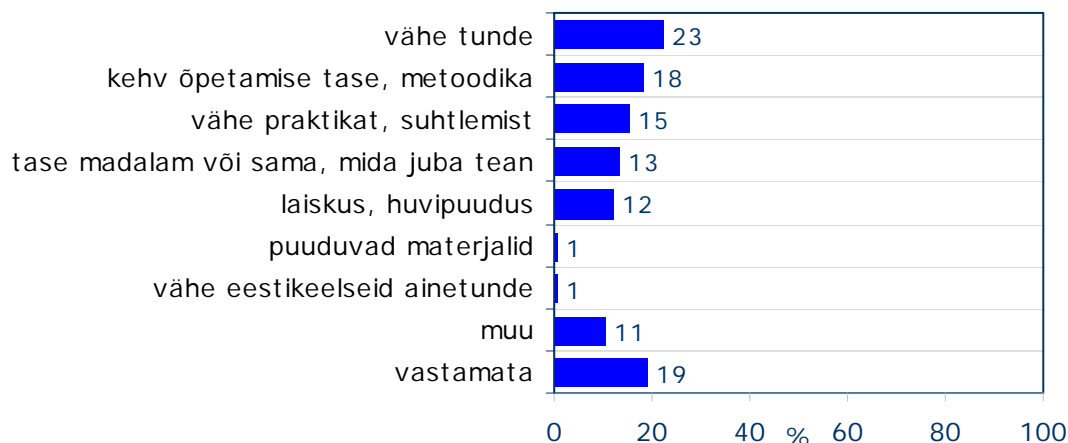
Joonis 15 Mis on kaasa aidanud keeleoskuse paranemisele? (lahtiste vastuste põhjal) (Keeleoskus on paranenud n=138)

Keeleoskuse halvenemist märkivaid õpilasi oli siin-seal, tendentsi välja tuua ei saa. Veidi ehk rohkem juhtus neid Tallinna koolide gruppi, kus vabade vastuste põhjal võib järeldada, et osa õpilasi on kooli tulnud juba korraliku eesti keele tasemega, mis pole enam edasi arenenud.

Põhjused, miks eesti keel pole koolis edenenud, on süstematiseeritult järgmised:

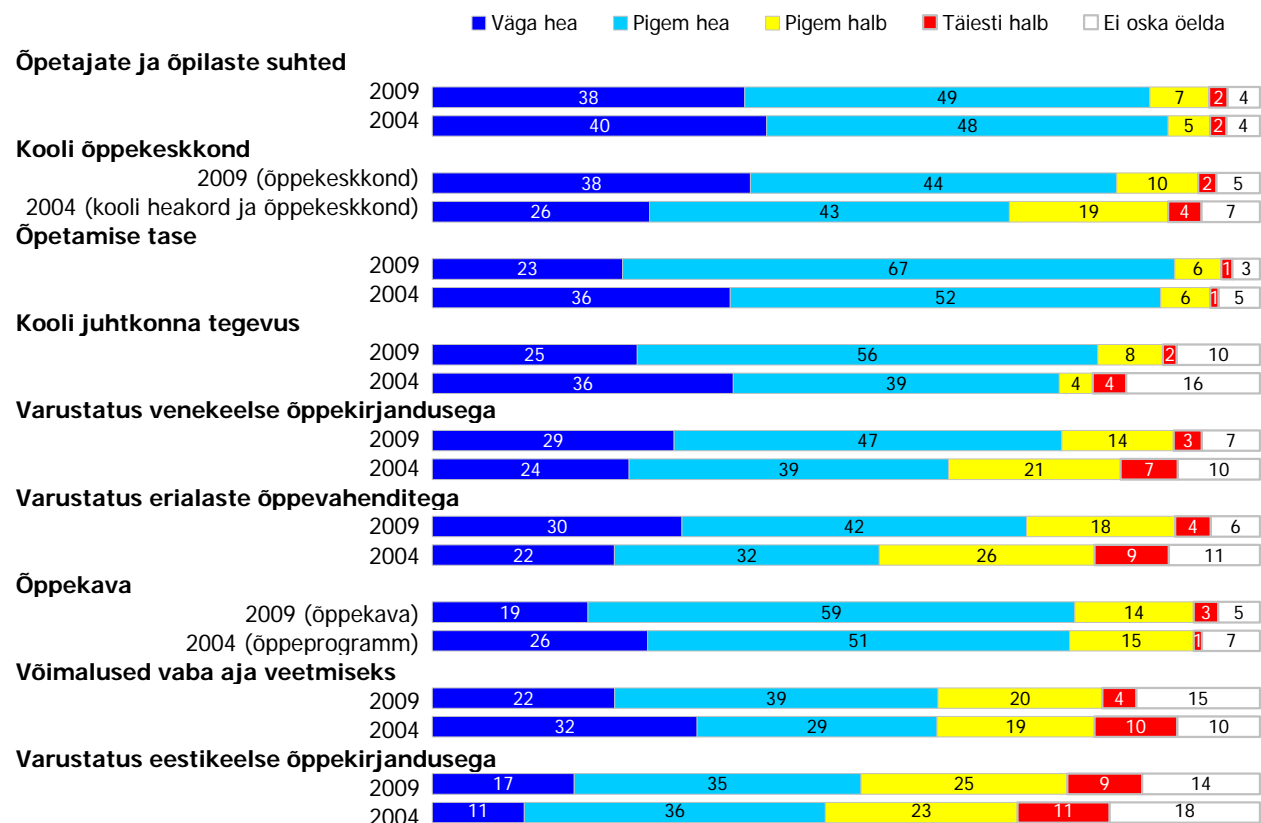
Joonis 16 Miks ei ole keeleoskus paranenud? (lahtiste vastuste põhjal) (Õpilased, kelle keeleoskus ei ole paranenud n=125)

Tundide vähesus oli esikohal Ida-Viru õpilaste puhul (26%), kehv õpetamise tase või meetodika Tallinnas (24%). Vähest praktikat mainiti kõige sagedamini teeninduse erialal ning koos tundide vähesusega KKKB taseme õpilaste seas.

2.6 Hinnangud õppetöö korraldusele koolis

Joonis 17

Õpilastel hinnata palutud koolielu korralduse aspektid pälvisid kõik enamuse vastajate heakskiidu: keskmise hinde järgi järjestatult peeti kõige paremaks õpilaste ja õpetajate suhteid, kõige rohkem oli negatiivseid hinnanguid seoses eestikeelse õppekirjanduse olemasoluga koolis.

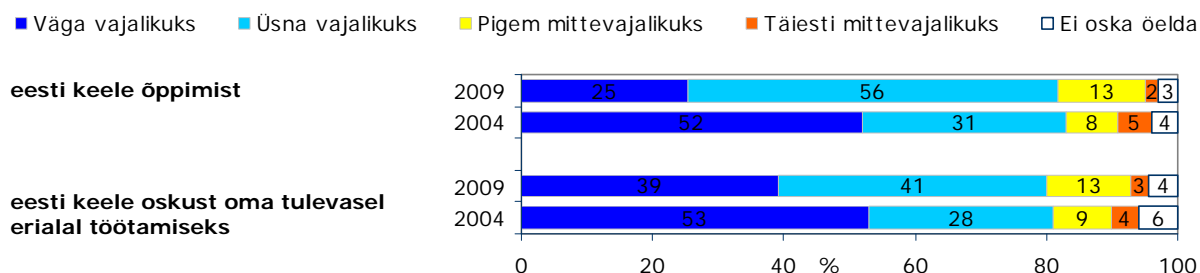
Võrreldes 2004.a.-ga on paranenud hinnangud eeskätt varustatusele õppevahenditega, eriti erialastega.

Keskmine arvamus õpetamise tasemest, juhtkonna tegevusest, õppekavast ja vaba aja veetmise võimalustest on pisut jähnenenud, kuigi üldhoiak oli positiivne.

Taustrühmade lõikes ei olnud hinnangutes eriti suuri lahknevusi. Võib küll nentida, et Ida-Viru õpilased olid keskmiselt paremal arvamusel kui tallinlased kooli õhkkonnaga seotud aspektidest ning kooli varustatusest erialase ja venekeelse õppekirjandusega. Vene õppekeele koolides hinnati samuti üldist õhkkonda ja juhtkonna tegevust paremini kui eesti/vene segakoolides, halvemini aga kooli varustatust eestikeelse ja erialase õppekirjandusega.

2.7 Kui vajalikuks peavad õpilased eesti keele õppimist? Kui vajalikuks peetakse seda tulevikus oma erialal töötamiseks?

Joonis 18 n=kõik õpilased

Kuigi 2/5 õpilastest pidasid eesti keele oskust oma tulevasel erialal vajalikuks, pidas selle õppimist vajalikuks vaid ¼.

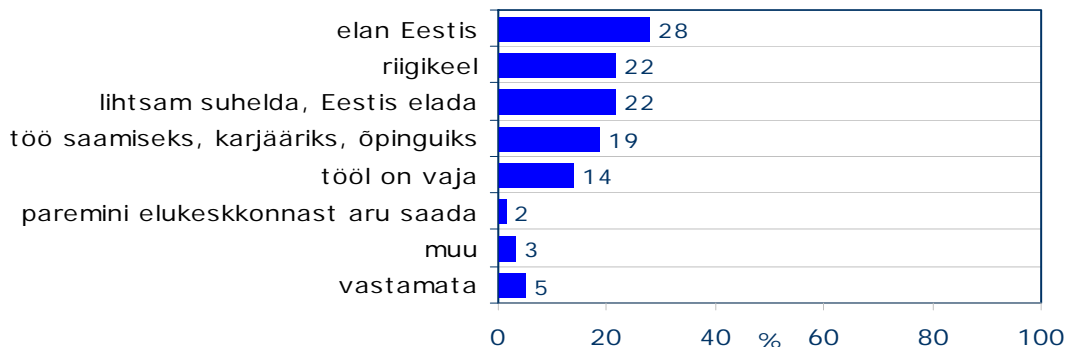
Jooniselt on näha, et neid õpilasi, kes eesti keele õppimist vajalikuks ei pidanud, on enam-vähem sama palju kui 5 aastat tagasi. Samas on õppimise vajalikkuse tunnetamine oluliselt nõrgenenud –vaid ¼ õpilastest peab seda praegu väga vajalikuks.

Keele õppimise vajalikkuse tunnetamine ei olene antud uuringu põhjal sellest, kas õpilane omandab kutset põhikooli või keskkooli baasil. Kõige enam on vajalikkust mainitud tervishoiuõpilaste seas, keskmisest veidi enam ka teeninduse erialal. Seevastu arvutiteaduste ja tehnikaerialade õpilaste seas peeti eesti keele õppimist keskmisest veidi vähem vajalikuks. Keskmisest pisut enam peeti keeleõpet vajalikuks ka Eesti kodakondsusega või hoopis kodakondsuseta, keskmisest veidi vähem – muu riigi kodakondsusega vastajate seas. Siiski olid erinevused taustrühmade vahel väikesed – peaaegu kõigis taustrühmades jagunesid vastused üsna keskmiste tulemuste järgi.

Eesti keele vajalikkust oma tulevasel erialal tunnustati Tallinnas enam kui Ida-Virumaal ning KKKB (kutsekeskharidus keskkooli baasil) grupis enam kui KKPB grupis. Taas tunnistasid

seda peaaegu kõik tervishoiu-õpilased, keskmisest veidi enam ka humanitaar-, äranduse- ja õiguse grupi, keskmisest veidi vähem informaatikaala õpilased.

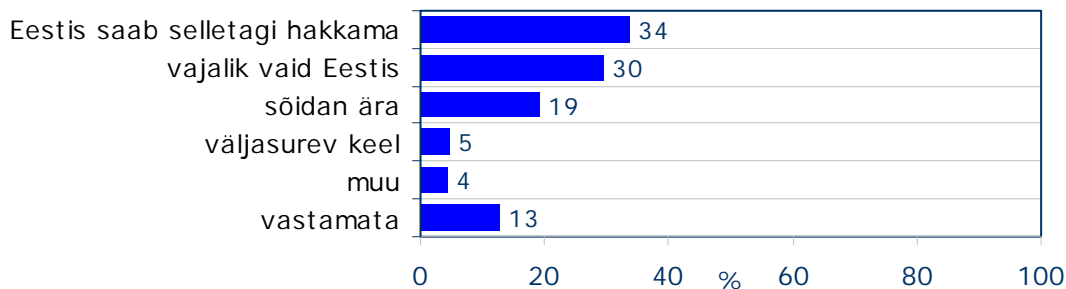
Joonis 19 Miks peetakse eesti keele õppimist vajalikuks? (peavad eesti keele õppimist väga või üsna vajalikuks n=226)

Põhjendused olid riigisõbralikud, karjääriküsimus oli küll oluline, aga siiski mitte esimene. Taustrühmade lõikes paistab silma, et muude riikide kodakondsusega õpilaste seas oli keskmisest tunduvalt nõrgemaks motiiviks see, et eesti keel on riigikeel. Määravamad olid töö saamine ja elamise hõlbustamine.

Need, kes eesti keele õppimist vajalikuks ei pidanud, on orienteerunud suurelt osalt Eestist lahkumisele. Vastajad põhjendasid oma hoiakut järgmiselt:

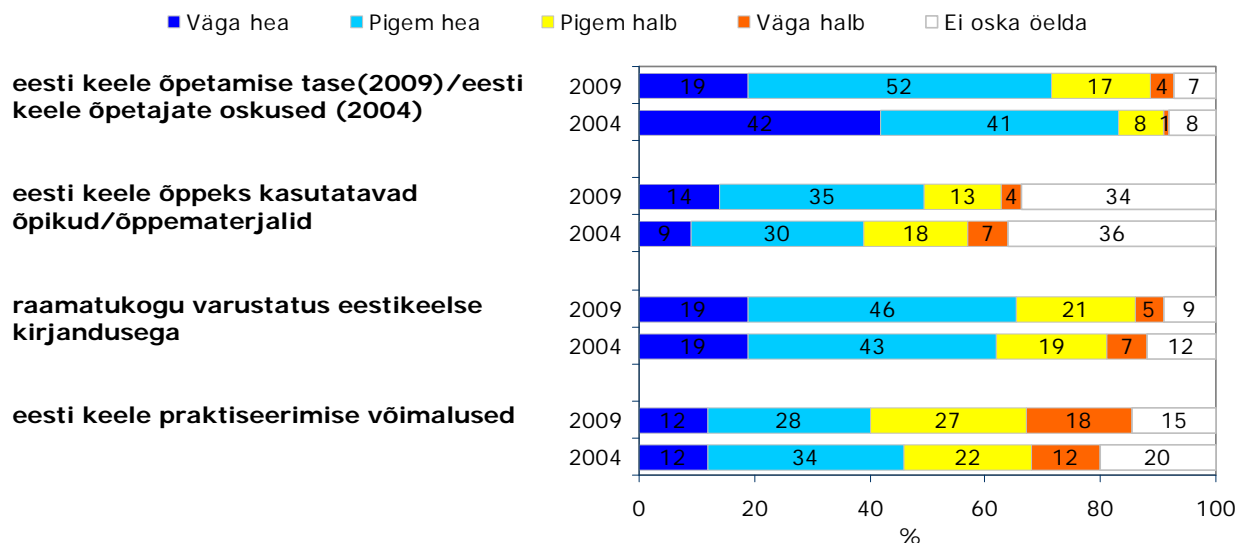
Joonis 20 Miks ei peeta eesti keele õppimist vajalikuks? (ei pea eesti keele õppimist üldse või kuigi vajalikuks n=42)

2.8 Eesti keele õpe koolis

Õpilastelt küsiti hinnanguid eesti keele õpetamise tasemele, õppematerjalidele ja praktiseerimisvõimalustele. Vastused jagunesid järgmiselt: (n=kõik õpilased)

Joonis 21

Keskmete hinnangute järgi kujunes olukord kõige paremaks eesti keele õpetamise taseme, kõige nõrgemaks keelepraktika võimaluste osas.

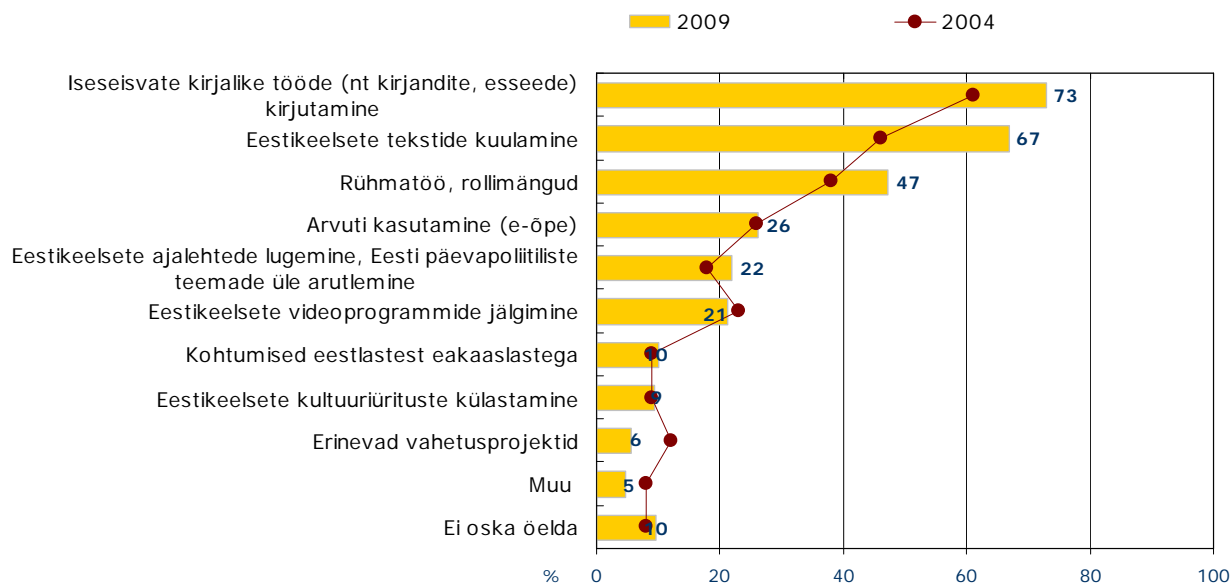
Võrreldes 2004.a.-ga on tõusnud hinnang eesti keele õppematerjalidele ja pisut ka nende kättesaadavusele kooli raamatukogus. Hinnangu tugev langus eesti keele õpetamisele võib olla tingitud erinevast sõnastusest võrreldavail aastail. Kokkuvõtteks võib öelda, et enamus hinnanguid andnud õpilasi olid rahul kõigi aspektidega peale keele praktiseerimise võimaluste.

Eesti keele õppimisvõimalustele anti Ida-Virumaa koolides üldiselt paremaid hinnanguid kui Tallinnas, välja arvatud praktiseerimisvõimalused. Samas võrreldes eesti/vene ja puht-vene õppekeelega koole, olid kakskeelsete koolide hinnangud paremad, eriti seoses raamatukogus oleva eestikeelse kirjandusega.

Võrreldes tulemusi õpilaste haridustaseme lõikes on näha tendentsi, et KKPB õpilased olid keskmisest enam rahul eesti keele õpetamise taseme ja õppematerjalidega, KKKB omad aga kirjandusega raamatukogus ning eriti praktiseerimisvõimalustega.

2.9 Eesti keele õpetamiseks kasutatavad õppevormid

Joonis 22

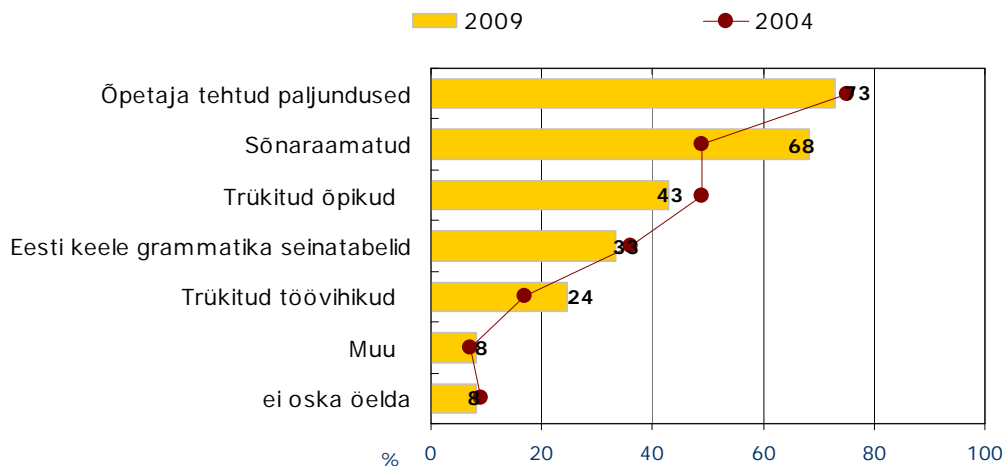
Kõige levinumateks meetoditeks on mõlema uuringu põhjal iseseisvad kirjalikud tööd, tekstide kuulamine ja rühmatöö, kusjuures kõik need töövormid on võrreldes eelmise uuringuga veelgi mastaapsemateks saanud. Veidi on suurenenud ka päevapoliitiliste teemade üle arutlemine või lugemine, veidi vähenenud (vähemalt õpilaste arvates) õpilaste vahetusprojektide osakaal.

Võrreldes haridustasemeid on KKPB õpilaste seas kirjalikud tööd ja päevapoliitilised arutelud märksa levinumad kui KKKB tasemel. Võrreldes Tallinna ja Ida-Viru koole, siis e-õpe ja videoprogrammide kasutamine on Ida-Viru koolides märksa sagedasem õppevorm kui Tallinnas.

2.10 Eesti keele õpetamiseks kasutatavad õppematerjalid

Esimesel kohal kasutatavatest õppematerjalidest olid endiselt õpetajate tehtud paljundused ning selle näitaja osatähtsus ei ole nimetamisväärselt langenud. Enamuses koolidest kasutatakse hoolega ka sõnastikke, mille roll on oluliselt tõusnud. Kasvanud on ka trükitud töövihikute osatähtsus, kuigi õpilaste hinnangul kasutatakse neid vaid ¼ koolidest.

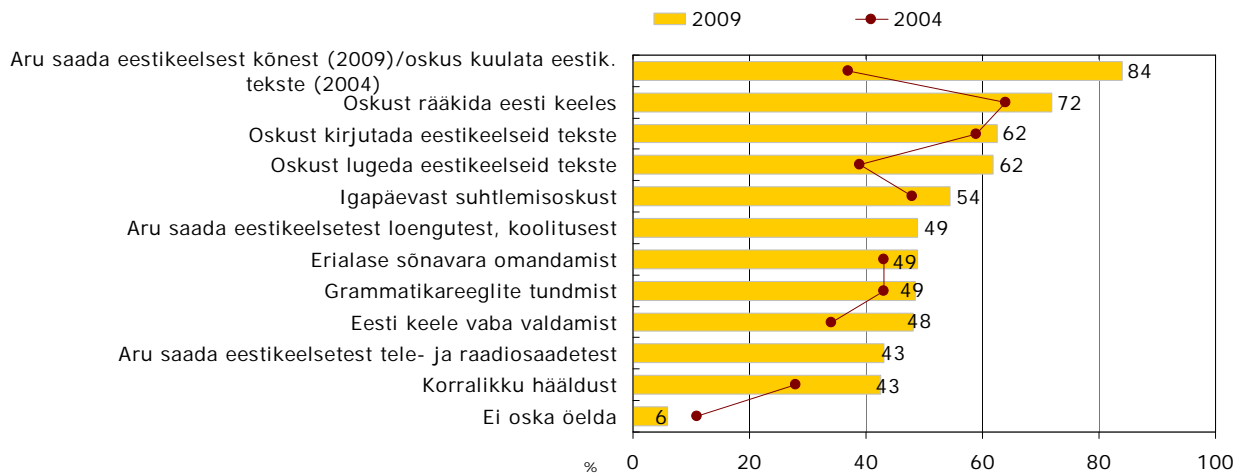
Joonis 23

Sõnaraamatud on õppevahendite pingereas esikohal Ida-Viru koolides (81%) ja KKP tasemel. Trükitud õpikuid ja töövihikuid kasutatakse märkimisväärselt vähe (34% ja 16%) tehnika ja tootmise erialadel, kõige enam aga tervishoiu alal.

2.11 Oskused, mida tahetakse omandada eesti keele tunnis

Joonis 24

Kõige sagedamini nimetatud keeleõppe eesmärgiks oli eestikeelsest kõnest arusaamine, millele järgnes rääkimis- ja kirjutamisoskus.

Tänavuses uuringus oli variantide nimekiri pisut erinev 2004.a. omast. Nii suur kasv huvis eestikeelse kõne kuulamisoskuse vastu võib olla osaliselt tingitud sõnastuse erinevusest. Samas pole põhjust kahelda muutustes muude variantide tulemustes, mis näitavad huvi olulist tõusu ka lugemisoskuse, korraliku häälduse ja üldse - eesti keele vaba valdamise vastu.

Eesti keele rääkimisoskus, aru saamine loengutest ja igapäevane suhtlemisoskus on eriti tugevasti väljendunud tervishoiuõpilaste vastustes. Kõiki oskusi igatseti intensiivsemalt KKP ja vene õppekeele koolide õpilaste seas. Viimaste hulgas on eriliselt rõhutatud korraliku

häälduse soovi. Juba praegu kõrgtasemel eesti keelt oskavate õpilaste seas oli keskmisest oluliselt suurem huvi korraliku grammatika, erialase keele ja loengutest arusaamise vastu.

2.12 Mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti?

Nagu eespool juba öeldud, pidas 52% õpilastest eesti keele tundide arvu piisavaks, 42% ebapiisavaks.

Õpilastelt küsiti lahtise küsimusena, mis võiks olla teisiti ja mida nad ootavad koolis pakutavalt eesti keele õppelt. Süstematiseeritult jagunesid õpilaste vabas vormis kirjutatud vastused järgmiselt:

Joonis 25

Rohkem eesti keele tunde sooviti keskmisest veidi enam eesti/vene õppekeelega, rohkem suhtlemist ja keelepraktikat venekeelsetes koolides.

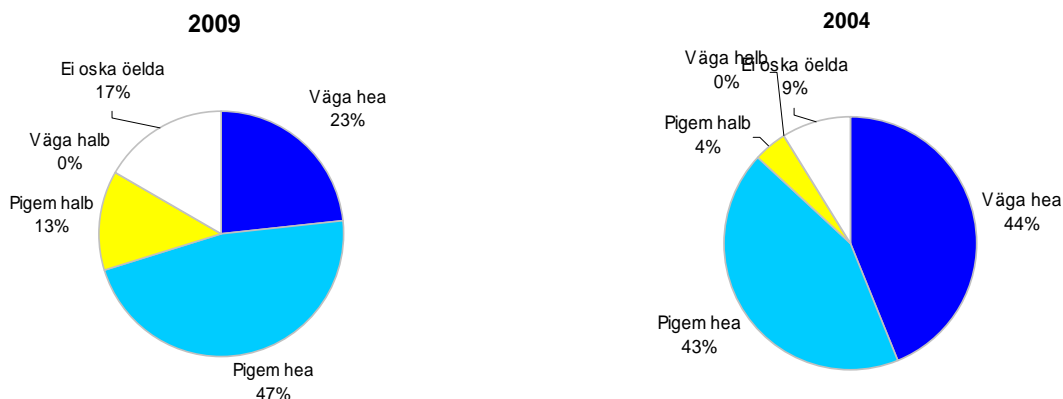
2.13 Eriala-ainete õpetamine eesti keeles

Nagu eespool öeldud, pidas 65% õpilasteks osade eriala-ainete õpetamist eesti keeles rohkem või vähem vajalikuks.

Keskmiselt 1/3 (36%) õpilastest teadiski, et koolis toimub mõne eriala-aine eestikeelne õpetus. 2004.a. oli selliste vastuste osakaal 31%.

Teadjatelt õpilastelt küsiti hinnangut erialaainete õpetamise tasemele. Kuigi enamus õpilasi pidas taset üldiselt heaks, tuleb kahjuks tunnistada hinnangute tugevat langust: kui 2004.a. pidas taset heaks 87% õpilastest, siis nüüdseks vaid 70%.

Joonis 26 Õpilaste hinnang eesti keeles õpetatavate erialade õpetamise tasemele
Teavad, et osade erialaeinete õpetamine koolis toimub eesti keeles n=108

Vene õppekeelega koolidest ja kutseharidust põhikooli baasil omandavatest rühmadest tulid õppele mõnevõrra paremad keskmised hinnangud. Kõige madalam hinnang anti humanitaar-, ärindus ja õiguseriala grupis, kus väga heaks ei pidanud eestikeelset aineõpetust keegi.

Õpilastelt, kes andsid halva hinnangu, küsiti selle põhjusi. Vaba vastusena kirjutati:

Õpetajast on raske aru saada

Õpetajal on raske meile selgitada oma õppeainet

Paljud õpilased ei valda eesti keelt selle tasemel, et õpetajast aru saada

Vähe tunde

Vähe kirjandust, vähe tunde

Osa tudengeid ei oska vajalikul määral keelt, et täielikult omandada seda, mida õpetaja tahab edasi anda.

Keelest mittearusaamine

Materjalid, mida antakse, ei ole erialased

Erialase eesti keele ja vajamineva erialaste põhimõistete mittetundmine

2.14 Õpilaste huvi osaleda vahetusprojektides

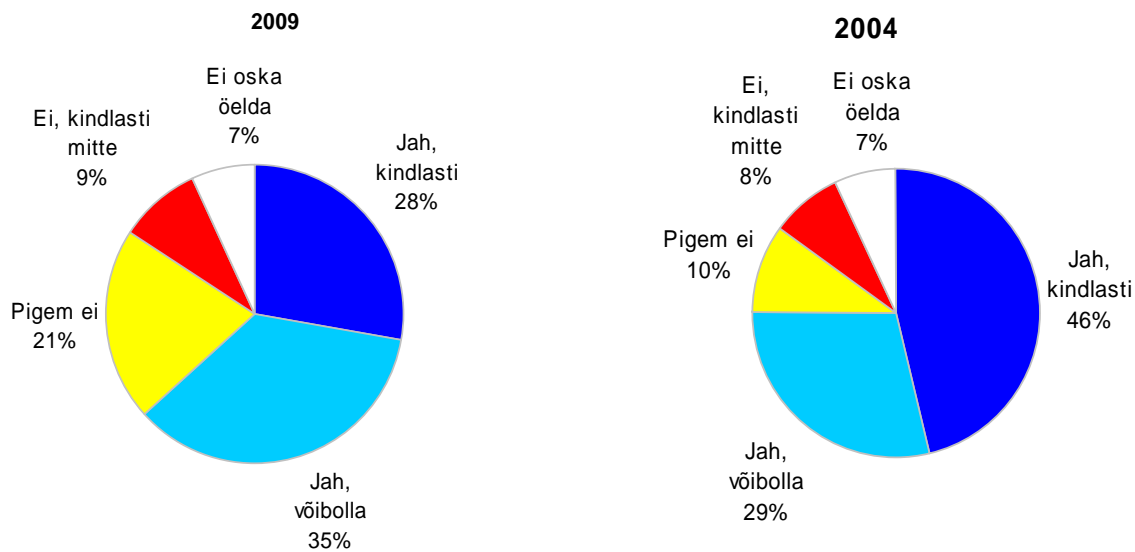
Õpilastelt küsiti, kas nad sooviksid osaleda õpilaste vahetusprojektides, mille käigus tuleks õppida eestikeelses keskkonnas. Nagu eespool nägime, mainis vahetusprojektide võimalusi kui kasutatavat õppevormi koolis vaid 6% õpilastest.

Enamus õpilasi (63%) tunneks huvi sellise keeleõppevõimaluse vastu. Siiski on huvi tunduvalt raugenud võrreldes 2004.a.-ga, mil seda kindlasti oleksid soovinud pooled õpilased ning kokkuvõttes oleks see meeldinud ¾-le õpilaskonnast.

Kõige vähem meeldiks vahetusprogrammis osalemine tootmise ja tehnika eriala õpilastele ning muu riigi kodakondsusega isikutele, mis seondub ilmselt üldiselt viletsa keeleoskuse ja vähese motiveeritusega eesti keelt omandada.

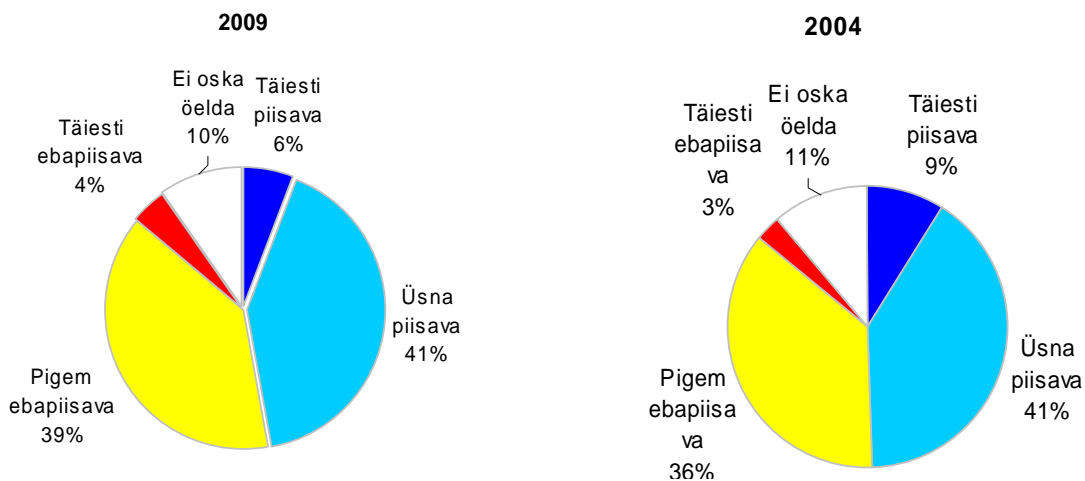
Tütarlaste seas oli huvi antud õppevormi vastu veidi suurem kui poiste seas.

Joonis 27 Õpilaste soov osaleda vahetusprojektides

2.15 Kas kutseõppeasutus annab töötamiseks piisava eesti keele oskuse?

Joonis 28

Veidi alla poole õpilastest uskus, et koolist saadav eesti keele oskus annab piisava võimaluse oma tulevasel erialal töötamiseks. Võib öelda, et see usk on jäänud 2004.a. tasemele, kuigi üsna kerge nihe kahtlemise poole on siiski märgatav.

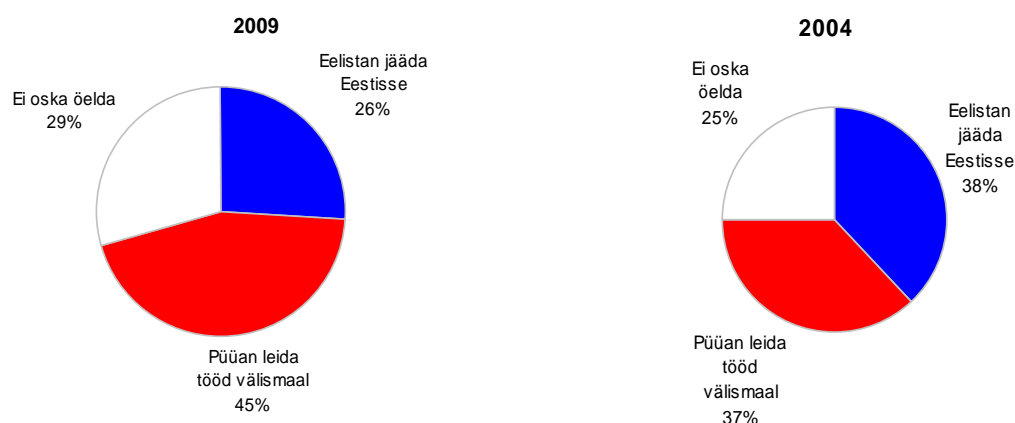

Väga lootusrikkad olid tervishoiu eriala õpilased, ent ülekaalukalt lootusetud üle 30-aastased, humanitaar-, ärimus- ja õigusala ning A2 keeletaseme õpilased. Ida-Virumaal, vene õppekeele koolides ja KKKB tasemel oli kahtlejad samuti keskmisest pisut enam.

2.16 Kavatsus jääda Eestisse või lahkuda

Küsimus tulevikukavatsuste kohta selgitab nii mõndagi õpilaste nõrgenenud keelehuvis. Eestisse kavatses praeguse seisuga kindlasti jääda vaid ca ¼ õpilastest.

Joonis 29

Selge sõnaga kavatses välismaale siirduda üle poole tehnika ja tootmise, KKP taseme, Tallinna ja 15-18-aastastest õpilastest. Kindel kavatsus Eestisse jääda oli enamusel üle 30-aastastel õpilastel, keskmisest veidi sagedamini ka muu riigi kodanikel ja KKKB õpilastel. Kahevahel oli 40% teeninduse eriala õpilastest.

3 EESTI KEELE ÕPETAJAD

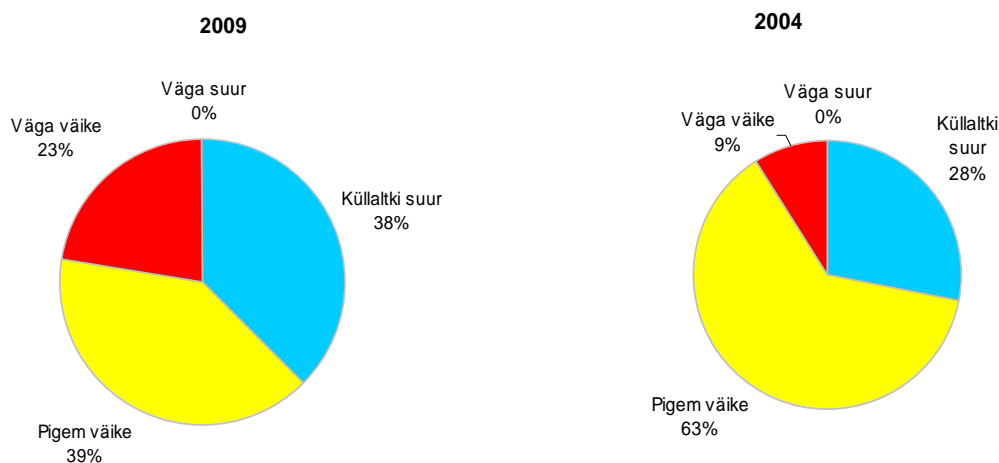
3.1 Eesti keele õpetajate arvamus õpilaste eesti keele oskusest ja huvist selle õppimise vastu

Nagu juba eespool kirjas, pidas enamus eesti keele õpetajaid õpilaste keeleoskust pigem viletsaks, eriti kirjalikus väljenduses. Suulisel ja erialasel tasemel pidasid keeleoskust pigem heaks veidi üle 1/3 õpetajaist ning see arvamus on parem kui 2004.a. Samas peavad peaaegu kõik eesti keele õpetajad keeleoskust õpilastele erialasel tööl vajalikuks.

ca 2/5 õpetajatest pidas õpilaste huvi eesti keele vastu küllaltki suureks, samas väga suureks ei pidanud seda keegi ei sel ega ka 2004.a.

Nagu õpilaste vastuste puhul tuli nentida teatud huvilangust eesti keele õppimise vastu, nii tajusid seda ka õpetajad. Veidi on küll suurenenud nende õpetajate osakaal, kes huvi üle ei nurisenud. Siiski pidi ligi ¼ õpetajaist tunnistama õpilaste väga väikest keelehuvi, mis on tunduvalt kehvem tulemus kui 2004.a.

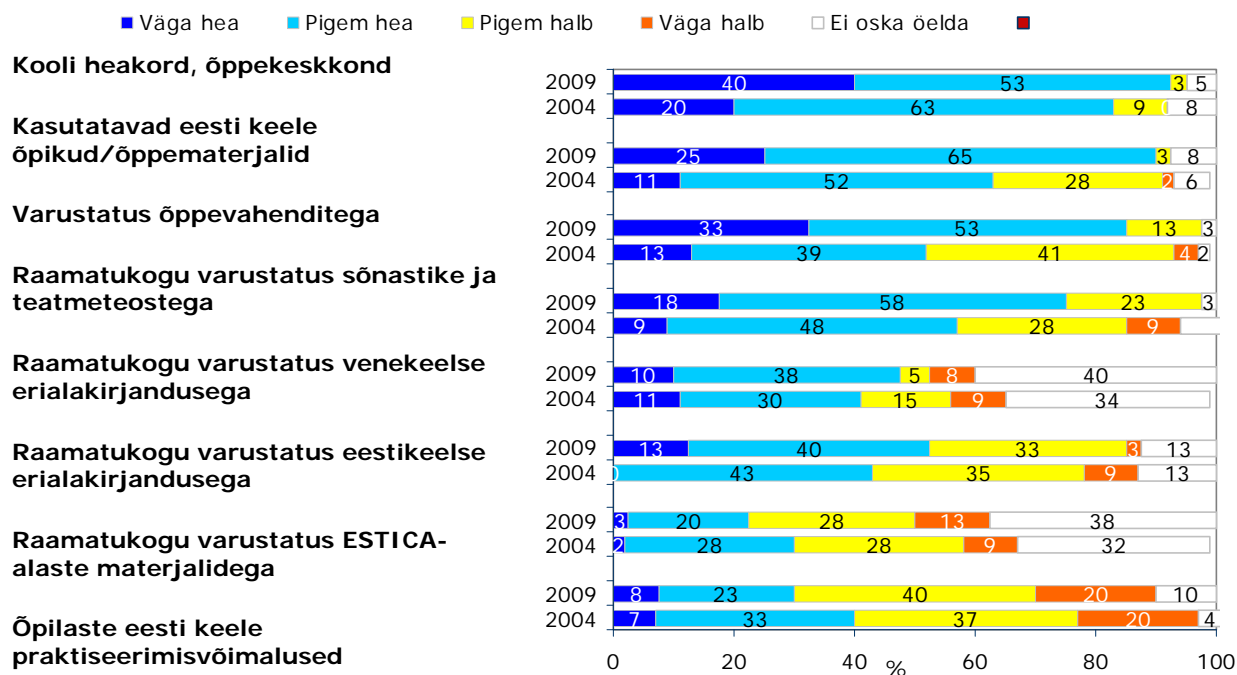
Joonis 30

Eesti keele õpetajate jagunemisel taustrühmadesse tekkisid liiga väikesed grupid, et statistiliselt usaldusväärseid järeldusi teha, ent teatud tõenäosusega võib väita, et keskmisest veidi suuremat keelehuvi uskusid Tallinna ja/või eesti/vene õppekeelega koolide õpetajad. Eriti skeptiliselt suhtusid küsimusse aga need eesti keele õpetajad, kes õpetavad täppis- ja loodusteaduste erialadel, antud juhul põhiliselt arvutite ja informaatikaga seonduvat.

3.2 Hinnangud varustatusele õppematerjalidega

Joonis 31

Nagu on näha jooniselt, oli üle poole eesti keele õpetajatest rahul eesti keele õppeks vajalike materjalidega – eelkõige õpikute ja muude õppevahenditega, aga ka sõnastike ja eestikeelse erialakirjandusega. Kuigi osa õpetajaid ei ole asjaga kursis, kaldus hinnangute kokkuvõtte negatiivseks ESTICA-alaste materjalide olemasolule. Enamus õpetajaid, nagu ka õpilased, ei pidanud heaks õpilaste keealaseid praktiseerimisvõimalusi.

Kuigi raamatukogude varustatus eestikeelse erialakirjandusega on õpetajate hinnanguid arvestades paranenud, ei olnud siiski rohkem kui 1/3 õpetajaist olukorraga rahul. Keskmisest sagedamini märgiti seda tehnika ja tootmise erialade õpetamisel ning vene õppekeele koolides.

Võrreldes 2004.a.-ga on paranenud kõik hinnangud peale ESTICA-küsimuse ja praktiseerimisvõimaluste, mis on omakorda langenud.

Keskmesed hinnangud õppevahenditega varustatusele olid veidi paremad Ida-Virumaa koolides, üldine õppekeskkond ja eriti praktiseerimisvõimalused aga Tallinnas. Koolides, kus on nii eesti kui vene õpperühmi, on õpetajate keskmise arvamuse järgi paremad eesti keele õppimistingimused kui ainult vene õppekeele koolides.

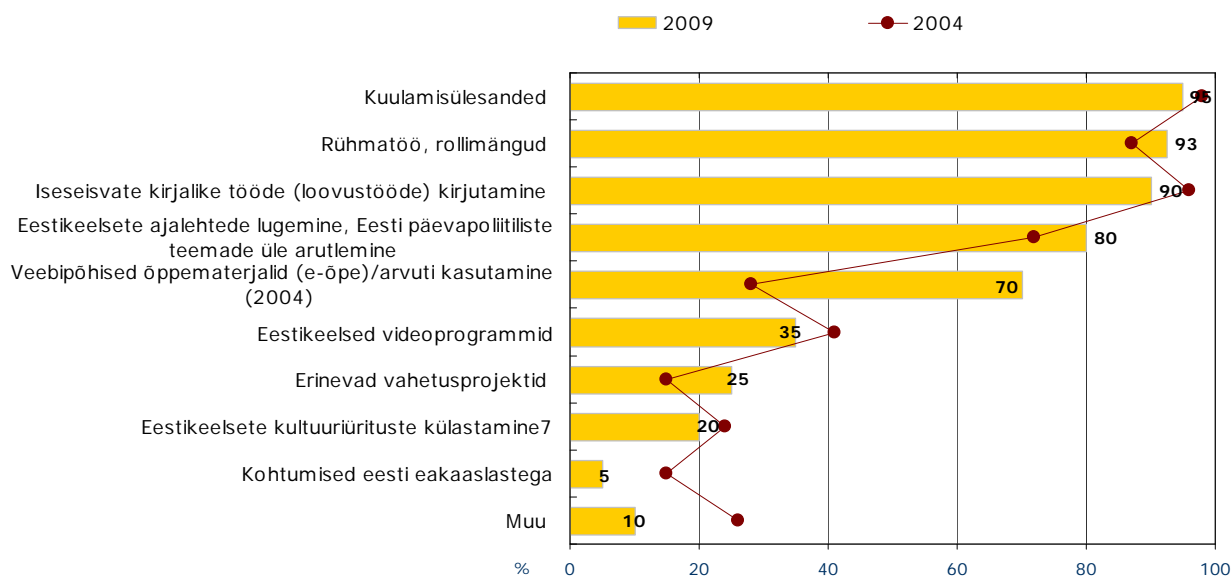
3.3 Eesti keele tundide läbiviimine

Nagu eespool öeldud, pidas eesti keele tundide arvu piisavaks vaid 18% eesti keele õpetajatest. Lisaks ametlikule õppekavale on vene õpperühmade eesti keele tundide arvu suurendanud umbes 1/3 koolidest (seda teatas 38% õpetajatest, 2004.a. 33%). Tallinnas ja

eesti/vene õpperühmadega koolides on see näitaja tänavu mõnevõrra suurem (vastavalt 42% ja 48%) kui Ida-Viru ja/või ainult vene õppekeele koolide rühmas (23% ja 15%).

Vastused küsimusele, milliseid õppevorme eesti keele tundide kasutatakse, jagunesid vastused järgmiselt: (n=kõik eesti keele õpetajad)

Joonis 32

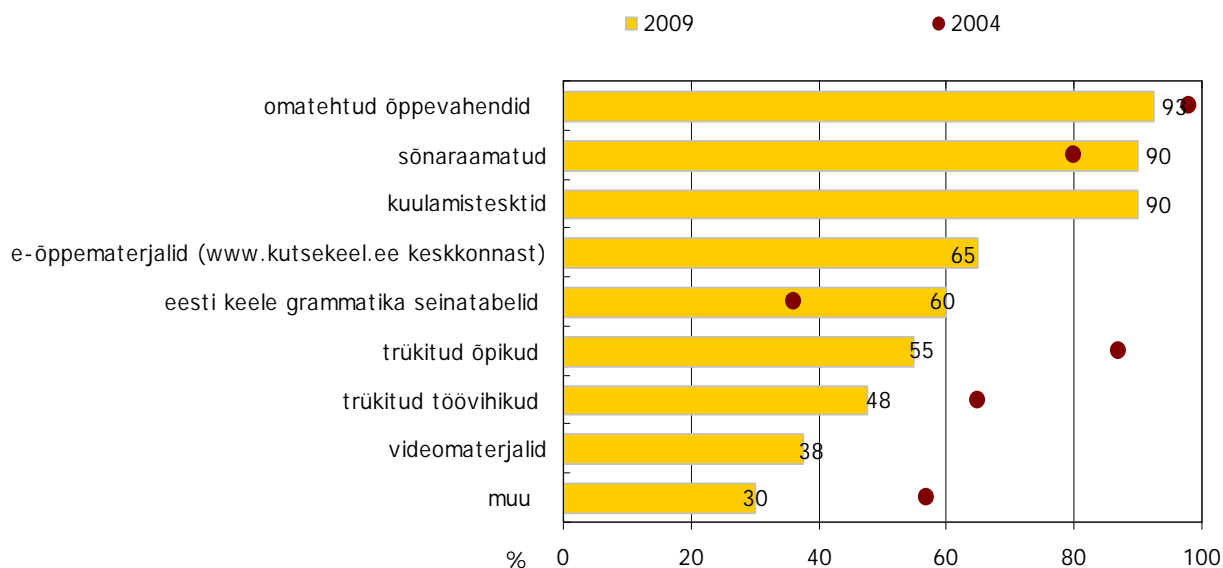

Muutused 2004.a.-st on väikesed, vaid veebipõhiste õppematerjalide kasutamises on oluline vahe, kuigi osa sellest võib olla seletatav erineva sõnastusega ankeetides.

3.4 Tundides kasutatavad õppematerjalid

Peaaegu kõik eesti keele õpetajad kasutavad õpetamisel omatehtud õppevahendeid, mis seetõttu ongi kujunenud kõige levinumaks õppematerjaliks (kuigi me ei tea, mis mahus iga õpetaja seda teeb). Ka sõnaraamatud ja kuulamistekstid on kasutusel peaaegu kõigil õpetajatel, muid materjale kasutatakse juba valikuliselt.

Joonis 33

Võrreldes 2004.a.-ga on laienenud veidi sõnaraamatute ning oluliselt grammatika seinatabelite kasutamine. Tuntavalt on vähenenud õpikute ja töövihikute kasutamine.

Trükitud õpikutest nimetasid õpetajad:

Õpik XI ja XII klass

Rüütli, Viilipus, Kitsnik

Rüütli, Kitsnik, Viilipus

R.Kallas "Kõik on korras", T.Kasesalu "Kas sa oskad eesti keelt"

M.Sooneste "Eesti keele õpik gümnaasiumile", M.Kitsnik "Eesti keele õpik kutsekoolidele", jt

M.Sooneste "Eesti keele õpik vene keelega gümnaasiumile (kesk- ja kõrgtase)", M.Kitsnik

"Eesti keele õpik"

M.Rüütli, E.Viilipus "Eesti keel gümnaasiumile"

M.Rüütli "Eesti keele õpik"

M.Kitsnik (erinevad)

M.Kitsnik "Eesti keele õpik", R.Kallas "Kõik on korras", T.Loko "Räägime Eestimaast"

M.Kitsnik "Eesti keele õpik vene õppekeelega kutsekoolidele"

M.Kitsnik "Eesti keele õpik kutsekoolile"

Kitsing "Avatud ukсед", Kitsing "Kutsekoolide õpik"

Erinevaid

Erinevad

Eesti keele õpik vene õppekeelega kutsekoolile

Eesti keele õpik kutsekoolidele, Euroopapäevikud, T nagu Tallinn, Naljaga pooleks

Eesti keele kui teise keele õppematerjalid kutseõppeasutustele

Avatud Uksed, E nagu Eesti, Vaata kuula räägi

Avatud Uksed, E nagu Eesti, Räägime riigikeelt

Avatud Uksed, E nagu Eesti

Töövihikute pealkirjad ja autorid nii, nagu nad ankeetides kirja pandi:

Rüütli, Viilipus, Kitsnik

Rüütli, Kitsnik, Viilipus

Roman Kallas "Kõik on korras"

R.Kallas

M.Sooniste, M.Kitsnik, M.Rüütli, E.Viilispuu

M.Loodus "160 eesti keele harjutust"

M.Kitsnik "Eesti keele töövihik vene õppekeelega kutsekoolile"

M.Kitsnik "Eesti keele töövihik vene õppekeelega kutsekoolidele"

M.Kitsnik "Eesti keele töövihik kutsekoolile"

Kitsing "Avatud ukсед", Kitsing "Kutsekoolide õpik"

Keeleviit töövihikud 1 ja 2 osa

Keeleviit töövihikud 1 ja 2 osa

Keeleviit töövihik 1 ja 2 osa

Keeleviit töövihik 1 ja 2 osa

Erinevaid

Erinevad

Eesti keele töövihik

Muude töövahenditena kirjutati:

Справочник по эстонскому языку, Kas tunnend maad, Aga teie arvamus, Eesti ortograafia

Pildid kirjeldamiseks

Otsinguülesanded interneti vahendusel nii üld- kui erialakeele arendamiseks

Omaloodud e-õppe materjalid

Lugemis- ja struktuuritekstid

Kõik gümnaasiumidele mõeldud õpikud

Euroopa päevik

Erialase eesti keele õppematerjalid

Eesti keele praktiline foneetika, Vene-eesti/eesti-vene taskusõnastikud, Õppesõnastik

Eesti keele kesktaseme test Harjutusvihik I, 10 aastat e.k. kui teise keele õppematerjale 1999-2001

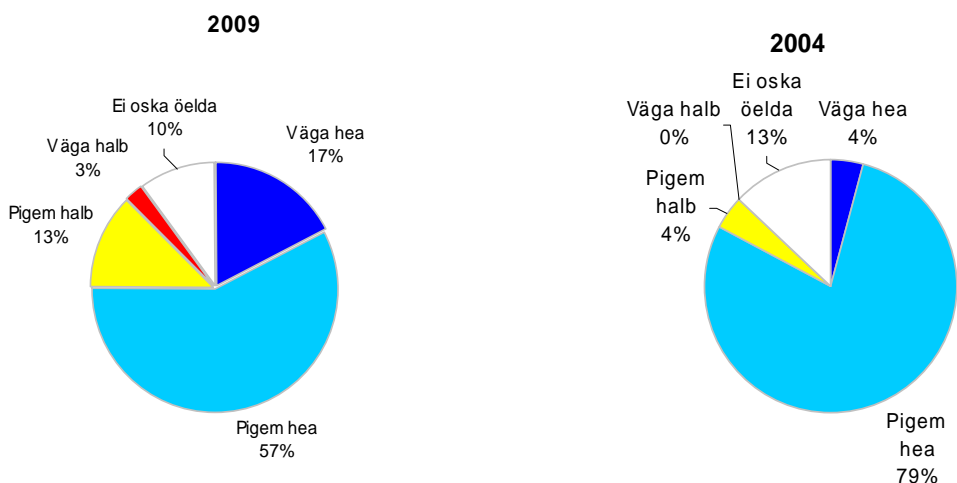
Eesti keele grammatika seinatabelid, Õpetaja tabeliraamat, Eesti keele grammatika tabelites

Ajakirjandus, erialased tekstid

Ajakirjandus, erialased tekstid

Küsimusele, kuidas õpetajad hindavad müügil olevate eesti keele õppematerjalide kvaliteeti, jagunesid vastused järgmiselt:

Joonis 34

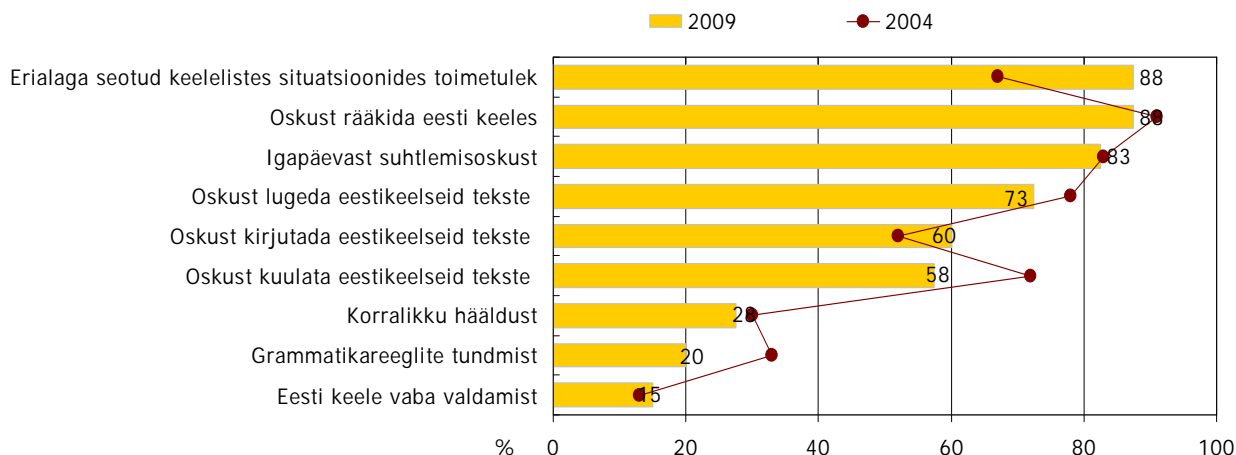

Keskmise hinnangu järgi on tänavused tulemused eelmistest pisut paremad. Suurenenud on olukorda väga heaks pidavate õpetajate osakaal, ent lisandunud ka neid, kelle arvates on asi halb. Kokkuvõttes tuleb tõdeda, et 16% õpetajatest ei ole saadaolevate õppematerjalide kvaliteediga rahul. Arvamused lähevad lahku eriti teeninduse erialadele keelt õpetavate vastajate puhul.

Lahtises küsimuses juurdekirjutatud arvamustes (vt. Lisa 2, küs.20), milliseid uusi õppematerjale oleks vaja, kordusid sagedamini soovid saada häid kuulamistekste, videomaterjale ning M.Kitsniku õpikut suuremates kogustes.

Nagu õpilastelt, nii ka õpetajatelt küsiti, milliste eesti keele oskuste omandamise on nad seadnud eelkõige eesmärgiks.

Joonis 35

Näeme, et põhilisteks üldtunnetatud eesmärkideks on eesti keeles rääkimise ja erialase keelelise toimetuleku saavutamine, millele tihedalt järgneb igapäevane suhtlemisoskus.

Võrreldes 2004.a.-ga on hakatud ilmselt suuremat rõhku panema erialasele keelele ja veidi ka kirjutamisele. Kuulamisest arusaamise ja grammatika olulisus on kokkuvõttes veidi taandunud.

Pisut läheb õpetajate hinnangute alusel koostatud eesmärkide pingerida lahku õpilaste eesmärkidest, kelle seas on kõige levinum huvi saada aru, mida räägitakse.

Teatud tõenäosusega võib andmete põhjal väita, et eesti/vene õppekeelega koolides on õpetajate esimene prioriteet õpetada suhtluskeelt, vene õppekeelega koolides aga erialast toimetulekut, kuigi erinevus on väike.

3.5 Eriala-ainete õpetamine eesti keeles

Üle poole eesti keele õpetajaist (58%) väitis, et nende koolis õpetatakse osa aineid eesti keeles. 2004.a. oli see arv vaid 37%.

Nagu eespool jutuks, peeti eesti keele õpetajate seas eriala-ainete õpetamist eesti keeles üpris oluliseks- seda vajadust tunnetas 78% sihtrühmast. Pigem mittevajalikuks pidas seda 13%. Nende õpetajate osakaal, kes eriala-ainete eesti keeles õpetamist väga oluliseks pidasid, on võrreldes 2004.a. kolmandiku võrra kasvanud.

Vajadust tunnetati keskmisest pisut enam eesti/vene õppekeelega koolides ja Ida-Virumaal. Põhjendustena toodi loomulikult eelkõige paremat hakkamasaamist tööturu konkurentsituatsioonis ning tulevases töökollektiivis, sest erialane terminoloogia kinnistub aineõpetuse käigus.

Vähesed õpetajad, kes eelistasid kõigi eriala-ainete õpetamist vene keeles, põhjendasid oma vastust õpilaste nõrga keeleoskusega, mis takistab eriala omandamist.

Väljakirjutused:

Õpilaste nõrk keeleoskus

Õpilaste keeletase on kehv ja siis võib kaduda motivatsioon erialaainete õppimiseks

Põhiline on eriala hea omandamine

Ainult eesti keeles õpetamisel osa õpilasi ei saa hakkama

1.Väga oluline on õppida ametit oma emakeeles, 2.Liiga raske

Erialade valik, mida eestikeelse õppe pooldajad soovitasid, oli küllalt lai (vt. Lisa 2, küs. 24). Veidi sagedamini pakuti teenindusega seotud aineid ja praktikat. Oli ka neid, kes eelistaksid kõiki aineid eesti keeles õpetada, aga ka neid, kes soovitasid piirduda üldisemate ainetega, mitte liialt spetsiifilistega.

Need, kes eriala-ainete õpetamist eesti keeles ei pidanud heaks mõtteks, märkisid ainetena, mida kindlasti ei peaks eesti keeles õpetama, järgmist:

Kõigi erialade

Kõikide

Nende, kus on vaja täpset arusaamist

Teooriatunnid

Kitsalt erialase keelega, kus kliendiga kokkupuudet ei ole

Reaalaineid

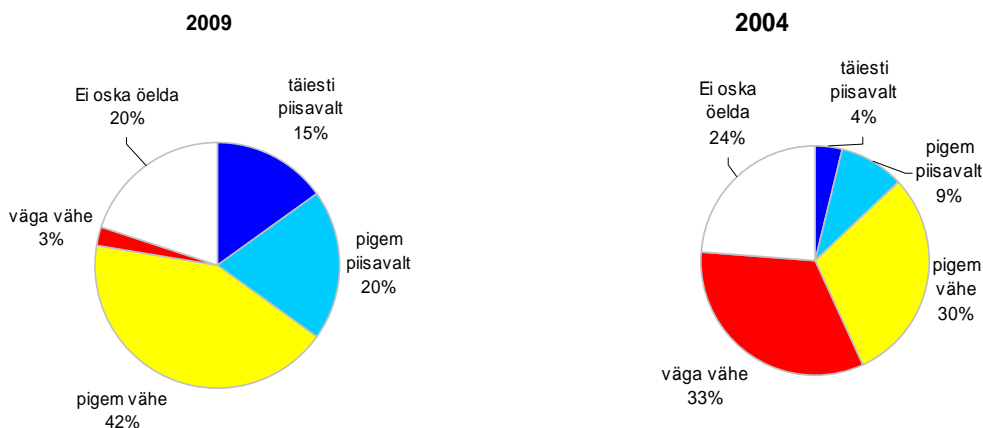

Ei oska vastata, erialade spekter väga lai.

Kalkulatsioon

Eestikeelse erialase kirjanduse piisavusest koolis on arvamus võrreldes eelmise uuringuga tuntuvalt paranenud. Nüüdseks pidas üle 1/3 õpetajaist seda piisavaks, ent ligi pooled siiski pigem ebapiisavaks. Küllalt paljud eesti keele õpetajad ei olnud asjaga kursis. Paremas olukorras paistavad olema Tallinna ja eesti/vene õppekeele koolid.

Joonis 36 Eestikeelse erialakirjanduse piisavus koolis

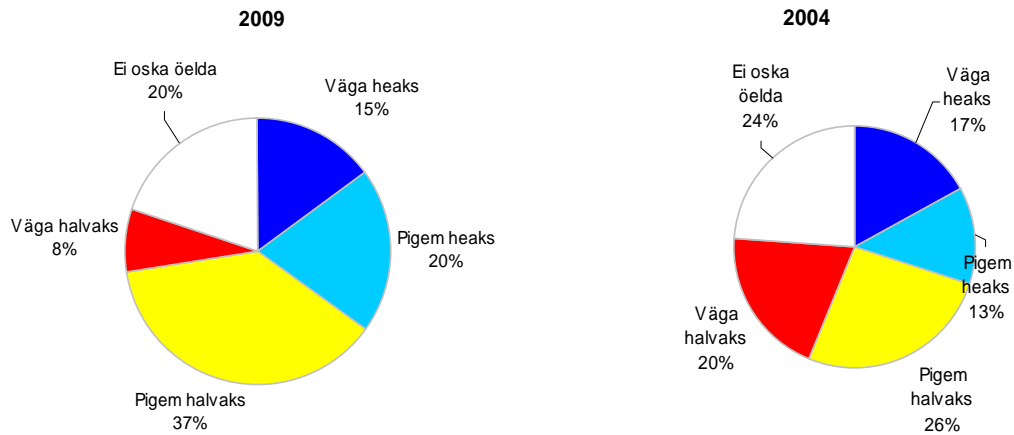

Uute õppematerjalide seas, mida eesti keele õpetajad arvasid eriala-ainete õpetamiseks vaja minevat (vt. Lisa 2, küs. 28), esinesid sagedamini oskussõnastikud, videomaterjalid ning spetsiaalselt vene õpilastele mõeldud eestikeelsed aineõpikud.

3.6 Eesti keele õpetajate arvamused erialaõpetajate eesti keele tasemest

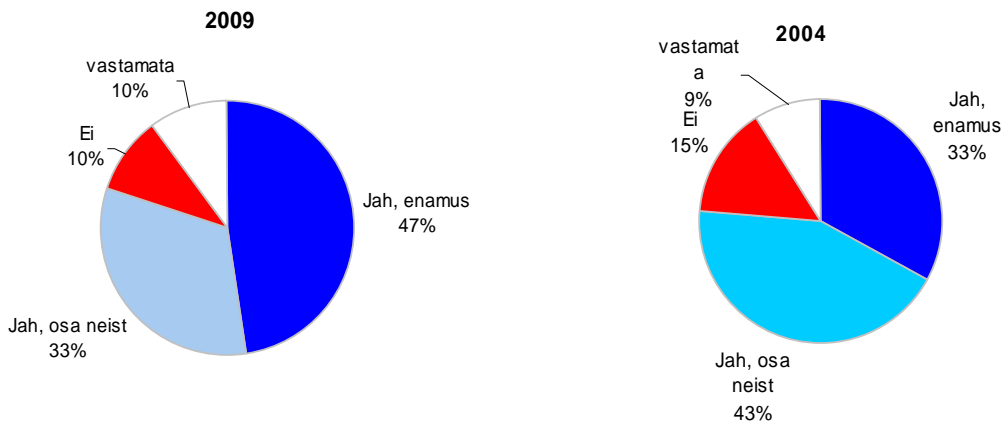
ca 1/3 eesti keele õpetajaist pidas oma kooli eriala-ainete õpetajate eesti keele oskust kokkuvõttes heaks, ligi pooled aga halvaks. Võrreldes 2004.a.-ga on vähenenud nii keeleoskust väga heaks kui eriti väga halvaks pidavate arvamuste osakaal.

Joonis 37 Milliseks peate oma koolis erialaainete õpetajate eesti keele oskuse taset?

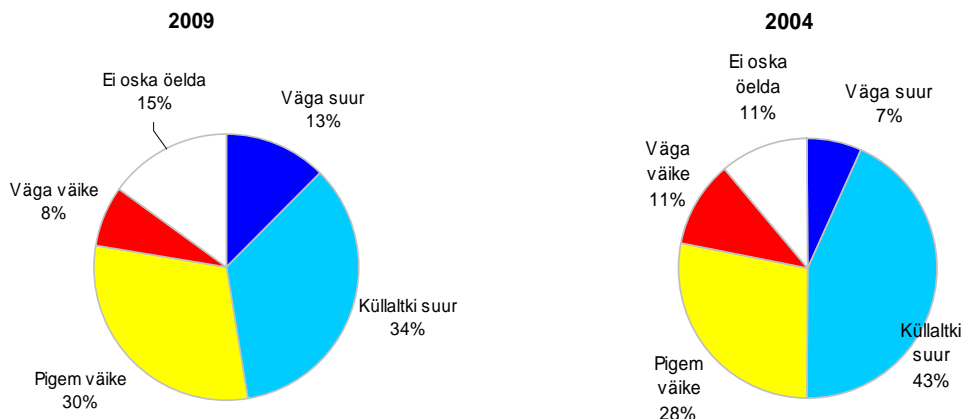
Eesti keele õpetajate andmeil on viimase 5 aasta jooksul aineõpetajate osalus eesti keele õppes küllalt aktiivne. Ligi pooltes koolides on juba enamus õpetajaid keeleõppes osalenud. See protsent on Ida-Virumaal tunduvalt suurem kui Tallinnas.

Joonis 38 Erialaoõpetajate osalemine viimase 5 aasta jooksul eesti keele õppes (eesti keele õpetajate arvates)

Eriala-õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu on eesti keele õpetajate arvates keskmine: umbes pooltel üsna suur, 38%-l väikesevõitu. Võrreldes 2004.a.-ga ei ole olukord märkimisväärselt muutunud.

Joonis 39

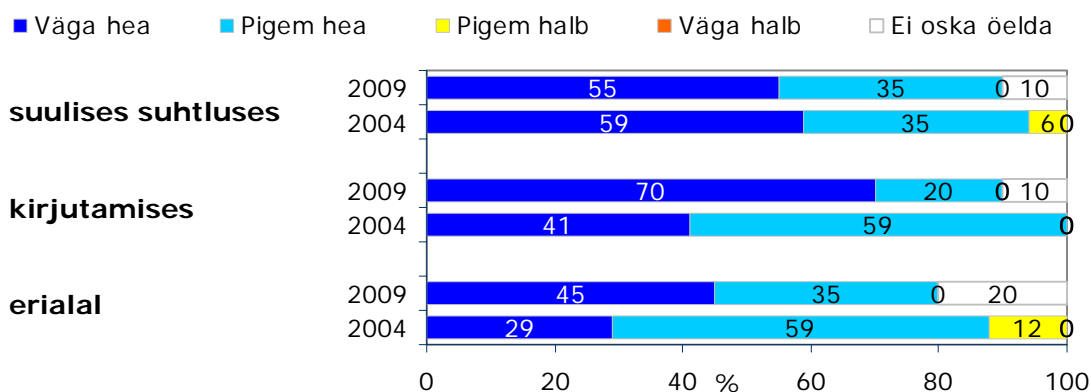

3.7 Eesti keele õpetajate keeleoskus

Eesti keele õpetajatest pooltel on emakeeleks eesti keel, pooltel vene keel. Küsitletud õpetajatest on eesti/vene õpperühmadega koolides 2/3 eestlased, vene õppekeele koolides vaid 15%. Tallinna ja Ida-Virumaa grupi vahel küsitluse põhjal erilist erinevust ei olnud. 2004.a. uuringus oli eesti emakeelega õpetajaid rohkem – 61%.

Õpetajad, kelle emakeel on vene keel, hindasid oma eesti keele oskust järgmiselt:

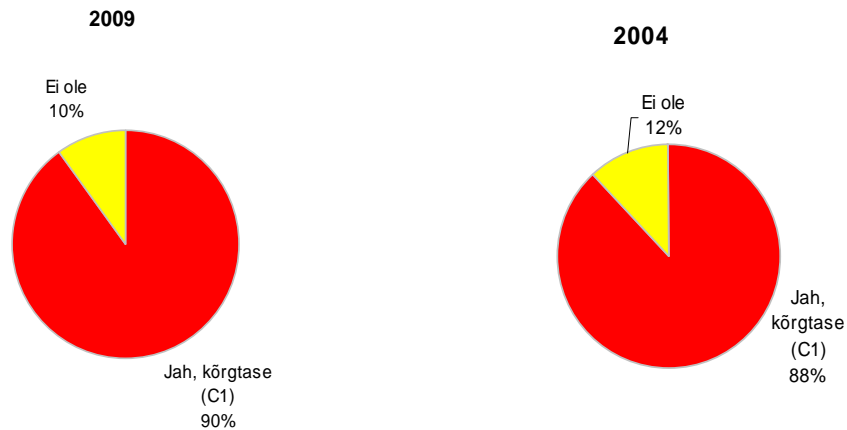
Joonis 40 n=20

Näeme, et vähemalt oma hinnangul on kõigi õpetajate eesti keele oskus hea või väga hea, kusjuures võrreldes 2004.a.-ga on paranenud tublisti kirjutamisoskus.

Suur enamus eesti keelest erineva emakeelega eesti keele õpetajaist omab Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt välja antud kõrgtaseme eesti keele tunnistust, vaid 10% ei oma mingit tunnistust. See tulemus on peaaegu sama, mis 2004.a.

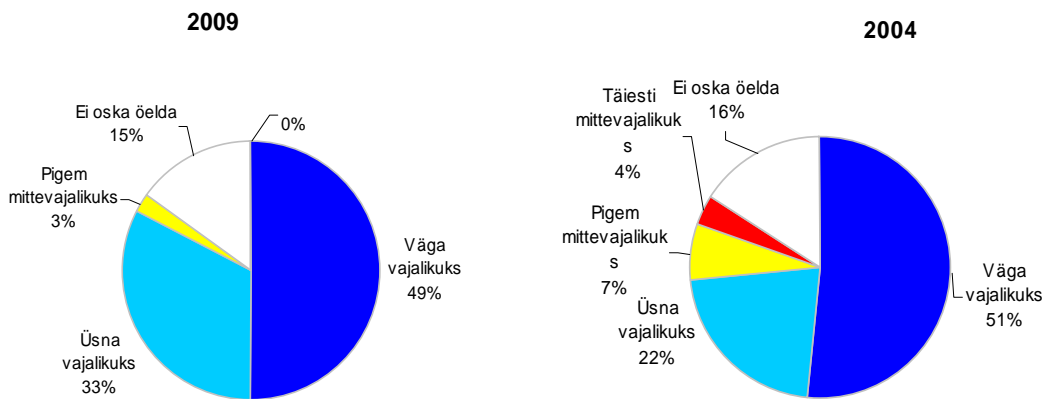
Joonis 41 Eesti keele tasemetunnistuse omamine

90% eesti keele õpetajatest, kelle emakeel ei ole eesti keel, on viimase 5 aasta jooksul osalenud eesti keele õpetamise alasel täiendkoolitusel. Sama tulemus oli ka 2004.a.

Kõigilt eesti keele õpetajatelt küsiti, kui vajalikuks nad endale peavad eesti keele alast täiendkoolitust. Neid, kes seda päris tarbetuks peaksid, enam ei olnudki. Pool õpetajaskonnast pidas seda väga vajalikuks, nagu ka 2004.a.

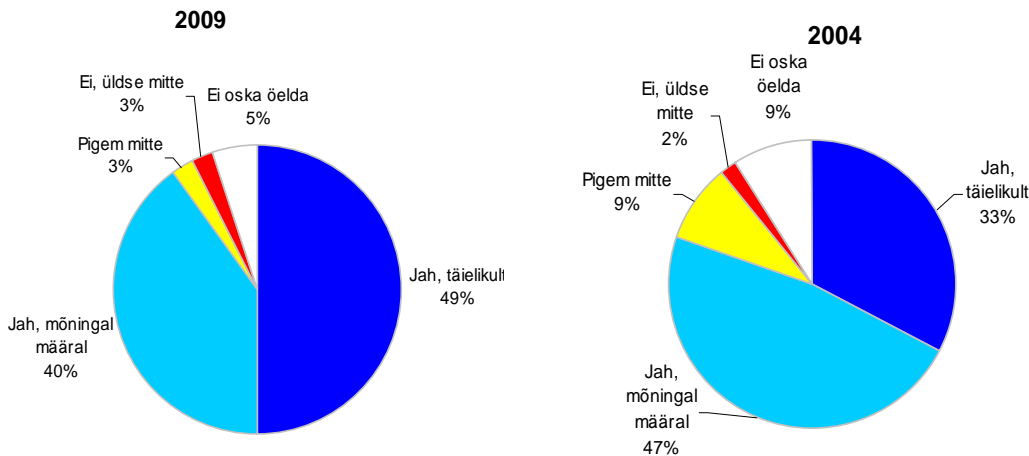
Joonis 42 Eesti keele alase täiendkoolituse vajadus

Üle poole eesti keele õpetajatest (58%) sooviks muudki täiendkoolitust. Lahtise küsimuse väljakirjutuste põhjal sooviti kõige enam psühholoogia-alast koolitust (vt. ka Lisa 2, küs.41).

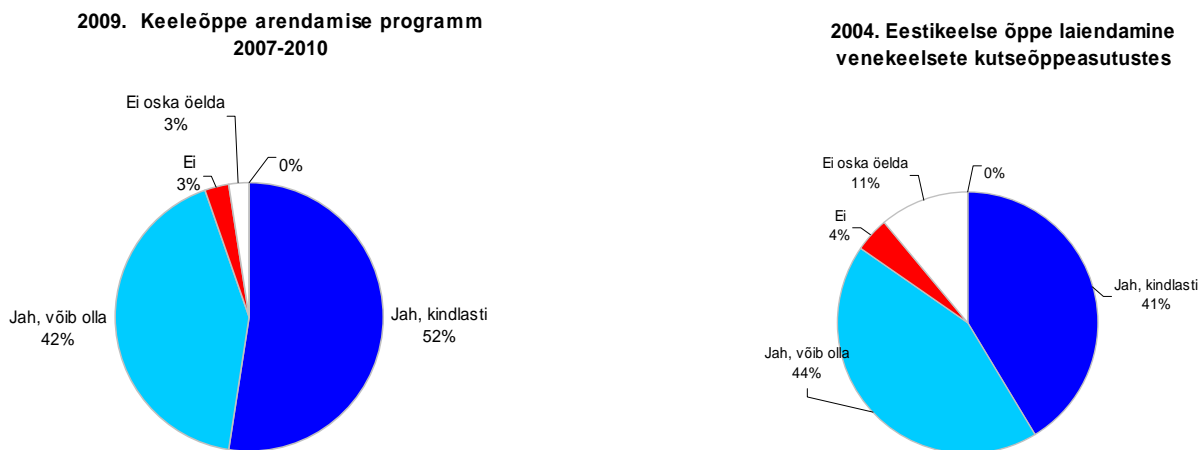
Küsimusele, kas tunnetatakse kooli juhtkonna tuge eesti keele õppe ja oskuste väärtustamisel, vastasid pooled õpetajad, et tunnevad seda täielikult. Neid, kes seda üldse ei tunne, enam enda sõnul ei olnudki. Võrreldes 2004. a.-ga on suhtumine tuntavalt paranenud.

Joonis 43

Enamus eesti keele õpetajaist on väga huvitatud koostööst Integratsiooni Sihtasutusega. Vastused küsimusele osalemissoovi kohta jagunesid järgmiselt:

Joonis 44

Keskmisest pisut suurem oli koostööhuvi Ida-Virumaa ja eesti/vene õppekeelega koolides, kuid erinevus ülejäänutest ei ole suur.

3.8 Eesti keele õpetajate taustast

Kõigi uuringu sihtrühmade struktuur on toodud aruande alguses. Kokkuvõtlikult kirjeldades eesti keele õpetajate valimit tuleb öelda, et 95% neist olid naised, suurem osa (62%) olid omandanud 4-5-aastase kõrghariduse, ilmselt nõukogude ajal. 53% eesti keele õpetajaist

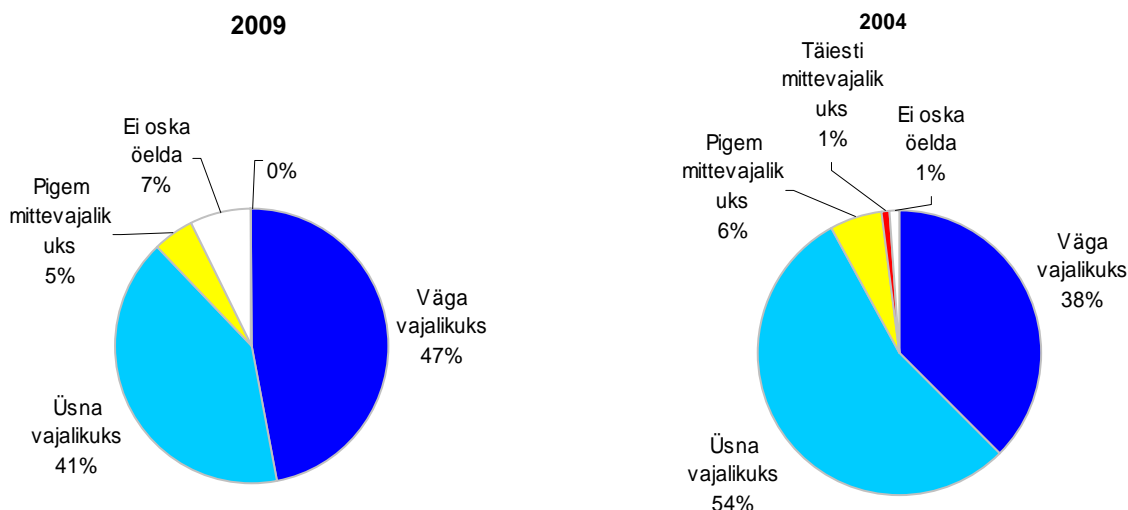
olid lõpetanud Tallinna Ülikooli, suur osa Tartu Ülikooli. Kõige enam (45%) oli omandatud erialaks eesti keel teise keelena või eesti keel vene koolis. Enamus õpetajaist (70%) oli töötanud koolis üle 10 aasta, kõige rohkem õpetajaid andis tunde tehnika-tootmise ja teeninduse erialade õpilastele. Kõik vastanud eesti keele õpetajad olid Eesti kodakondsusega. 85% neist olid kursis kutsestandardis esitatavate keeloskusnõuetega. Ca 2/3 õpetajaist õpetas Tallinna ja/või eesti/vene õppekeele koolides.

4 ERIALA-AINETE ÕPETAJAD

4.1 Eesti keele oskuse vajalikkus õpilastele tulevasel erialal töötamiseks

Nagu eespool kirjas, oli eriala-ainete õpetajate hoiak eesti keele õppe, õpihuvi ja osade erialaainete õpetamise vastu eesti keeles skeptilisem kui eesti keele õpetajatel ja administratsiooniesindajatel. Siiski on see suhtumine pisut paranenud võrreldes 2004.a.-ga, eriti mis puutub eesti keele oskuse vajalikkusesse õpilaste erialal töötamisel:

Joonis 45

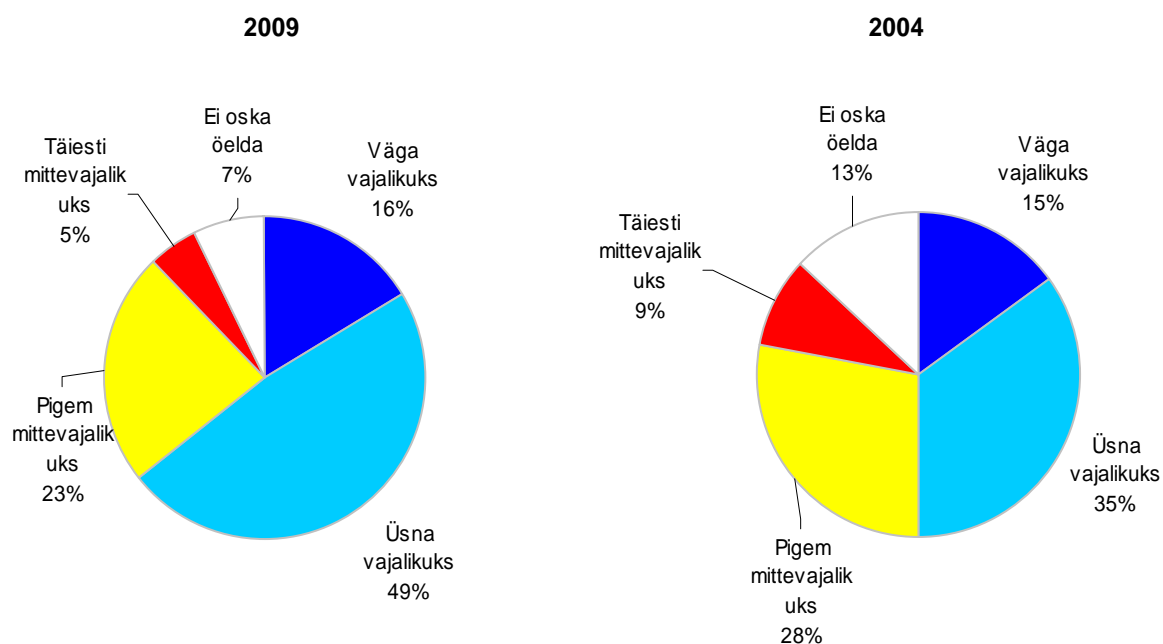

Keskmisest veidi vähem vajalikuks peeti eesti keelt tootmise-tehnika ning arvutiga seotud erialade õpetajate seas.

4.2 Osade eriala-ainete eesti keeles õpetamise vajalikkus

Erialaõpetajatest enamus pidas teatud ainete eesti keeles õpetamist vajalikuks, enamasti küll vaid üsna vajalikuks. Siiski ei toetanud seda 28% õpetajaist. Toetus oli tunduvalt suurem eesti/vene õppekeele koolides ja Tallinnas, kuigi kõigis gruppides oli ka teisitimõtlejaid. Ida-Virumaal olid eestikeelse aineõpetuse vastu peaaegu pooled erialaõpetajad. Arvamus on võrreldes 2004.a.-ga pisut paranenud.

Joonis 46

Eestikeelse aineõpetuse pooldajad viitasid enamasti selle kasule edaspidises töös ning õpilaste tööalase konkurentsivõime tõstmisele, samuti eesti keele tundides õpitu kinnistamisele (vt. Lisa 3, küs. 7).

Eestikeelse aineõpetuse vastased põhjendasid oma arvamust enamasti sellega, et halva eesti keele oskuse juures jääb õpilastel ka eriala omandamine puudulikuks, mainiti ka väheseid erialalisi õppematerjale. (vt. Lisa 3, küs. 10).

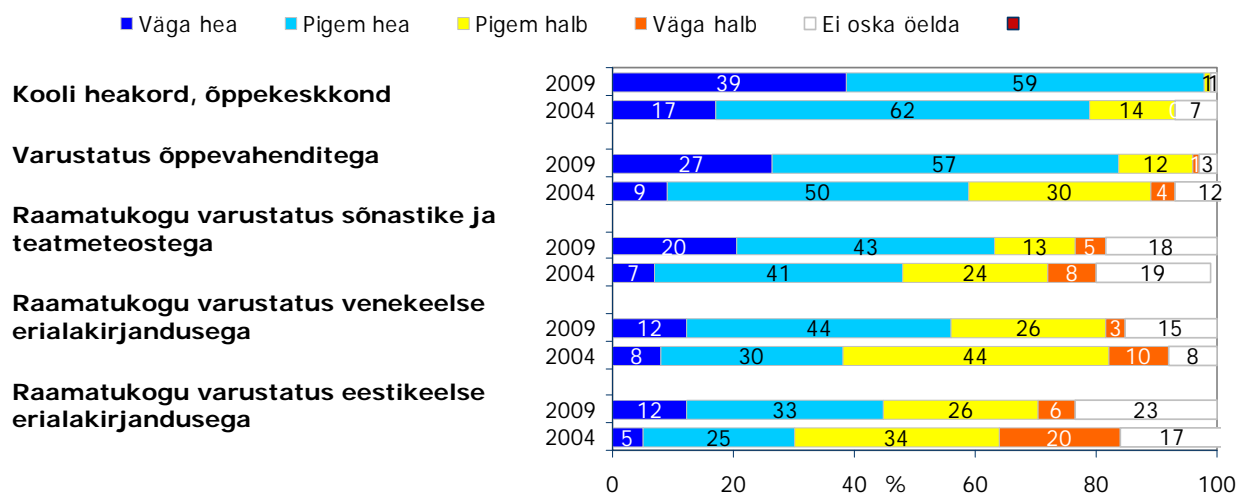
Ainetest, mida eesti keele võiks õpetada, pakuti põhiliselt neid, mis on seotud klientide teenindamisega. Need, mis liiga suuri probleeme võiksid tekitada, kuulusid peamiselt tehniliste ainete sekka.

Abinõudest, mida kasutusele võtta, sooviti eelkõige õppejõudusid selleks ette valmistada, aga ka süvendada eesti keele õpet, anda välja õppematerjale paralleelselt eesti ja vene keeles jms. (Lisa 3, küs. 9).

4.3 Hinnangud õppetööle koolis

Joonis 47

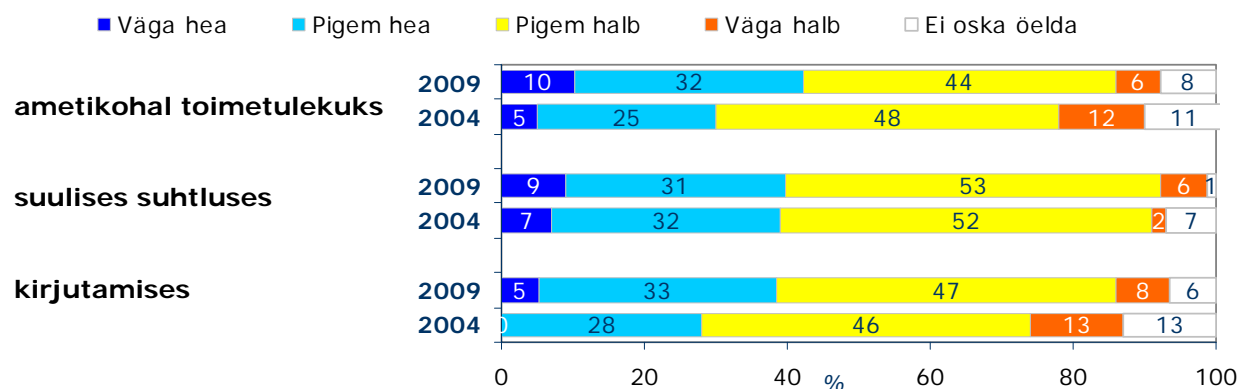
Nagu eesti keele õpetajate, nii ka eriala-ainete õpetajate keskmised hinnangud kooli varustatusele vajalike õppematerjalidega on tõusnud kõigis uuritud lõigetes. Kõige probleemsem on olukord endiselt eestikeelse erialakirjandusega, mis siiski on samuti edenenud 5 aastaga. Seis eestikeelse erialakirjanduse olemasoluga kooli raamatukogudes oli kõige halvem tehnika-tootmise õppejõudude arvates. Ülekaalukalt halvaks peeti raamatukogude varustatust eestikeelse erialakirjandusega vene õppekeele koolides.

4.4 Aineõpetajate eesti keele oskus

20% uuringus osalenud aineõpetajatest, kes õpetavad vene õppekeelega õpperühmi, nimetas oma emakeelena eesti keelt. Sama seis oli ka 2004.a.

Õpetajad, kelle emakeeleks ei ole eesti keel, hindasid oma eesti keele oskust järgmiselt:

Joonis 48

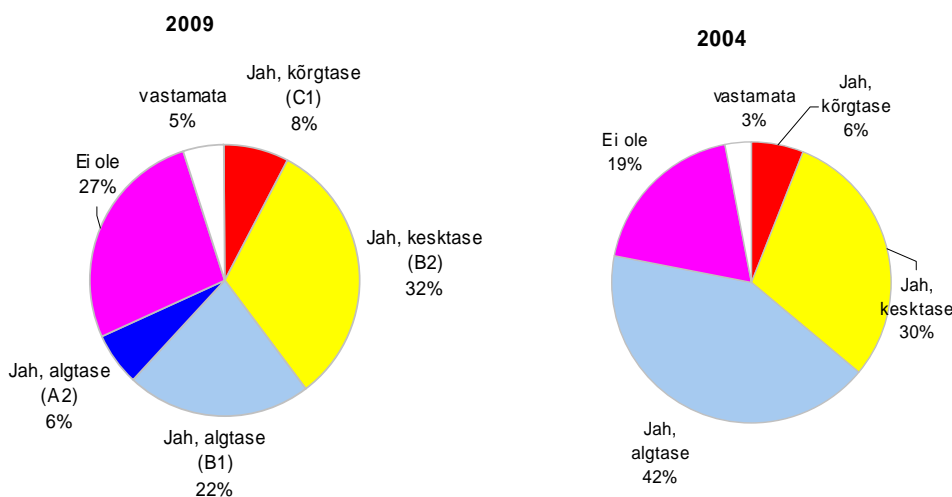

Nagu näha jooniselt, oli üle poole vastajaskonnast oma eesti keele oskuste suhtes kriitiline. Hinnangud on siiski mõnevõrra paranenud võrreldes 2004.a.-ga.

Ida-Virumaa ja vene õppekeele koolide õpetajate seas oli probleeme rohkem suulise suhtlusega, Tallinna ja eesti/vene õpperühmadega koolides kirjutamisoskusega.

Võrreldes 2004.a.-ga oli eesti keelest erineva emakeelega aineõpetajate seas pisut rohkem neid, kel pole REKK-i eesti keele tunnistust. Tunnistust omavad 68% eriala-õpetajaist, enamasti kesktaseme oma, mis on natuke parem tulemus kui 2004.a. Keskmisest vähem oli tasemetunnistustega õpetajaid tootmise-tehnika ja teeninduse erialadel ning vene õppekeelega koolides.

Joonis 49

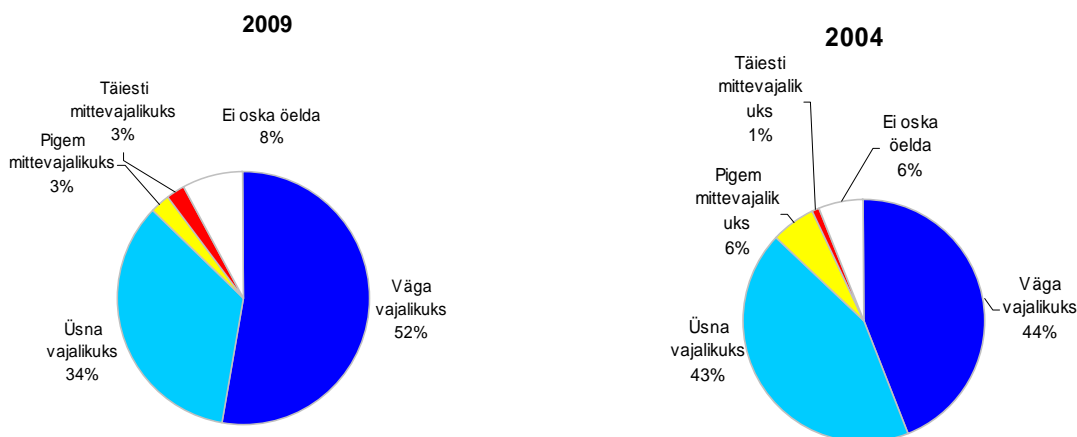

4.5 Erialaõpetajate osalemine eesti keele õppes

Enamus (78%) aineõpetajatest, kelle emakeeleks pole eesti keel, on viimase 5 aasta jooksul osalenud eesti keele õppes, seda on teinud eriti paljud (86%) Ida-Virumaa õpetajatest.

Eesti keele oskuse vajalikkust enesele tunnistas põhiosa eesti keelest erineva emakeelega aineõpetajaist (86%), võrreldes varasemaga on veidi suurenenud nende osa, kes pidasid seda kohe väga vajalikuks. Samas on lisandunud paari protsendi võrra õpetajaid, kes seda üldse vajalikuks ei pidanud.

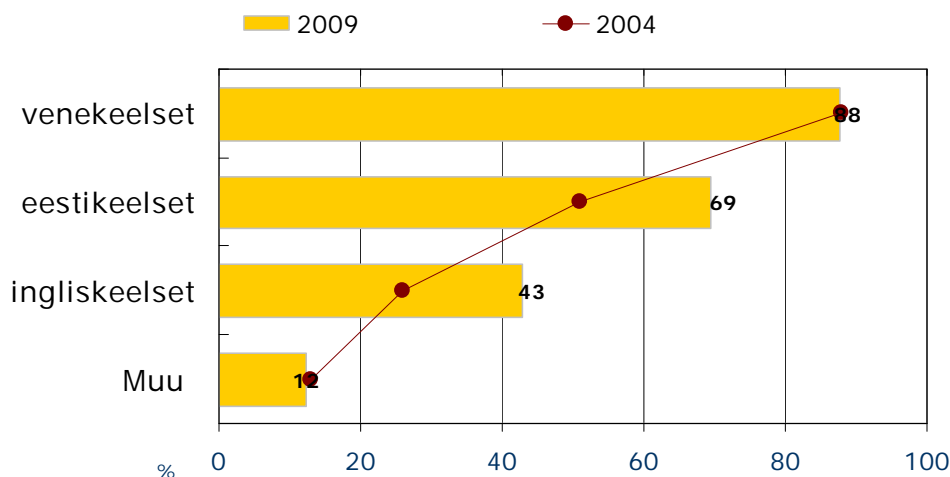
Joonis 50

4.6 Eriala-ainete õpetamisest eesti keeles

Erialaainete õpetajad kasutavad loengute ettevalmistamiseks põhiliselt venekeelseid abimaterjale, ent ka eesti- ja ingliskeelsete osatähtsus on küllalt suur – mõlemate roll on märkimisväärselt kasvanud võrreldes 2004.a.-ga.

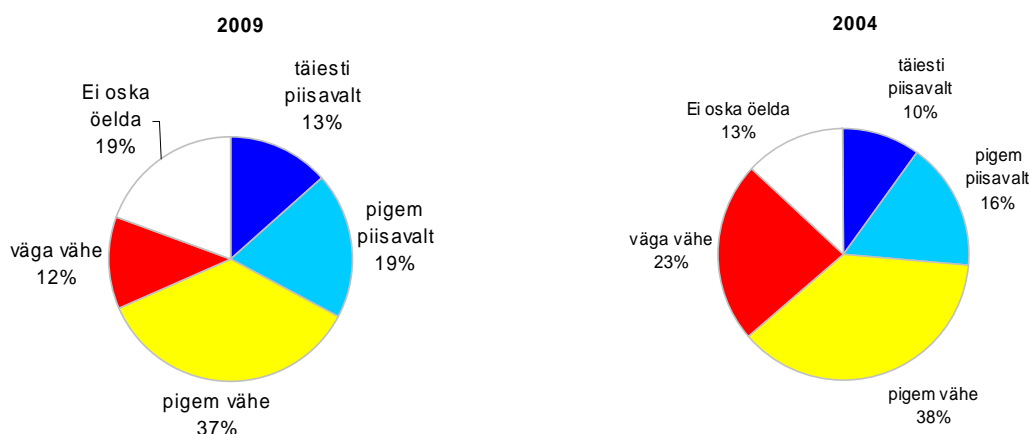
Joonis 51

Vähesel määral kasutatakse ka soome ja saksakeelseid materjale.

Nagu varem juba mitmel korral mainitud, on suuremas osas koolides, vähemalt suurema osa õpetajate arvates eestikeelset erialakirjandust vähevõitu. Võrreldes 2004.a.-ga on väike nihe paremusele toimunud, ent heaks peab olukorda siiski vaid 1/3 erialaõpetajaist:

Joonis 52

Keskmisest halvemad olid hinnangud Tallinna ja/või vene õppekeele koolides ning tootmis- tehnika ning informaatika erialadel.

14% erialaõpetajatest õpetab vene õppekeele rühmadele mõnd ainet eesti keeles. Seda teeb 35% eesti emakeele ja 8% vene emakeele õpetajaist. Keskmisest enam on selliste õpetajate osakaal Tallinna, eesti/vene õppekeele ja/või alla 10-aastase

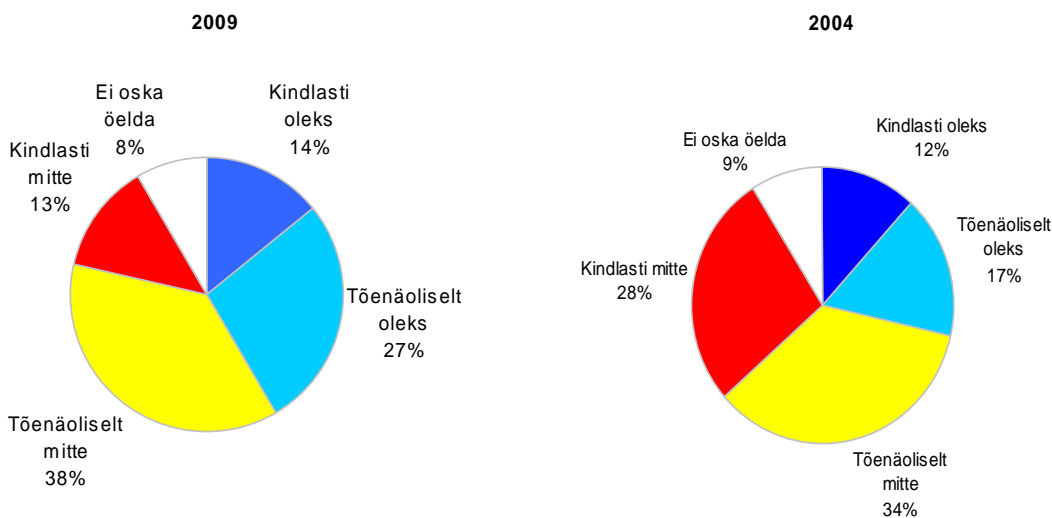
õpetajastaažiga õpetajate seas. Vene õppekeelega koolidest ei juhtunud selliseid õpetajaid valimisse üldse. 2004. a. oli eesti keeles eriala-aineid õpetavaid vastajaid valimis 10%.

Eesti keeles õpetatavad ained, mida nimetati, olid üpris erinevad.:

Reflektoloogia, toitumine
Organisatoorne käitumine
Ohutusõpetus
Materjaliõpetus, lõikeõpetus jt.
Kulinaaria
Kehaholdus, massaaž
Joonestamine, tehniline materjalimõõtmine
Hospitaalinfektsioon
Farmakoloogia
Asjaajamine

Õpetajad, kes ei õpeta eesti keeles ühtki ainet, ei oleks enamuses parema meelega nõus seda niipea veel tegema. Siiski on teatud edenemist 5 aasta jooksul märgata: endise 29% asemel oleks selleks rohkem või vähem valmis praeguseks 41% erialaõpetajaist ning kategoorilisi keeldujaid on märksa vähemaks jäänud:

Joonis 53 Kas oleksite valmis õpetama vene õppekeelega õpperühmi eesti keeles?

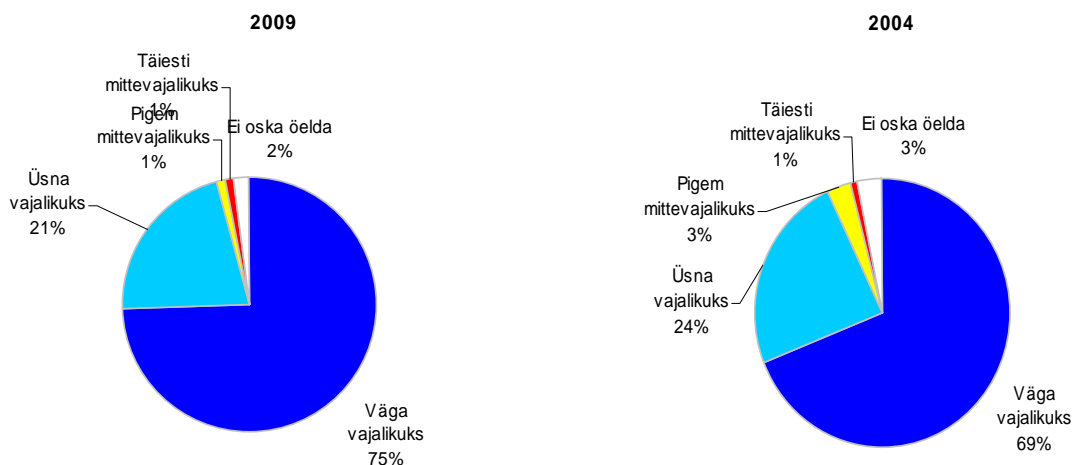
Aineid, mida ollakse valmis õpetama eesti keeles oma praegusest venekeelsest valikust, oli väga palju ja erinevaid.

46% praegu venekeelseid aineid andvatest õpetajatest ei sooviks neist ühtki, 25% aga oleksid valmis neid kõiki või vähemalt enamust eesti keeles õpetama. 12% nimetatud õpetajaist annaks eesti keeles ühe või paar ainet.

4.7 Erialaõpetajate täiendkoolitus

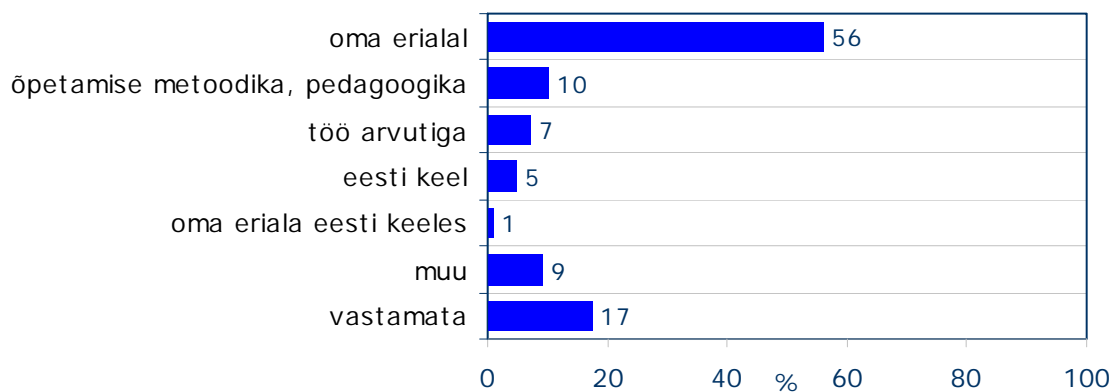
89% erialaõpetajatest, kes annavad tunde venekeelsetele rühmadele, on viimase 5 aasta jooksul saanud erialast täiendkoolitust. See tulemus on parem kui 2004.a., mil täiendkoolituse oli läbinud 77% eriala-ainete õpetajaist. Keskmisest suurem on koolitatute osakaal väiksema, alla 10-aastase staažiga õpetajate seas (92%). Suur enamus õpetajaist pidas täiendkoolitust enda jaoks väga vajalikuks ning see tunnetus on aastatega süvenenud:

Joonis 54

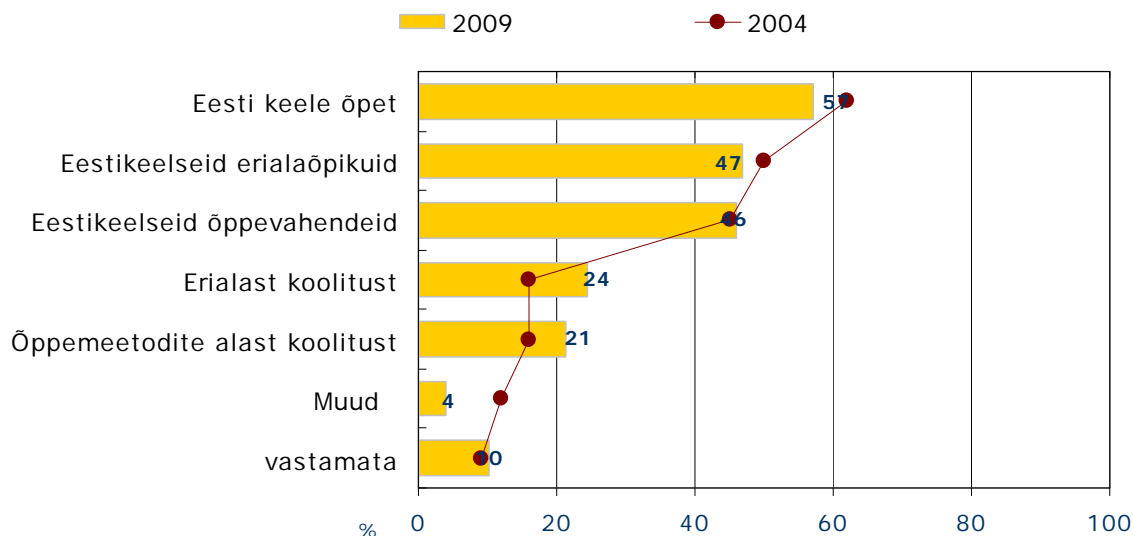
Lahtisele küsimusele, mis ala täiendkoolitust eelkõige vajatakse, anti järgnevaid vastused:

Joonis 55

4.8 Mida vajatakse, et hakata eriala-aineid eesti keeles õpetama?

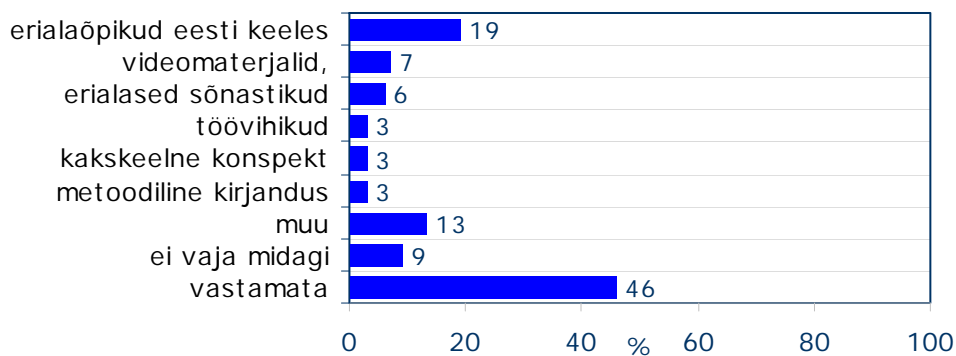
Joonis 56

Jooniselt näeme, et kuigi kõige enam vajati eesti keele õpet ennast ning eestikeelseid õppematerjale, on endisest rohkem vaja ka teadmisi õppemetoodikast.

Vajatavatest õppematerjalidest nimetati (süsteematiseeritud lahtiste vastuste põhjal):

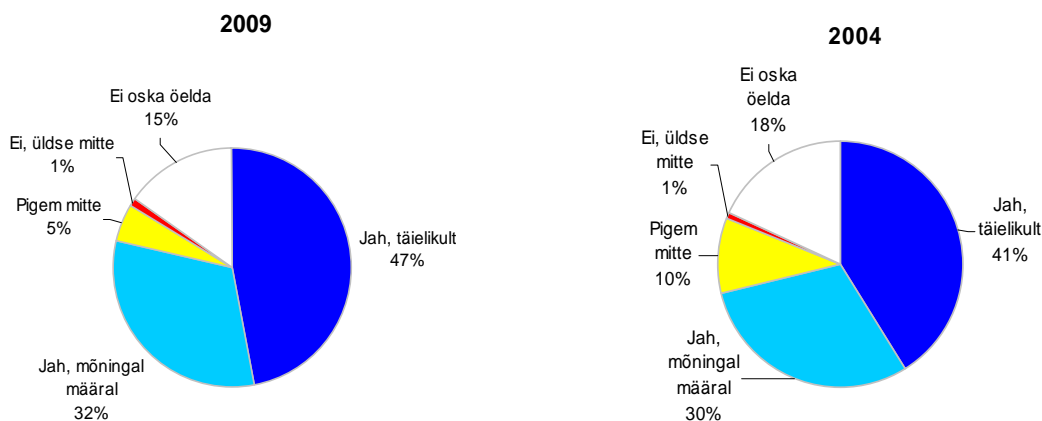
Joonis 57

Eriala-ainete õpetajad tundsid suures enamuses kooli juhtkonna toetust eesti keele oskuse ja omandamise tähtsustamisel. 6% õpetajaist siiski kooli soosivat suhtumist ei tundnud, keskmisest veidi enam (14%) oli neid Ida-Virumaa koolides.

Tulemused on pisut paremad kui 2004.a.:

Joonis 58

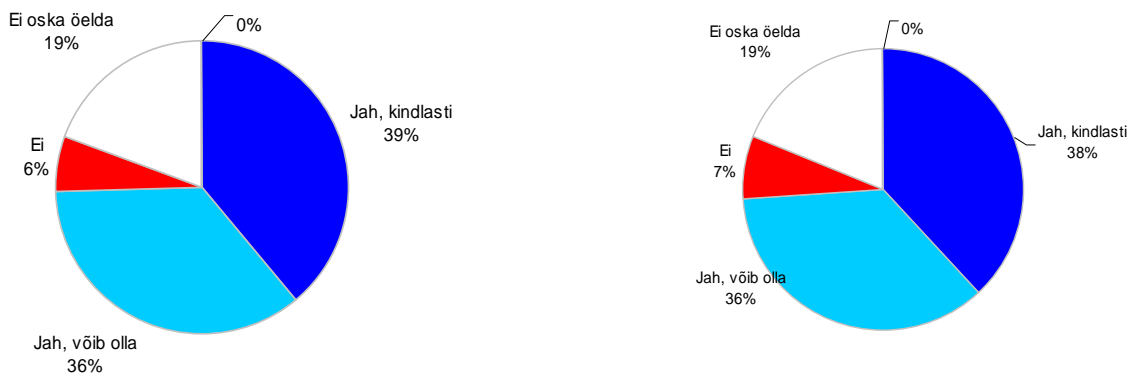

Nagu eesti keele, nii ka erialaõpetajailt küsiti, kas nad sooviksid teha koostööd Integratsiooni Sihtasutusega. Enamus õpetajaist olid sellest huvitatud. Tulemused on peaaegu samad, mis 2004. a. samalaadsele küsimusele, küll teise programmiga seoses:

Joonis 59

2009. Keeleõppe arendamise programm 2007-2010

2004. Eestikeelse õppe laiendamine venekeelsete kutseõppeasutustes

Eriala-ainete õpetajate huvi oli vaid natuke väiksem kui eesti keele õpetajate oma. Eriti olid koostööst huvitatud meesterahvad, Ida-Virumaa õpetajad, vene õppekeelega koolide õpetajad ning vene emakeele ja/või alla 10-aastase õpetajastaažiga õpetajad.

4.9 Erialaainete õpetajate taustast

Täienduseks aruande alguses esitatud valimi struktuurile lühidalt: 60% õpetajaist olid naised, meeste osakaal oli märkimisväärselt suur. 87% õpetajaist omas kõrgharidust, peaaegu kõik nõukogudeaegset. Haridus oli saadud kõige sagedamini (29%) Venemaa õppeasutustes, Eesti ülikoolidest esinesid sagedamini Tallinna Ülikool (20%) ja Tehnikaülikool (18%). Üsna

mitmel õpetajal oli mitmekordne kõrg- või eriharidus. Kõige sagedamini omati pedagoogilist või tehnilist kõrgharidust.

¾ õpetajaist on töötanud õppejõuna üle 10 aasta, kõige sagedamini (42%) õpetatakse tehnika ja tootmise erialadel.

82% õpetajaist olid Eesti kodakondsusega. Kodakondsuseta õpetajaist enamus kavatses taotleda Eesti Vabariigi kodakondsust

5 ADMINISTRATSIOON

5.1 Koolide juhtkondade arvamused õpilaste keeleoskuse kohta

Nagu aruande I osas näha, olid koolide juhtkonda kuuluvad inimesed kokkuvõttes paremal arvamusel õpilaste eesti keele alastest oskustest kui eriala-ainete õpetajad. Parimaks peeti muidugi keele suulist oskust (39% hea-väga hea) ja kõige nõrgemaks kirjutamisoskust, nagu arvasid teisedki sihtrühmad. Lähemal uurimisel küll selgus, et Ida-Virumaa koolijuhtide hinnangud varieerusid vastusevariantide „pigem halb“ ja „väga halb“ vahel – heaks ei pidanud õpilaste eesti keele oskust seal keegi.

Võrreldes 2004.a. uuringuga on administratsiooni arvamus kokkuvõttes pisut paranenud õpilaste erialasest ja kirjalikust keeleoskusest.

Kõik juhtkonnaesindajad pidasid õpilaste eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks vajalikuks, sh 58% väga vajalikuks. Ka siin on näha erinevust arvamustes Tallinna ja Ida-Viru või eesti/vene ja vene õppekeele koolide vahel: eestikeelse keskkonna puhul peeti eesti keele vajalikkust eelduspäraselt ca kaks korda sagedamini vajalikuks kui venekeelse keskkonna puhul.

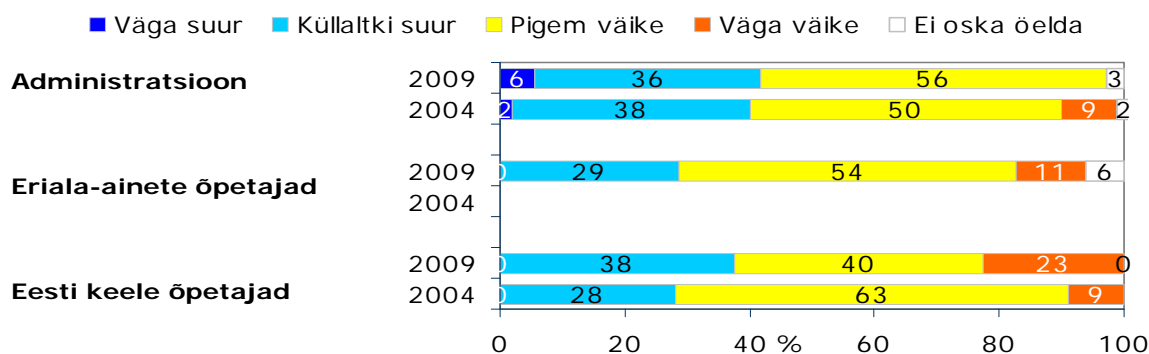
Kuigi ka 2004.a. arvamused palju ei erinenud, on väike vajadustunnetuse tugevnemine siiski näha.

5.2 Arvamused õpilaste huvi kohta eesti keele õppimise vastu

Võrreldes õpetajatega olid koolide juhtkonnad õpilaste keelehuvi osas taas optimistlikumal seisukohal. Kuigi üle poole juhtkondade esindajaist ei pidanud huvi kuigi märkimisväärseks, oli väike osa juhte, kes seda isegi väga suureks hindasid. Hinnangud olid taas veidi kõrgemad Tallinnas, ent ka Ida-Virumaa juhtidest 25% pidas huvi küllaltki suureks.

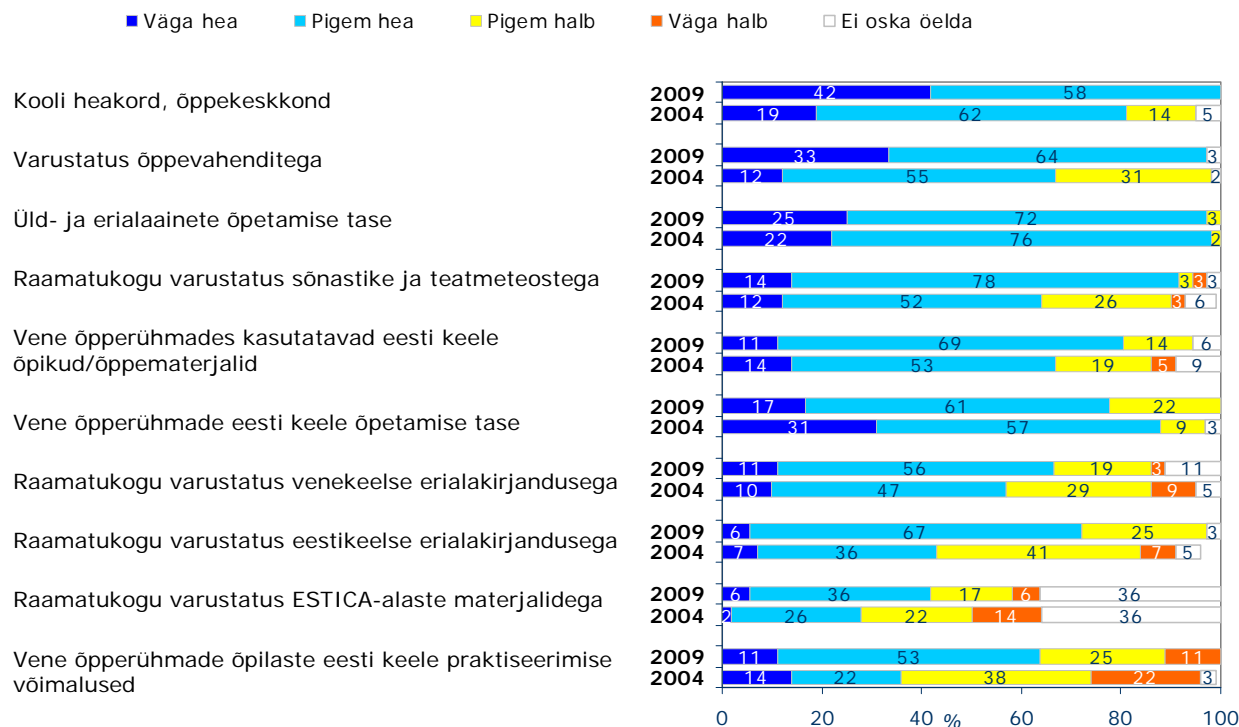
Tulemus on pisut paranenud võrreldes 2004.a.-ga, kus võis märgata samalaadseid tendentse.

Joonis 60

5.3 Hinnangud õppetööle koolis

Joonis 61

Nagu õpetajad, nii ka administratsioonid pidasid koole küllalt hästi varustatuiks õppevahendite ja teatmeteostega ning hindasid kõrgelt oma koolide õppekeskkonda ning korrasolekut. Võrreldes 2004.a. on need hinnangud ka märkimisväärselt tõusnud. Kõrgelt hinnati ka üld- ja erialaainete õpetamise taset, veidi madalamalt eesti keele oma. Eesti keele õpetusele antud hinnangud on isegi pisut langenud võrreldes 2004.a.-ga. Kõiki muid aspekte hinnati tänavu kõrgemalt kui eelmise uuringu ajal, eriti on paranenud raamatukogu varustatus eestikeelse erialakirjandusega, mille praegune seis tundub olevat paremgi kui venekeelse erialakirjanduse oma. Siiski oli juhtkonna arvates probleeme eestikeelse erialakirjandusega 25% koolidest, keskmisest sagedamini vene õppekeelega ja/või Ida-Virumaa koolides. Lisaks sellele olid Ida-Virumaa grupi keskmised hinnangud veidi madalamad Tallinna koolide omast kõigele peale kooli õppekeskkonna, vene õpperühmadele õpetatava eesti keele ja kasutatavate eesti keele õppematerjalide taseme. (Kuna aga Ida-Virumaa taustrühmas oli vähe vastajaid, siis saab seda tulemust võtta vaid kui tõenäolist tendentsi).

5.4 Eesti keele tunnid

Eesti keele tundide arvu peeti admini esindajate seas pigem piisavaks – seda meelt oli 56% juhtidest. 2004.a. oli see arvamus siiski veelgi parem- 65%. Kahtlevam hoiak ilmnas taas Ida-Virumaal. Lisaks ametlikule õppekavale on eesti keele arvu suurendatud enamuses koolides – seda mainis 72% juhtidest. 2004.a. oli see arv märksa väiksem-48%. Eesti keele õpetajate arvamusd tundide arvu suurendamisest erinesid küll oluliselt juhtide omast, ent ühtset seisukohta ei tulnud mitmel korral ka ühe kooli mitmelt õpetajalt või

juhtkonna esindajalt. Kuna erinevates koolides oli erinev arv vastajaid, siis võib vastuseid koolide arvule kokku võttes väita, et eesti keele tundide arvu on eesti keele õpetajate arvates suurendatud maksimaalselt 20% koolidest, juhtide andmeil 44%-s.

Uued õppematerjalid, mida juhtide arvates koolidele eesti keele õpetamiseks vaja oleks, olid peamiselt audiovisuaalsed või erialased. Sooviti ka paremaid keelepraktikavõimalusi: (väljakirjutused ankeetidest)

Audio-video materjalid

Audiovisuaalsed materjalid, mis soodustavad süvaõpet keelekeskkonda

Audiomaterjalid

Videokassetid, diskid

Töövihikud, interaktiivsed sõnastikud, vestmikud

CD, õpetajaraamatuid, õpikuid, videosid riiklike õppekavade alusel õpetamiseks

Erialainete õppematerjalid

Arvutiteeninduse erialaseid materjale

Erialased sõnastikud, vestmikud erialasteks situatsioonideks

Situatsioonülesannetega töövihikud

Erialane sõnastik. Erialane õppematerjal (õpikud jm)

Erialane eesti keel

Valik erialaste õppematerjalide osas vene-keelsete õppijate õpetamiseks eesti keeles

Erialaseid õppematerjale vene rühmadele eesti keeles õpetamiseks

Puudub eraldi eesti keele õpe. Erialatunnid toimuvad koos eesti gruppidega ning materjalid on nii eesti kui vene gruppidel ühised, seega ei oska kuidagi eraldi välja tuua.

Õppematerjale ei ole piisavalt

Õppepraktika eestikeelses keskkonnas

Aktiivõppemeetodeid

Keelekeskkonnas viibimist

Osalemisvõimalusi praktilise eest keele harjutamiseks (näiteks projektid Eesti koolidega mujal vabariigis

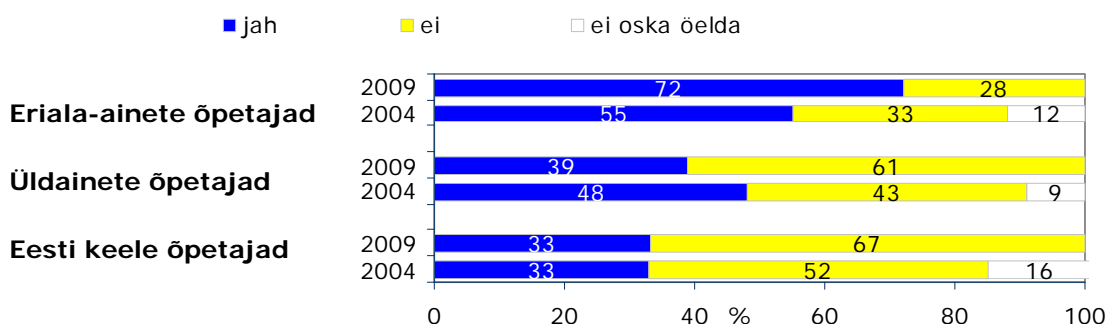
Kõik on olemas

5.5 Erialainete õpetamine eesti keeles

Kõige rohkem on koolijuhtidel olnud probleeme nüüd ja ka 2004.a. andmeil eriala-ainete õpetajate leidmisel. Kõige vähem on seda muret olnud eesti keele õpetajatega – vaid 1/3 vastajate teades – ning see olukord on püsinud muutumatuna aastate lõikes. Need andmed isegi ei erinenud oluliselt piirkonna või kooli õppekeele lõikes.

Joonis 62

Kas on olnud probleeme, leidmaks koolile õpetajaid

2/3 juhtide sõnul (69% vastajatest) toimub nende koolides osade erialaainete õpetamine vene õpperühmadele eesti keeles. Võrreldes 2004.a.-ga on selliste koolide suhtarv kahekordistunud.

Enamus koolijuhte (80%) pidasid osade erialaainete õpetamist eesti keeles väga või üsna vajalikuks, vastupidisel seisukohal oli 14% juhtidest. Keskmisest enam oli juhte, kes seda vajalikuks ei pidanud, Ida-Virumaal ja ainult venekeelse õppega koolides, ent ükskuid vastuhääli oli mujalgi.

Juhid, kes erialaainete õpetamist eesti keeles vajalikuks pidasid, põhjendasid seda, nagu õpetajadki, parema konkurentsivõime andmise ja töökollektiividesse sulandumisega. Enamasti peeti õigemaks õpetada eesti keeles teenindusalasid või muid, mis eeldavad suhtlust. Mõned juhid soovisid õpetada kõik erialasid eesti keeles.

Abinõude seas, mida juhid soovitasid kasutusele võtta, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialaainete õpetamist eesti keeles, mainiti paremat ettevalmistust üldhariduskoolides, õpetajate täiendõpet, praktiliste tundide läbiviimist koos eestikeelsete rühmadega või muidu eestikeelses keskkonnas, ministeeriumi tuge:

*Senisest parem eesti keele oskus gümnaasiumi lõpetamisel (nii suuline kui kirjalik oskus)
Eesti keele kui teise keele riigieksamis osatähtsuse tõstmine (hetkel gümnaasiumidel on min
määr 20 palli, kutsekoolidel seda ei ole).*

Üldhariduskoolis eesti keele õppe tõhustamist

Metoodilised materjalid

Kõigepealt tuleks leida õpetajaid

Õpetajate taseme- ja täiendkoolitus

Õpetajate keeleoskuse taseme tõstmine

Õpetajate täiendõpe

*1.Vastavate pedagoogide ettevalmistust, 2.Ainekavade koostamist ja õppematerjalide
olemasolu*

Rohkem oleks vaja keeleõppes ettevalmistavaid tunde

Eesti keele õpetus läbida enne erialaainetega alustamist

Tuua sisse eesti keele tunnid

Teise keelekeskkonda asetamine

Tunde pidada kakskeelsena

Praktiliste tundide koosõpetamine eestikeelsete rühmadega

Õpetada paralleelselt eesti keelt ja praktilist tööd + terminoloogiat

Haridus- ja Teadusministeeriumi tuge

Haridus- ja Teadusministeeriumi tuge

Praktiliste oskuste õpetamist eesti keeles

Osaline praktiliste tööde juhendamine

Õppepraktika eestikeelses keskkonnas

Osavõtt programmidest (et finantseerida täiendavat õpetust)

Toimib juba praegu

Meil õpetatakse kõiki erialaaineid eesti keeles

Oleme 2002.aastast 20 AP ulatuses eesti keelt õpetanud

Need juhid, kes eestikeelset erialaõpetust mittevajalikuks pidasid, põhjendasid oma seisukohti samaga kui erialaainete õpetajad - õpilaste viletsa keeleoskusega:

Õpilased on põhiliselt venekeelsed. Arusaamine ja omandamine on vene keeles parem. Seoses tehnikaerialadega, kus eesti keele kasutamine töös on minimaalne (va klienditeenindus).

Olen tasakaalu pooldaja, õpetamine nii vene keeles kui eesti keeles isegi erinevate ainete puhul laiendab eriala spetsiifika arusaamist.

Keeruline mitte-emakeeles

Keemia ja füüsika mõistmiseks on materjalist parem aru saada vene keeles

Uued õppematerjalid, mida juhtide arvates oleks vene õpperühmadele vaja erialaainete õppimiseks eesti keeles, olid taas põhiliselt nii erialased õpikud ja sõnastikud kui audiovisuaalsed vahendid:

Eriala tutvustavad audiovisuaalsed õppematerjalid

Sõnastikud, spets. kirjandus

Arvutiteeninduse erialaseid materjale

Erialased õpikud koos sõnastikega vene-eesti, eesti-vene

Erialane sõnastik, õpik jm

Erialane tehniline õppekirjandus

Erialane tehniline õppekirjandus

Erialased sõnastikud, konkreetsete erialade tüüpväljendite kogumikud

Eriala sõnastikud, videofilmid

Praktilise iseloomuga interaktiivsed õppematerjalid ning grupitööd soodustavad õppematerjalid

Õppevideosid

Audio-visuaalseid

Videod, CD, õpetajaraamatud, õpikud riiklike õppekavade alusel õpetamiseks

Õpikud, sõnastikud, vajalikud vahendid

Õpikud, diskid, kassetid

Õpikud

Piltsõnastikke ja lünkteste ja töövihikuid

Töövihikuid

Õppematerjale valmistavad ette aineõpetajad

Sõnavara arendusega seonduv

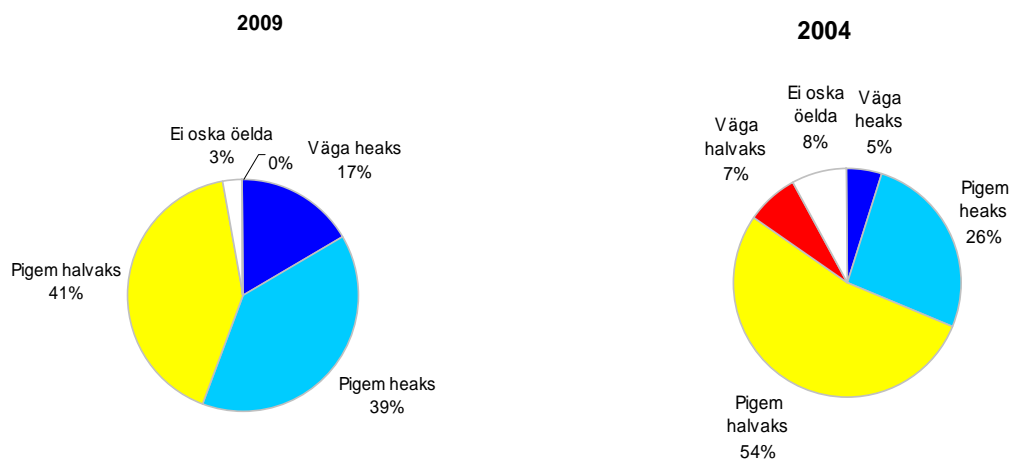
Ei oska öelda

Mitte mingisuguseid

Ei ole vaja

5.6 Vene emakeelega erialaainete õpetajate eesti keele oskus ja huvi keeletaseme tõstmise vastu

Joonis 63 Juhtide hinnangud oma kooli eesti keelest erineva emakeelega erialaõpetajate eesti keele oskusele

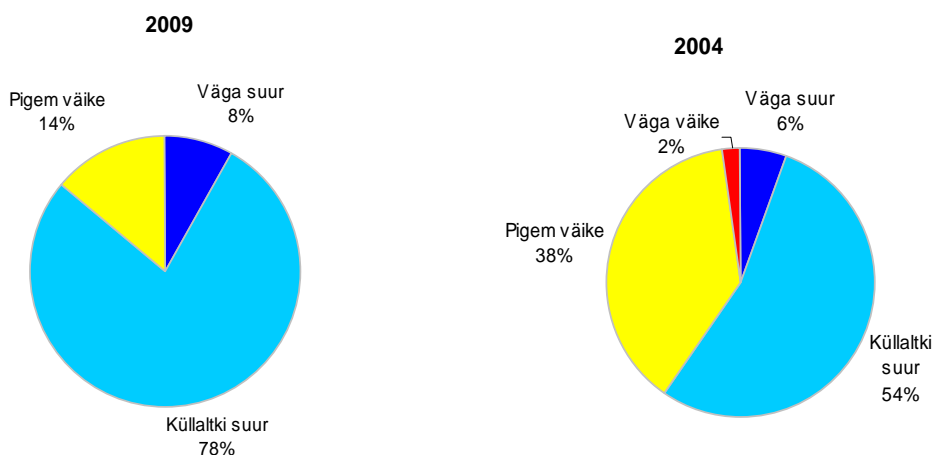

Üle poole juhtidest pidas oma kooli erialaõpetajate eesti keele oskust heaks või väga heaks, väga halvaks ei pidanud seda keegi. Võrreldes 2004.a.-ga on arvamus tublisti paranenud. Veidi viletsam oli olukord Ida-Virumaal ja vene õppekeelega koolides, kus siiski vastavalt 25% ja 39% pidas seda pigem heaks.

Vaid 11% õpetajatest, kelle emakeel ei ole eesti keel, ei ole osalenud viimase 5 aasta jooksul eesti keele õppes, keskmisest veidi vähem oli osalenuid Tallinna ja eesti/vene õppekeelega koolides. Kõigis Ida-Viru ja/või vene õppekeelega koolidest oli vähemalt osa õpetajaid saanud keelealast õpet. 2004.a. oli keeleõpet läbinuid veidi vähem.

Erialaainete õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu oli koolijuhtide arvates päris suur:

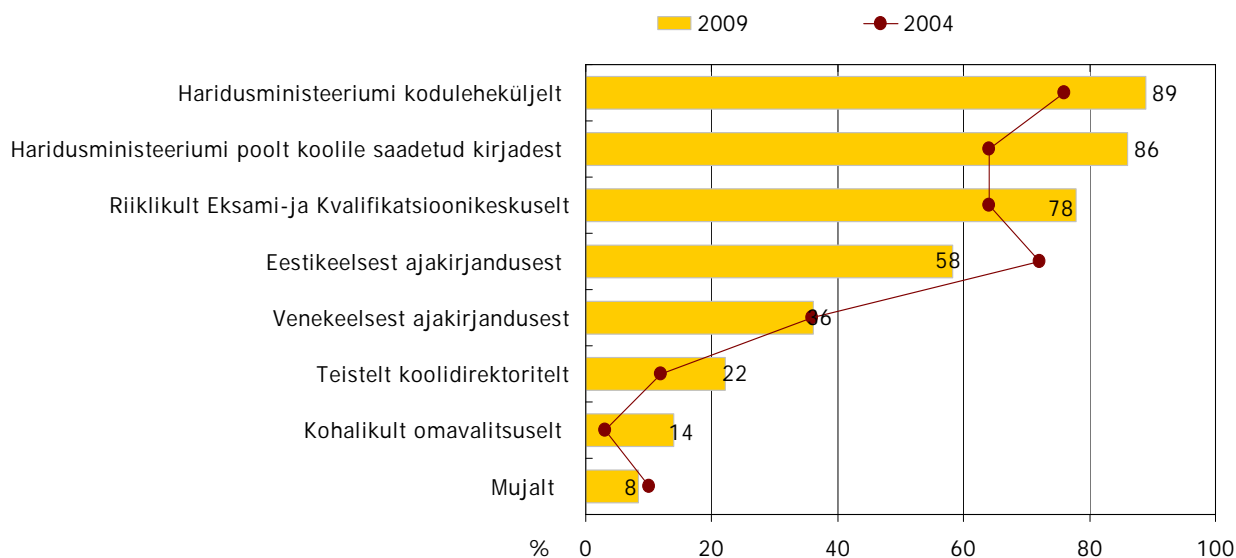
Joonis 64

Võrreldes 2004.a.-ga on admini arvamus erialaainete õpetajate keelehuvist tublisti paranenud.

5.7 Info hankimine Eesti hariduspoliitika ja keelenõuete kohta

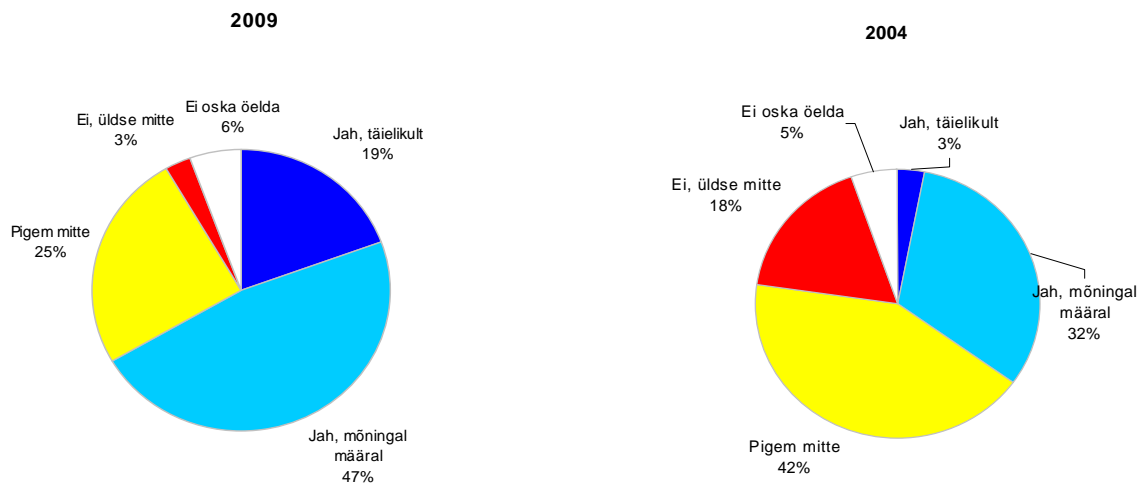
Joonis 65

Põhiline vastavasisuline info koolidele jõuab eelduspäraselt Haridusministeeriumist ja REKK-ist. Võrreldes varasemaga on ministeeriumi internetilehekülje ja kirjavahetuse roll veelgi kasvanud, vähenenud on eestikeelsest ajakirjandusest hangitava teabe osatähtsus. Vene õppekeele koolide puhul on esikohal REKK teave ning ka venekeelse ajakirjanduse osatähtsus on keskmisest kaks korda suurem.

Vastuseks küsimusele, kuidas koolijuhid tunnetavad kohaliku omavalitsuse ja Haridusministeeriumi toetust eesti keele õppe tõhustamisele, jagunesid vastused järgmiselt:

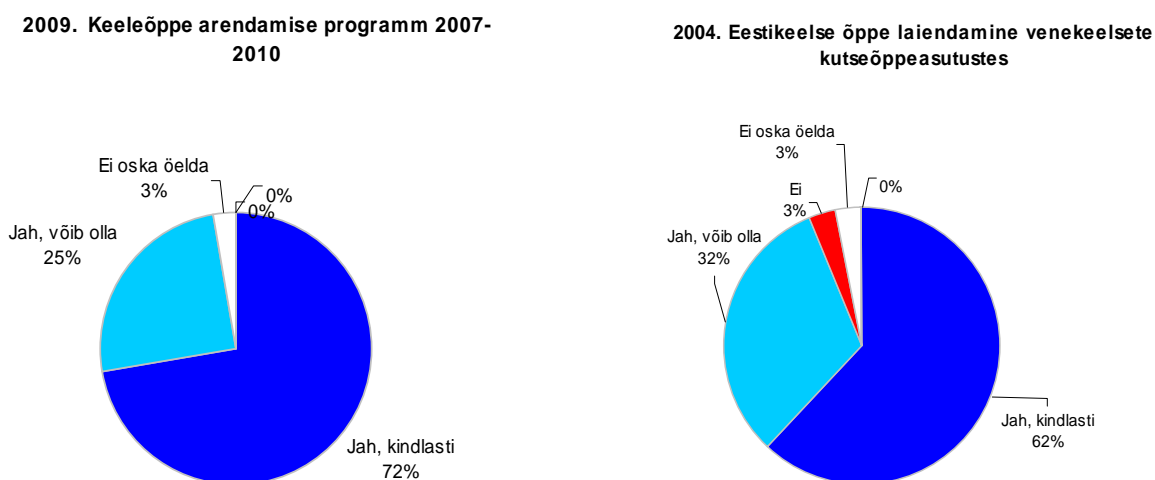
Joonis 66

Tulemused näitavad olukorra märkimisväärset paranemist 5 aasta jooksul, kuigi üle ¼ juhtide ei olnud sellega siiski veel rahul. Taustrühmade lõikes selgeid trende välja tuua ei saa.

Nagu õpetajate, nii ka koolijuhtide seas oli suur huvi koostöö vastu Integratsiooni Sihtasutusega „Keeleõppe arendamise programmi 2007-2010“ raames:

Joonis 67

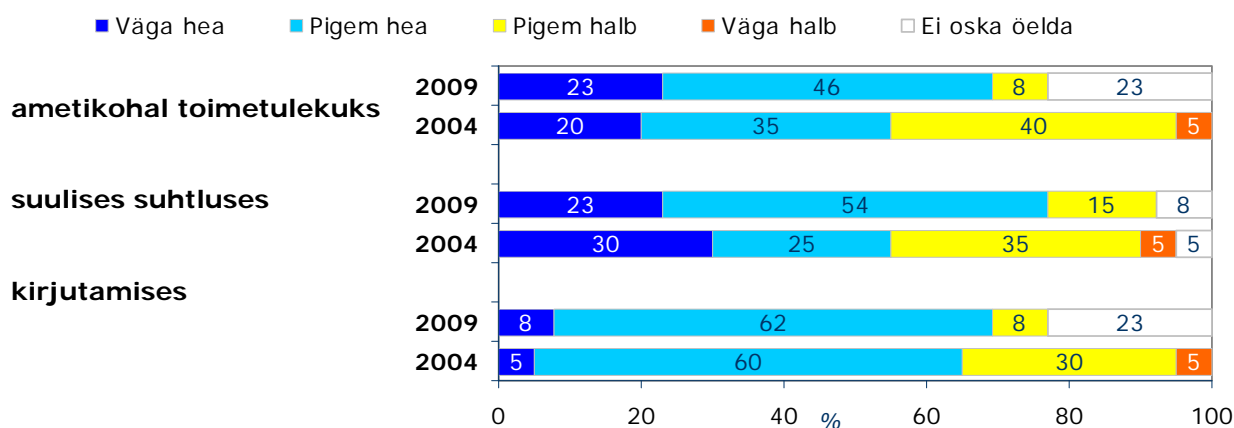
5.8 Juhtide eesti keele oskus

Eesti keel oli emakeeleks 64%-l vastanud koolijuhtidest. Ida-Virumaal jagunesid vastajad emakeele järgi pooleks, vene õppekeelega koolides oli siiski suur enamus (92%) vastajaist vene emakeelega. (Tuleb arvestada, et valimi väiksuse tõttu oli taustrühmades liiga vähe vastajaid, et tulemustest üldistada järeldust kõigi venekeelsete õpperühmadega koolide kohta).

Sama jagunemine oli koolijuhtide valimis ka 2004.a.

Vastajad, kelle emakeeleks ei ole eesti keel, hindasid oma keeleoskust järgmiselt:

Joonis 68

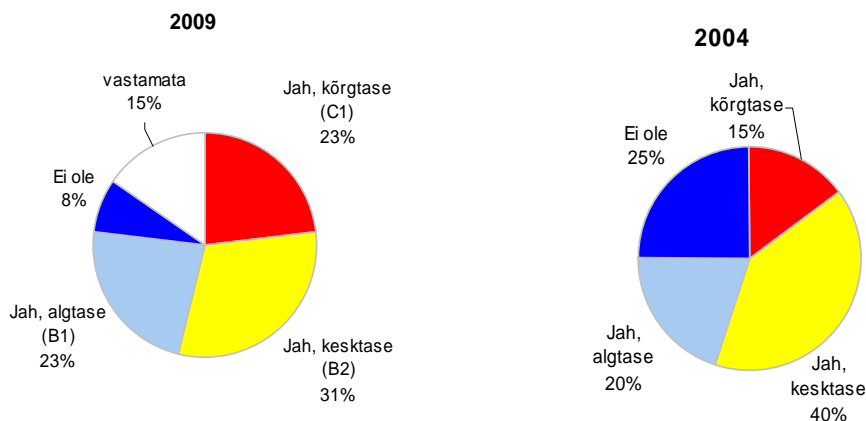

Jooniselt on näha, et kõigis kategooriates on vähemalt enda hinnangul olukord eesti keelega üsna hea ja pealegi paranenud võrreldes aastaga 2004. Nagu õpilaste ja erialaainete õpetajate puhul, on kõige raskem kirjutada.

¾ ankeedile vastanud koolijuhtidest, kelle emakeel ei ole eesti keel, omab mingil tasemel REKK poolt välja antud tasemetunnistust. Üldproportsioon ei ole muutunud võrreldes 2004.a.-ga. Siiski on endisest veidi suurenenud kõrgtasemega juhtide osakaal.

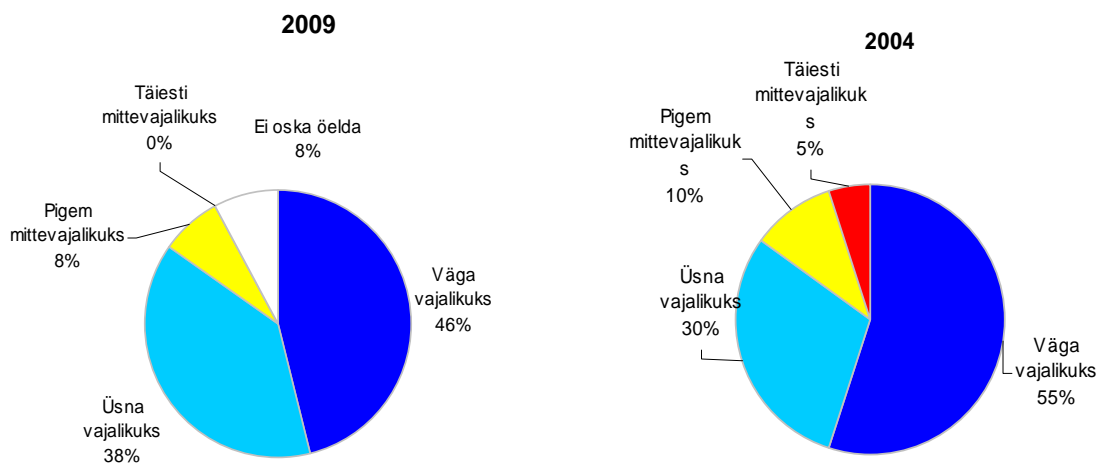
Joonis 69

54% eesti keelest erineva emakeelega juhtidest on osalenud viimase 5 aasta jooksul ka eesti keele õppes. See osakaal on suurenenud võrreldes 2004.a.-ga (45%).

Väga suur enamus eesti keelest erineva emakeelega koolijuhtidest tunnistas eesti keele õppe vajalikkust endale. Kuigi vähenenud on nende juhtide osakaal, kes seda väga vajalikuks pidasid, ei leidunud enam ka kedagi, kes seda täiesti tarbetuks oleks tunnistanud.

Joonis 70

94% vastanud koolijuhtidest omas Eesti kodakondsust, 3% ei omanud mingit ning 3% omas muu riigi oma. 2004.a. uuringus oli Eesti kodakondsus 91% juhtidest ning 7% olid kodakondsuseta.

Need vähesed, kellel kodakondsust ei olnud, ei kavatse seda ka taotlema.

Sihtrühmade struktuur on toodud aruande alguses. Kokkuvõtvalt võib koolijuhtide valimi kohta siinkohal mainida, et suur enamus (81%) neist olid naised. 53% neist omas 4-5 aastast nõukogudeaegset kõrgharidust, kõige sagedamini filoloogia, psühholoogia vms. alal (23%). Kõige sagedamini (40%) on juhid saanud oma hariduse Tallinna Ülikoolist, 17% Venemaa kõrgkoolidest. Pooled on töötanud koolijuhina alla 10 aasta, ülejäänutest teatud osa ei andnud vastust.

2/3 vastanud juhtidest töötab keskmise suurusega kollektiivis (20-100 õpetajat). Enamuse puhul (42%) on õpilaste üldarv koolis 100-1000.

LISAD

LISA 1 Väljakirjutused õpilaste ankeetidest

1.1 Mis on (keeleoskuse) paranemisele kaasa aidanud? (küs.24)

Suhtlemine kaaslastega
Suhtlemine klassis
Igapäevane suhtlemine
Mul tekkisid eesti tuttavad, kes õpetasid suhtlema nende keeles
Ettevalmistus praktikaks
Eesti keelt kõnelevad inimesed
Praktikal olles
Suulise kõne praktika
Praktikal eestikeelne suhtlemine
Suhtlemine õpetajaga
Suhtlemine eesti poistega (klassikaaslastega)
Rohkem suhtlemist eesti keeles
Õppimine, praktika
Suhtlemine
Kõnekeele praktika õpetajate ja kursusekaaslaste abiga
Suhtlemine klientidega, õpetajatega, administratsiooniga
Palju praktikat
Suhtlemine
Suhtlemine õpetajatega
Õppematerjalid, suhtlemine klientidega
Suurendasin sõnaraamatute tagavara, suhtlemine eesti keeles
Tahe ja sõber
Tänu minu Eesti sõpradele. Kuna ma suhtlen nendega tihedamalt
Regulaarne õppimine ja suhtlemine
Suhtlemine ja eesti keele sõnavara meeldetuletamine tundides
Suhtlemine, uued ained eesti keeles
Praktika Pärnus
Tihedad jutuajamised eesti keeles
Eestikeelne keskkond. Kuuleme eestikeelset kõne, räägime eesti keeles, kirjutame eesti keeles, loeme eesti kirjandust. Suurepärane materjali selgitus, grammatika.
Õppetöö eesti keeles. Keskkond.
Sulandumine eesti kollektiivi
Keskkond, tingimused

Pidevalt kuuleme eestikeelset kõne.
Kui siin töötada
Tekkis palju ainult eesti keelt kõnelevaid inimesi
Suhtlemine eestikeelses keskkonnas
Sagedasti veedetud aeg keskkonnas, inimeste ringis, kes valdavad keelt
Suur hulk eesti keele tunde on I kursusel
Eesti keele tunnid
Eesti keele tunnid, ise tundsin huvi
Õppetöö
Eesti keele tunnid, praktika
On tulnud rohkem eesti keele tunde ja olen tööl teenindussfääris
Rohkem eesti keele tunde
Eesti keele tunnid, eriala tunnid, praktika
Eesti keele tunnid ja erialased teooria ning praktikatunnid
Enne õppima asumist ei olnud kunagi keelt õppinud
Täiendavad eesti keele tunnid
Tundides uute sõnade õppimine
Palju eesti keele tunde!
Tunnid
60 eesti keele õppimise tundi
Keele läbivõtmine eesti keele tundides
Uue materjali õppimine
Suurem arv tunde
Palju eesti keele tunde
Väga palju eesti keele tunde
Palju eesti keele tunde
Eesti keele tundide külastamine
Keeletund, sagedased eesti keele tunnid õpetajaga
Sagedased eesti keele tunnid
Reeglite kordamine, sõnaraamatute tagavara uuendamine ja täiendamine.
Hea õpetaja
Hea õppeprogramm, head õpetajad
Hea õpetaja
Õpetajad
Eesti keele õpetaja abi
Head õpetajad
Hea õpetaja
Hea õpetaja
Õpetaja vestlus õpilastega eesti keele tunnis ainult eesti keeles, samuti eestikeelne keskkond
Õppetunnid, kooliprogramm
Palju suulisi tunde, hea õpetamine
Sõnalõppude väljaütlemine ja eesti keele sõnavara
Õpetamise tase, iseseisvad ülesanded
Hea keele õpetamise tase Sillamäe Kutsekoolis
Õpetaja ning tema õpetamise taktika
Huvitavad tunnid, palju tunde
Hea õppejõud, tema õpetamise etteütleliste kergus ja tema õpetamise omapära (säde).
Hea õpetaja, mõistmine
Uus programm, uus atmosfäär

Õpeaja aitas kaasa eesti keele oskuse parandamisele, kuna eestikeelsete õpilastega suheldes olid konfliktid

Tõmme eesti keele poole ja hea õppejõud

Hea väljaõpe eesti keele tunnis

Eesti keelde sulandumise programm ja õppejõud

Õpetajad

Uute sõnade ja väljendite õppimine, suhtlemine pedagoogidega

Head õpetajad

Õpetajad ja nende töö õpilastega

Töötamine tunnis, õpetaja heatahtlik suhtumine

Õpe õpetajatega, töö tunnis

Töötamine tunnis, eesmärk parandada teadmisi

Õpetajate poolne parem seletamine

Õppeprogramm, täiendav suhtlemine

Aine õpetamise kvaliteet. Aine tundide arv on suurenenud.

Hea õppeprogramm, sagedased tunnid, aineõpetaja hea selgitamine

Programm, õpetamine

Õpetus

Erialase keele õppimine

Õppekirjandus on eestikeelne

Erialaaainete õpetamine eesti keeles, kirjandus ja eestikeelsed õpetajad.

Oma erialase kirjanduse lugemine

Eriala õpetamine eesti keeles

Erialase sõnavara laienemine

Terminoloogia õppeainetes oli eesti keeles

Erialane õpe

Erialased terminid

Erialased terminid

Erialase eesti keele õppimine

Uute sõnade saamine

Uued terminid

Rääkimine. Eranditult kõiki aineid õpetatakse eesti keeles.

Õpingud: kõik õpetajad on eestlased, tunnid on eesti keeles

Eestikeelsed õppeained

Üldiste ja erialaste ainete õppematerjalid

Tegelesin individuaalselt tundides

Õppisime individuaalselt tundides

1. Grammatika kordamine 2. Igapäevane vajadus kuulata, aru saada, rääkida

Periodiline tekstide lugemine parandas sõnavara

Huvitatus

Eesti keele tundide regulaarne küllastamine

Tundides osalemine

Proovisin õppida eesti keelt

Keele õppimise jätkamine

Õppimisele kaasaaitamine, pingutamine

Eesti keele õppimine

Kõrgendatud tähelepanu tundides

Eesti keele tundide sage küllastamine

Sõnade kordamine

Soov

Iseseisev töö

Teadmised

Keelekasutusse on tekkinud uusi sõnu

Paranenud sõitmine teistesse linnadesse, õpe

Täiendav kolme aastane kogemus

Eesti keele teadmine kursustelt

Rohkem aega eesti keelele

Pidevalt ei kuule keelt, üks miinus on vähene kõnepraktika. Põhiliselt ainult kuuleme keelt, aga rääkimise võimalust on vähe.

Pisut paremini hakkasin aru saama

Olen omandanud mingisugusedki algteadmised eesti keelest

Grammatika on muutunud paremaks

1.2 Miks ei ole eesti keele oskus paranenud? (küsi. 25)

Mulle ei selgitata sõnu ning antakse lihtsalt mõtlemist mitte vajavaid ülesandeid

Mitteprofessionaalne õpetaja, mõnikord laiskus

Oli üks õpetaja, kes õpetas hästi, aga õpetajad vahetusid ja me ei omanda enam midagi

Vähe pööratakse tähelepanu suulisele kõnele, ümberjutustamisele. Vajalik rohkem ümberjutustusi, siis paraneb mälu.

Õpetaja õpetamine

Õpetaja ebaprofessionaalsus

Õpetajad ainult annavad ülesandeid, selgitamata teemat ja reegleid

Õpetaja on eestlane ja vene keelt ei räägi, sellest ongi mitteamusaamine

Põhikoolis oli rohkem pingutamist

Nõrk õpetamine koolis

Eesti keele õpetamise tase on suhteliselt madal

Eesti keele grupis töötas õpetaja põhiliselt nende õpilastega, kellel olid head eesti keele teadmised

Ei õpetata grammatikat, tunnid on igavad ja on vähe suhtlemist

Vähe rangust eesti keele tunnis

Õpetajate ükskõiksus

Eesti keelele eraldatud tundide arv on väike, 2 tundi nädalas

Keeletundide, praktika ja heade õpetajate vähesus

Vähene tundide arv ja halb õpetaja

Ei ole keeletunde, puuduvad materjalid

Vähe tunde

Vähene eesti keele tundide arv

Vähe koolitunde ja ei ole täielikku koormust

Vähe tunde

Vähe eesti keele tunde, kummalised harjutused

Ma arvan, et tuleks suurendada eesti keele tundide arvu

Vähe praktikat, ei ole eesti keele tunde

Programmi viga - ilmselt vähe tunde

Kuna meil praktiliselt ei ole eesti keele tunde ja ja õpetamine on vilets

Tundide arv ja eesti keele tundide mitteregulaarsus

Vähe tunde

Kahekümnest tunnist, millest õpetaja andis vaid 12, ei ole võimalik oma eesti keele oskusi parandada

Vähe tunde keele õppimiseks

Vähe tunde ja vähe suhtlemist

Oli liiga vähe tunde õppimiseks

On väga vähe tunde keele õppimiseks. Programmis oli 20, aga tegelikult ainult 12!

Arvatavasti liiga vähe tunde suhtlemise harjutamiseks

Arvuliselt liiga vähe eesti keele tunde

Vähe tunde

Vähe eesti keele tunde ja vähe koduseid töid

Ei jätku õpetust

Suhtlemise ja õpetajapoolse õpetamise puudumine

Vähe võimalusi eesti keele oskuste kasutamiseks.

Vähe võimalust rääkida eesti keeles ja praktiseerida seda.

Ei ole suhtlemise praktikat

Vähe praktilisi tegevusi

Vähe suhtlemist

Keelt oleks lihtsam õppida eestlastega suheldes

Sellest, et on vähe eesti keele praktikat

Minu igapäevaelus on eesti keel hakanud vähem ette tulema

Vähe suhtlemist eestikeelsete grupikaaslastega

Ei ole rohkem eesti keele tunde. Suhtlemine sõpradega on endiselt vene keeles.

Ei ole olnud keelepraktikat

Vähe eesti keele praktikat

Mitte väga suur praktika eestlastega suhtlemisel

Eestikeelsed kliendid lähevad rohkem eesti gruppi - vähe praktikat

Vähe praktikat

Vähe eestikeelset suhtlemist

Ei ole praktilisi võimalusi keelt harjutada

Praktiliselt ei olegi praktikat

Kellegagi pole rääkida eesti keeles

Vähene arv tunde, kus õpetatakse ainet eesti keeles

Oskan eesti keelt paremal tasemel, kui siin õpetatakse

Sellepärast, et me võtame läbi materjali, mida juba põhikoolis õppisime, midagi uut pole õppinud

Seda, mida tundides õpetatakse ma tean juba, ainult pisut-pisut olen uut teada saanud

Eesti keele õpikud on täpselt samad, mida kasutasime juba keskkoolis.

Õppeprogramm ei anna täiendavaid teadmisi keeleõppe valdkonnas.

On tunne, nagu seisaksid samal tasemel kui keskkoolis. Keeleõppe programm on kordub, sõltumata õppeasutusest.

Eesti keele õppimisel õppeprogrammi ei viidud lõpuni. Ei olnud eesti keele õppimise süsteemi.

Õpetatakse seda, mida olen juba õppinud

Niigi oskan hästi

Kasutan eesti keelt elukutse tõttu ja oskasin juba varemgi

Võtsime läbi seda, mida ma juba teadsin, aga mida olin unustanud, tuletasin meelde

Minu arvates oli koolis, kus ma varem õppisin, õpetamise tase kõrgem

Sest samu asju õpetati koolis, aga erialase eesti keele oskus on paranenud

Tean piisavalt hästi eesti keelt, aga siin õpetatakse keelt üheksanda klassi tasemel ja alla selle

Koolis on programm tugevam

Koolis oli rohkem tundide arvu aga kutsekoolis on vähem

Mina arvan, et minu teadmised eesti keelest on jäänud samale tasemele, kuna me eriti midagi uut ei õpi

Sest pole mitte mingit õpetamise taset, vähe tunde, ma arvan, et eesti keel peaks olema iga päev

Oma laiskus

Tegelen teise keele õppimisega, mida mul tulevikus rohkem vaja läheb

See on tingitud sellest, et mul ei ole tõmmet selle keele poole, olen laisk

Soov rohkem õppida inglise keelt kui eesti keelt

Ei ole jagunud vajalikku tähelepanu riigikeelele

Ausalt öeldes ei õpi, aga on vaja!

Olen vähe õppinud

Ei ole huvi

Ei ole vastuvõetav

Ei ole erilist soovi

Grupis räägitakse vene keeles ja ei ole selle keele vastu huvi

Ma ei taha seda õppida

Puudub edasipürgimine

Kui ei ole paranenud, järelkult olen tunnis puudunud

Puudub soov

See keel on minu jaoks liiga keeruline

Sellepärast, et ma ei võta seda omaks

Puudub alus selle arendamiseks

Ei ole erialaseid eesti keele kursuseid

Mul on raske seda selgeks saada

Põhjendatud sellega, et varem pole eesti keelt õppinud

Eesti keele õppimiseks jääb väga vähe aega

Ma ei tea seda üldse

Ma õppisin eestikeelses koolis ja valdan keelt hästi

Sest ma olen eestlane

See mida õpitakse, seda ma tean

Eesti keel jääb raskelt meelde

Eesti keelest mitteamusaamine

1.3 Miks Te peate eesti keele õppimist vajalikuks? (küs. 27)

See on vajalik tööle saamisel ja eesti rahva mõistmiseks

Võimalus saada hea töökoht.

Eesti keelela ei leia tööd

Tööks ja suhtlemiseks

Me elame Eestis, kus on raske tööle asuda keelt oskamata

Kui inimene ei oska eesti keelt, siis on tal väga raske leida head tööd

Tööle asumisel ja täisväärtuslikuks eluks Eestis

See on vajalik edasisteks õpinguteks ja tööks

Läheb vaja tööle asumisel

Heale töökohale asumiseks

Ilma keeleta ei ole võimalik leida normaalset tööd

Tulevikus heal töökohal edu saavutamiseks

Selleks et leida kõrgeltkvalifitseeritud tööd

Tööle asumiseks

Praegu ei ole ilma eesti keele oskuseta võimalik tööd leida, me elame eestlaste keskel

Sest me elame Eestis, ilma eesti keele oskuseta ei ole võimalik tööd leida

Sest on vaja saada kõrgkooli ja tööle

Karjääri jaoks

Tulevikus tööle saada

Mõjutab palgamäära

Edasise suhtlemise jaoks ja töö otsimiseks

On lihtsam tööd saada

Kui tahad edasi õppida Tallinnas, Pärnus, Tartus - väga hädavajalik

Eestis on raske leida tööd ilma eesti keelt osakamata

Raske leida tööd ilma eesti keelt osakamata

Kui ei oska eesti keelt, siis on praktiliselt võimatu leida tööd

Vajalik tulevikus

Tööle saamiseks

Tööle saamiseks

Selleks et saada paremat tööd

Eestis on vaja, muidu ei leia head töökohta

Tulevikus suurte võimaluste saavutamine meie riigis

Eesti keel on vajalik tööle asumisel

Tööd leida on keeruline eesti keeleta

Elades Eestis on vajalik osata keelt

Elame Eestis 40 korda

Elame Eestis, see ise juba räägin enda eest

Elan Eestis ja pean oskama keelt

Elan Eestis ja pean teadma keelt

Elan sellel maal, keel on vajalik igal juhul

Eluks vabariigis

Heaks eluks Eestis

Kui inimene elab Eestis, peab ta hästi teadma eesti keelt, kuna tal tuleb selle keelega kokku puutuda, ma arvan, iga päev

Ma elan Eesti riigis, eesti keel on siin tähtis

Ma elan Eestis ja eesti keel on riigikeel (väga vajalik)

Ma elan Eestis ja see on Eesti riigikeel

Ma elan Eestis ja see on riigikeel

Ma elan sellel maal ja olen sunnitud seda oskama

Me elame Eesti ja siin on seda vaja

Me elame Eestis ja peame teadma riigikeelt

Minu elukoht on Eesti ja sellega on kõik öeldud, 3/4 elanikest Eestis räägivad eesti keelt

Põhimõttel "Elad Eestis - räägi eesti keeles"

See on minu maa, kus ma elan, rahvuslik, riiklik keel.

Sellepärast, et me elame Eestis

Sellepärast, et me elame ikkagi Eestis, mitte ei tea kus!

Sest me elame Eestis ja see on asjaajamise keel

Sest, et elan Eestis ja olen Eesti kodanik

Sest, et elan Eestis, erialaselt hädavajalik
Eesti keel on riigikeel 18 korda
Elades Eestis on hädavajalik osata riigikeelt
Elades Eestis on hädavajalik osata riigikeelt
Elades Eestis on vajalik riigikeele oskus
Elan Eestis, riigikeele oskus on hädavajalik
Ilma selleta ei tohiks
Kui elad riigis, siis oled kohustatud teadma tema riigikeelt
Kui me elame sellel maal, siis oleme kohustatud keelt oskama. Vajalik meie elukutse juures
patsientidega suhtlemisel.
Kuna riigikeeleks jääb eesti keel
Kõik läheb eesti keele peale üle
Ma elan Eestis ja tahaksin osata riigikeelt
Me elame Eestis, kus eesti keel on riigikeel, selleks on vaja osata.
Me elame riigis, kus riigikeel on eesti keel
Meie riigis on eesti keel riigikeel ja töö on keeleoskus vajalik
Nii nagu kodanik, kes elab selles riigis peab teadma keelt
On hädavajalik osata riigi keelt, kus elad
On hädavajalik teada riigi keelt, kus elad
Riigikeel, on vaja teada selle riigi keelt, kus sa elad
Riigikeele oskus on hädavajalik riigis elamiseks
Riigikeelt on vaja vallata, et suhelda ja leida tööd
Riigikeelt on väga vajalik teada.
See on riigikeel - ta on vajalik
Sellepärast et ta on riigikeel ning paljudel töökohtadel on vajalik teadmine
Sellepärast, et elan Eestis, kus riigikeel on eesti keel
Sellepärast, et vene keelt veel ei kavatseta teiseks riigikeeleks teha
Sest meie riigis ilma keeleta ei saa midagi
Tahan kasvõi veidike teada riigikeelt ning saaks suhelda
Tulevikus ei ole eesti keeleta võimalik
Tööl tuleb eesti keele oskus kasuks
Ainul töö jaoks
Tööks vajalik
Tuleb kasuks töö ja igapäevaelus
Vajalik eestlastega suhtlemiseks ja koos töötamiseks
Et aru saada oma klientidest (patsientidest)
Sellepärast, et igal pool nõutakse
Hädavajalik tööks
Vajalik töökohas ja suhtlemiseks
Minu elukutseks vajalik
Töö
Töö juures: kui töökaaslane on eestlane, et mõista paremini tema soove
Eesti keel - teenindussfääri keel
Klientidega suhtlemiseks
Eluks ja tööks
Sellepärast, et elan Eesti riigis
Selleta ei saa Eestis elada ja töötada täisväärtuslikult
Eesti keeleta ei ole võimalik Eestis täisväärtuslikult elada.
Vajalik töö juures

Väga vajalik töö!
Vajalik tööks
Hädavajalik nendele, kes tahavad Eestis oma karjääri ehitada
Kõnelemise/suhtlemise ja töö pärast
Suhtlemiseks ja tööks
See aitab suhtlemist töö!
Sellepärast, et praegu väga nõutakse eesti keelt
On vaja erialaga tegeledes
Nõutakse erialaselt
Suhtlemiseks ja erialaga seonduvaks
Suhtlemiseks ja erialaga seonduvaks
Eesti keel on vajalik tööks, suhtluseks
Eesti keele oskus kergendab elamist Eestis
See lihtsustab suhtlemist ja vähendab hirmu võõraste inimeste ees
On vajalik eluks
Et pärast poleks nii raske
No on vaja nii
Annab rohkem võimalusi
Annab rohkem võimalusi
Eesti keelt on vajalik teada, et suhelda inimestega
Vajalik Eestis elamiseks ja töötamiseks
Tuleb suhelda eestlastega
Kui inimene on otsustanud luua siin oma karjääri, siis on see hädavajalik
Eestis on eesti keel äärmiselt vajalik
Selleks et öelda kasvõi kaks sõna mõnes situatsioonis
Et ennast mugavamalt tunda Eesti Vabariigis
Kasulik, saab rohkem teada!
Kergendab suhtlemist ja elu
Eesti riik, on vaja suhelda
Hädavajalik igapäevaelus
Et hästi mõista üksteist
Et tunda ennast ühiskonnas kindlalt ja hästi
Et mitte tunda ennast allasurutuna
On huvitavam ja kergem elada
Et elada selles riigis
Sest plaanin tulevikus elada Eestis
Suhtlemiseks
Meie vabariigis on seda vaja
Elades Eestis, tuleb osata väheke ka suhelda
Eestis ilma keeleta kuhugi ei lähe
Kuna ma elan Eestis on suhtlemine vajalik
Elan Eestis ja keele oskamine on vajalik
See on emakeel riigis, kus ma elan ja ilma teda oskamata võivad tekkida raskused ja
mittemõistmine
Ma elan Eesti riigis ja pean teadma eesti keelt piisavalt hästi, et oleks võimalik suhelda Eesti
kodanikega
Selleks et elada Eestis
Edaspidiseks eluks
Mulle meeldib aru saada ümbritsevast kõnest

Selleks et mitte ainult osata suhelda, vaid et saada aru ka keelest peensusteni
Vajadus aru saada ja osaleda ühiskondlikus elus
Edasisteks õpinguteks.
Kaunima sugupoolega suhtlemiseks
Blankettide täitmine
Teades eesti keelt on võimalik töötada mitte eestlaste alluvuses, vaid erinevate riikide
alluvuses
Kõik dokumendid eestikeelsed
Seadused ja dokumendid on riigikeeles

1.4 Miks ei ole eesti keele õppimine Teie arvates vajalik? (küs. 28)

Minu arvates seda keelt ei kasutata minu ringkonnas ja leian, et see keel on välja suremas
See on väljasurev keel ja on vähe asju, milleks eesti keelt on vaja
Eesti keel ei ole rahvusvaheline
Eesti keel ei ole rahvusvaheline
Eesti on väike riik ja eesti keeles suheldakse ainult Eestis.
Ei ole perspektiivi
Ma mõtlen oma õpingud lõpetada ja sõita ära välismaale
Seda ei teata mujal kui Eestis
Seda kasutatakse ainult Eestis, välismaal ei ole seda vaja
Sellepärast et peale Eestit ei saa seda kuskil katsetada
Sest eesti keele oskust on vaja ainult Eestis
Sest et kavatsen lahkuda Eestist
Sest et seda keelt kasutatakse ainult ühes riigis ja teistes välisriikides ei ole seda vaja
Teistes riikides seda ei kasutata
Kui valitsus ei oleks nii jõuliselt nõudnud eesti keele õppimist, siis oleks saanud hakkama ka
ilma selleta
Pool Eesti elanikkonnast on venekeelne
Sellepärast, et mul ei lähe teda vaja
Sellepärast, et seda valdavad vähesed
Selles keeles räägib vaid 1/2 väiksest Eestist; vene keel on enamlevinud, aga parem inglise
keel
Sest et ma elan ja käin läbi põhiliselt venelastega
Tõenäoliselt ei teki vajadust
Vajalikku infot saan harva eesti keeles
Võib ilma selletagi hakkama saada
Võib ilma selletagi hakkama saada
Ei ei plaani jääda tulevikus siia riiki elama
Kavatsen siit maalt kiiremas korras ära sõita
Kui sõidate ära tööle teise riiki, siis ei ole vajalik
Ma ei arva, et hakkam Eestis elama
Ma ei kavatse Eestis elada
Pole mõtet töötada Eestis miinimumpalga eest
See ei anna mulle midagi, kusjuures tahan Eestis ära sõita
Sellepärast et ei kavatse tulevikus Eestis elada
Sellepärast et peale kooli lõpetamist lähen Venemaale
Sest edaspidi ei kavatse Eestis elada
Vähevajalik keel, kavatsen välismaale ära sõita

Eriala õpetus on emakeeles arusaadavam

Ma ei tea seda üldse

Teise keele, oma emakeelest erineva keele, õppimisega kaotame oma kultuuri ja mentaliteedi

1.5 Mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti, mida ootate koolis pakutavalt eesti keele õppelt? (küs. 38)

Rohkem eesti keele tunde 15 korda

Rohkem viia tunde läbi eesti keeles ja rohkem suhelda eestikeelses keskkonnas

Rohkem uusi sõnu, aga eriti teeksin ettepaneku rohkematele tundidele ning peaks rohkem rääkima eesti keeles

Rohkem töid grammatikas ja rohkem tunde

Rohkem tundide arvu õpetamisel. Rohkem materjale. Eesti keelset õpet peaks tundides rohkem olema.

Arvan, et tundide arvu suurendamine oleks piisav ning vähendada selle arvelt teisi tunde

Võiks suurendada eesti keele tundide arvu

Rohkem õppetunde, kuigi esmajärjekorras sõltub kõik meist endast.

Tundide arvu suurendamist, abi õpetajalt

Rohkem tunde ja arvutipõhiseid töid

Rohkem tunde harjutamiseks

Anda riigieksamid kõrgetele pallidele, parandada oma teadmisi kirjalikus ja suulisel keeles.

Ma tahaksin, et toimuksid üritused, konkursid, väljasõidud venekeelsetele eesti keeles ja tundide arvu suurendamist.

Vilumust igapäevasel suhtlemisel ja muidugi professionaalse sõnavara valdamist

Rohkem võimalusi kirjutada ja rääkida

Rohkem kirju ja kirjandeid, suhtlemist suulisel kõnes

Tundides kasutada arvuteid, suhtlemine eestlastega

Rohkem üritusi eesti keeles ja organiseerida selliseid üritusi, kus saaks praktiseerida eakaaslastega eesti keeles

Rääkimise parandamine, eesti keelest arusaamise parandamine

Ma tahan aru saada ja rääkida, osata suulist kõnet

Keelt on vaja omandada rohkem suulisel tasandil

Rohkem praktikat eestikeelses suhtlemises

Rohkem dialooge

Rohkem grupitööd suulise kõne arendamiseks.

Teoreetiliste ainetega võiks alustada kohe 1.septembrist. Elav suhtlemine annab rohkem tulemusi, kui kuivad grammatikareeglid ja igavad teemad.

Rohkem grupitööd teha

Rohkem praktilisi ülesandeid. Rohkem võimalusi rääkida ja väljendada oma mõtteid eesti keeles.

Võiks olla rohkem keelepraktikat

Praktikad

Rohkem suhtlemist eestlastest eakaaslastega

Rohkem suhelda eesti keeles erinevatel teemadel

Suhelda tunnis eesti keeles, absoluutselt ilma vene keelela

Rohkem suhtlemist

Rohkem suulist praktikat

Rohkem suhelda õpetajaga
Rohkem suhelda õpetajaga
Rohkem suhtlemist eesti keeles
Rohkem suhtlemist eakaaslastega (riigikeele rääkijatega)
Rohkem kõnekeelt tundides
Rohkem suulist praktikat
Rohkem (suulist) suhtlemist
Suhtlemise harjutamine
Rohkem suhelda eesti keeles ja vaadata eestikeelseid saateid, lugeda
Rohkem praktikat eesti keeles
Rohkem praktikat, suhtlemine eesti keeles
Olla eestikeelses keskkonnas
Olla eestikeelses keskkonnas
Rohkem igapäevast eesti keelt
Suurendada sõnavara, aru saada eestikeelsest kõnest ja mitte karta suhelda eesti keeles
Õppimine peab toimuma koos keele kasutajatega
Rohkem tunde suhtlemise jaoks
Rohkem peaks olema suhtlemist
Suhtlemiseks saata venelasi lihtsalt eestlaste juurde tallu tööle
Et oleks rohkem suhtlemist !!!
Rohkem harjutada rääkida eesti keeles ükskõik kellega
Tahaks rohkem vestelda eesti keeles
Suhtlus praktika
Hädavajalik on erialane kirjandus ja teised õppevahendid (k.a. arvutipõhised), õpilaste vahetus
Rohkem tabeleid ja materjale, erialaseid õpikuid
Rohkem tunde peaks olema erialase eesti keele õppimiseks
Rohkem tähelepanu osutada erialasele sõnavarale.
Rohkem erialast materjali
Tahaks rohkem õppematerjale klientidega suhtlemise kohta, eriti praktika ajal.
Rohkem rääkida erialastel teemadel
Erialase keele oskusi vaja
Keeleõpetajaid peaks valima erialaseks õppeks
On hädavajalik, et keeleõpetajaid tuleks valida õpilaste jaoks erialaseks õppeks
Eriala sõnavara omandamine, kõne oskus ja igapäevane õpe
Ma arvan, et aitaks hea õpetaja, kes räägiks meiega ja õpetaks hästi eesti keeles
Võiks välja vahetada õpetajad ja võiks olla rohkem abimaterjali
Vahetada õpetaja ja panna rõhku kirjutamisele ja rääkimisele eesti keeles, mitte grammatikale
Huvitavamad tundide läbiviimist
Õpetada õpetajaid õpilastega töötama, suurendada sõnaraamatute tagavara
Õpetaja väljavahetamine ja normaalne õpetamine
Kasutada teisi õpetamismeetodeid
Vajalik, et ainet annaks eestikeelne õpetaja (eestlane), et kursuse lõpetaksin vabalt eesti keelt osates
Metoodika võiks üle vaadata
Õpetaja
Tahaks teha kursust tunduvalt tõhusamalt
Mitmekesisistada eesti keele õppimist

Teha tunnid palju huvitavamaks

Mõtlen, et võiks olla rohkem mängu (rollimänge), sest nii jääksid sõnad ja väljendid paremini meelde

Sooviksin, et õpetaja seletaks arusaadavalt materjali, et see oleks huvitav

Rohkem õpetada elulisi teemasid eesti keeles

Tuleks teha rohkem tunde professionaalsete õppejõududega

Minu arvates võiks rohkem sisse lülitada eesti keele vahetus- ja süvaõppe programme

Parandada õpetajate väljaõpet nii, et nad valdaksid vabalt nii vene kui eesti keelt

Kasutada kaasaegseid õpetamise meetodeid. Õpetaja peaks oskama nii vene kui eesti keelt.

On vaja õpetajaid, kes oskaksid vene keelt ja vastaksid meie küsimustele nii, et me aru saaksime

Mulle meeldib kõik. Võiks minna ekskursioonile mööda Eestit.

Midagi ei saa enam paremaks minna :)

Olen kõigega rahul.

Me ei taha midagi muuta

Kõik on super! Meile meeldib.

Ma arvan, et mitte midagi

Kõik rahuldab 11 korda

Mina olen täielikult rahul eesti keele õpetamisega meie koolis

Kõik on normaalne

Ma leian, et seal, kus mina õpin, ei peaks midagi teistmoodi tegema

Midagi ei pea paremaks muutma

Mina jätkaks kõik nii nagu on, mulle sobib kõik. Õpin Sillamäel professionaalsete õpetajatega

Ma arvan, et seal, kus ma õpin, ei ole vaja midagi muuta!

Mitte midagi 3 korda

Kõik on normaalne

Jätta kõik nii nagu on

Leida rohkem aega grammatikale

Rohkem õpetada eesti keele grammatikat

Rohkem kirjalikke töid (grammatika õppimiseks)

Anda rohkem töid grammatikas ja eestikeelsete tekstide lugemist

Ma tahaksin paremini osata eesti keelt ja õigekeelselt kirjutada

Peaks olema paremad õpikud ja paremini õpetatama grammatikat

Eestikeelsete filmide/telesaadete läbivaatamine

Et oleks võimalus tekste kuulata ja vaadata videot

Rohkem paremaid materjale keeleõppeks

Et õpetatakse suhtlemist igapäevasel tasemel, tema ei saanud neid materjale, mida õpetamisel kasutati, isiklikult endale

Juuksurite kool ei oma erialaseid õpikuid eesti keeles, nii nagu Eesti pole sellest huvitatud

Vähem arvestusi, 50-60%

Õppeprotsessis mitte ainult vaadata slide, vaid õppida materjal selgeks. Õppeprogrammi koostamisel peab olema süsteem - see aitab keelt omandada. Praktika = teooria. Praegu on õppeprogramm koostatud nii, et üks dubleerib teist.

Tahaks, et õppeasutus esitab õpikud ja töövihikud

Midagi ei oota eesti keele kursusel

Suurendada materjalide hulka ja anda rohkem koduseid ülesandeid

Eesti keelt ei peaks jõuga kõikidele õpilastele õpetatama. Keeleoskus on igaühe enda asi, eriti kui keel pole emakeel.

Ma arvan, et ei peaks andma iseseisvaid töid, vaid oleks vaja teha rohkem ülesandeid koos õpetajaga

Ma jätaksin ära eesti keele oskuse hindamise, kaasaksin õpilasi mitte püüdlema head hinnet, vaid realselt õppima keelt

Õpetada paremini aru saama ja rääkima eesti keelt

Õpilaste väljavahetamist

Lugeda rohkem eesti keeles

Õhtukoolis pole eesti keelt

Täiendada enda eesti keele teadmisi

Vähendada programmi

Ma tahaksin eesti keelest aru saada ja rääkida seda

Huvitatus

Rohkem erinevaid üritusi, vahetusõpilased

Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine

Mingisugused eesti keelsed üritused, muuseumi külastamine eesti keeles

Võiks organiseerida väljasõite mööda Eestit eesmärgiga tundma õppida erinevaid paiku

Tahaksin, et oleksid huvitavad väljasõidud

Lisa 2 Väljakirjutused eesti keele õpetajate ankeetidest

2.1 Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks vaja? (küs. 20)

M.Kitsniku Eesti keele õpikut vene õppekeelega kutsekoolidele oleks vaja piisavas koguses

M.Kitsniku õpikut kutsekoolidele oleks vaja rohkem

M.Kitsniku Eesti keele õpikut vene õppekeelega kutsekoolidele oleks vaja piisavas koguses

Erialaga seotud mahukamaid õpikuid, kuulamismaterjale

Erialakeele alaseid õppematerjale

Massööri erialane sõnastik!? Eesti keele õpik/töövihik massööridele!?

Kutsealase eesti keele materjale

On vaja igale konkreetsele erialale korralikke töövihikuid ja õpikuid

Eriala keele-alaseid

Eestikeelseid erialaõpikuid, eestikeelseid õppevahendeid, õppevideod, kutsestandardeid

Kuulamistekste, videomaterjale, pildimaterjale, erialasõnastikud (metallitöö, keevitamine jms)

Kuulamistekste (CD), värvilisi pildimaterjale, erialasõnastikke (metallitöö jms)

Kultuuriloolisi videomaterjale

Rohkem niisuguseid tekste, et oleks võimalik neid ümber jutustada

Kuna meie koolis on eesti keele õpetamine seotud eelkõige erialakeele õpetamisega, siis valmis õpikuid kasutada eriti ei saa. Põhirõhk on ikka keeleõpetaja enda koostatud materjalidel.

Töövihikud, õpikud

Uusi õpikuid, videomaterjale, kuulamistekste - CD-sid, kassette

Kuulamistekstid

Rohkem kuulamistekste, dialoogivihikut

Uusi kuulamistekste

Rohkem kuulamisharjutusi

Meie kutseõppekeskuses on kõik vajalikud õppematerjalid olemas.

Kirjandiõpetust

Loovülesannete kogu. Videomaterjalid.

Eestit tutvustavaid filme

Videomaterjale, e-materjale, esitlusi

Videomaterjalidest tunnen puudust. Siiski on süüdi pigem tehnika puudumine, ilma milleta soove ei saa teostada.

2.2 Miks Te peate erialainete õpetamist eesti keeles vajalikuks? (küs. 23)

Arvan, et töö juures vajavad eesti keelt, et tööülesannetest aru saada

Et eestikeelses töökeskkonnas hakkama saada

Lihtsustab suhtlemist töökohas

Õpilane asub tööle enamjaolt eestikeelses keskkonnas

Et töökohal oleks kergem

Et töökohal oleks lihtsam. Kuna töö juures on vaja osata rääkida eesti keeles, siis peavad nad erialatermineid teadma ka eesti keeles.

Õppija peaks töö-elus hakkama saama eestikeelses keskkonnas

Kinnistab erialakeelt suhtlemiseks

Siis ta saab töötada eesti kollektiivis jne

See annab võimaluse leida tööd Eestis

Et paremini läbi lüüa töajõuturul, olla konkurentsivõimeline

See tõstab õpilaste konkurentsivõimet tööturul

Töö leidmiseks keelekeskkonnas

Et õpilased oleksid rohkem konkurentsivõimelised

Kergem praktikale saada ja töökohta taotlema

Et tulevikus oleks lihtsam tööd leida

Et õpilased oleksid tööturul konkurentsivõimelised

Et töökohta leida, et tööülesannetega hakkama saada

Sellest on rohkem kasu

Osade erialade puhul on suhtlemine kliendiga hädavajalik. Erialane õpetamine avardab sõnavara.

See arendab õppijate keelt palju tõhusamalt kui tavalised keeletunnid

Et õpilased oskaksid praktikabaasides end korrektselt väljendada

Et arendada keeleoskust

Õpitakse erialast sõnavara

Töötamine Eestis, suhtlemine klientidega, koolitused

Keeleoskus paraneb

See annaks uusi võimalusi keelt kasutada, laiendaks sõnavara

Integreerimine on õppimisel ja õpetamisel tähtsal kohal.

Toimib keelelise pädevuse üldiseks arendamiseks.

2.3 Milliste erialade õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate? (küs.24)

Sõltub erialast: tehnilised mõõtmised, pneumaatika nt
Sõltub sellest, mis erialal õpivad õpilased
Sõltub erialast, aga võiks olla need ained, mis annavad võimaluse suhelda erialastel teemadel
Sõltuvalt erialast, kuid kindlasti üldisemates.
Kõikide
Kõikide
Kui inimene elab ja töötab Eestis, siis kõikide ainete õpetamist
Raamatupidamine
Ohutustehnilised teadmised
Erialane terminoloogia, ohuõpetus
Ohuõpe, suhtlus kliendiga
Erialatehnoloogia
Olenevalt erialast: nii puhastusteenindaja, koka kui ka kondiitri erialaained
Pean vajalikuks nii eesti kui ka vene keeles - teeninduserialad
Klienditeenindus, võib-olla kaubatundmine
Teenindus, turism jne
Kõigepealt selliseid, mis on seotud klientidega suhtlemisel
Kehaline kasvatus, eriala, joonistamine
Arvutiteeninduse eriala
Kirjandus, kunst, ajalugu
Kulinaaria, õppekook
Materjaliõpetust, seadmeid
Praktikatunnid kindlasti
Praktika
Ei oska täpselt öelda

2.4 Miks peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks? (küs. 25)

Õpilaste keeletase on kehv ja siis võib kaduda motivatsioon erialaainete õppimiseks
Õpilaste nõrk keeleoskus
Ainult eesti keeles õpetamisel osa õpilasi ei saa hakkama
1.Väga oluline on õppida ametit oma emakeeles, 2.Liiga raske
Põhiline on eriala hea omandamine

2.5 Milliste erialade õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks? (küs. 26)

Kõigi erialade
Kõikide
Nende, kus on vaja täpset arusaamist
Teooriatunnid
Kitsalt erialase keelega, kus kliendiga kokkupuudet ei ole
Reaalaineid
Ei oska vastata, erialade spekter väga lai.
Kalkulatsioon

2.6 Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates erialaainete eesti keeles õpetamiseks vaja? (küs. 28)

Oskussõnastik

Oskussõnastikke

Minimaalset eriala sõnavara loetelu. Mõisted. Keeleõpetaja ei tule kõikide terminite peale ja ei oma ka teadmisi kõigist erialadest.

Massööri erialane sõnastik!? Eesti keele õpik/töövihik massööridele!?

Uued õpikud

Õpikuid, töövihikuid, CD-plaate

Õpikuid, töövihikuid, e-õppe materjale

Erialaõpikud

Kutsestandardeid, erialaõpikuid

Lühendite kohta, jooniste lugemise kohta

Kommunikatiivseid oskusi arendavaid materjale

On vaja spetsiaalseid õpikuid vene keelt valdavate õpilaste jaoks koos töövihikute ja sõnastikega

Ei oska öelda, olen keeleõpetaja

Alati on parem, kui oleks valida - nii et mida rohkem, seda uhkem

Õppefilme

Videomaterjalid

Ajakirju

Kindlasti videomaterjale erialast lähtuvalt, ka internetipõhiseid. Puuduvad ka muukeelsetele orienteeritud eestikeelsete erialaainete õppematerjalid.

Neid, mis on eraldi mõeldud venelastele, kes õpivad eesti keelt, arvestades nende keeleoskusega (mis tihti ei vasta A2 tasemele)

2.7 Millist täiendkoolitust Te sooviksite? (küs.41)

Psühholoogilist

Sooviksin koolitust psühholoogia alal

Psühholoogiaalast koolitust

Psühholoogia

Kuidas õpetada erialast eesti keelt, ka tänapäeva noorte psühholoogiast

Eesti suhtluskeel, psühholoogia

Erialase (MET, LAE) eesti keele õpetamise kohta

Erialaainete õpetamise koolitust

Sõltub erialadest, kellega töötan

Erialase keele õpetamine

Õpetatava eriala koolitust

Infotehnoloogia vallas

Riigieksami kirjaliku ja suulise osa kohta

Vene keele alast

Grammatika õpetamine

Ülesannete koostamine, tunni läbiviimine

Kuna olen ka erialaõpetaja, siis vajaksin meetoodilist õpet

Inglise keel

Ei oska praegu vastata, peaks mõtlema.

Video- ja arvutiprogrammi põhise õppe (kursuse) loomise teemal.

Lisa 3 Väljakirjutused erialainete õpetajate ankeetidest

3.1 Miks Te peate osade eriala-ainete õpetamist eesti keeles vajalikuks? (küs. 7)

Et saada täielikku (st mitte osalist) informatsiooni

Üheaegne aine ja spetsiaalsete erialaste tehniliste terminite õppimine

Tehnilise eriala tundmise jaoks eesti keeles

Eriala on seotud teenindusega ja selles nõutakse terminoloogia teadmisi

Omandatakse erialane terminoloogia eesti keeles

Oma erialasele ametialale tööle asudes (eesti keeles)

Õpilane omandab paremini erialase keele

Ta peab oskama seletada erialast lähtuvalt probleemi olemust

Et suurendada erialast sõnavara

See arendab eesti keele oskust, ka erialaselt

Teadad terminoloogiat

Erialane vajadus

1-2 eriala distsipliini erilase taseme, näiteks kokkadel-klienditeenindus

Õpilased peavad teadma erialast teooriat

Tööturul toimetulekuks

Toimetulekuks tööturul

Väärt töö saamine ja konkurentsivõime tõstmine tööturul

Konkurentsivõimelisuseks

Õpilaste konkurentsivõime tõstmine

Et olla tööjõuturul konkurentsivõimeline

See annab võimaluse tööle saada

Suurendada šanssi leida ja saada tööd

See tõstab keele teadmise taset ja konkurentivõimet

Tööks klientidega

Edaspidiseks suhtluseks klientidega

Eesti keele kasutamine oma erialal

Töö jaoks Eestis

Tulevase töö jaoks teenuse vallas (õpitaval erialal)

Tulevase töö jaoks 6 korda

Teenindaja (meil on teeninduskool) peaks teenindatava keelt mõistma

Tulevasel erialal töötamisel toimetulekuks

Töötamiseks

Eriala nõuab suhtlust ja vastutust ja kui seda õpetada ainult vene keeles, siis jääb suhtlus puudulikuks. Rääkimata vastutuse võtmisest.

Et tööl suhelda klientidega eesti keeles

Kõige parem on suhelda klientidega nende emakeeles

Sellepärast, et peale kutsekooli lõpetamist abiturientid hakkavad tööle Eestis ja kollektiiv võib olla eesti- või segakeelne.

Sellepärast, et see on hädavajalik tulevikus oma omandatud erialal töötades
Sest et tuleb suhelda klientidega
Osad erialad nõuavad kliendiga suhtlemist
Eriala kirjanduse õppimine, oskus suhelda klientidega
1. Teadmiste tugevdamine/saamine tundides eesti keeles 2. Terminoloogia tundmine on vajalik hiljem erialasel tööl
Teeninduse eriala
Edaspidises elus on kergem sulanduda eesti keelt kõnelevasse meeskonda
Arendav. Parem toimetulek hiljem
Me elame siin
Sotsiaalse orientatsiooni näitaja
Paremini omandatakse eriala ja toimub integratsioon
See aitab kaasa eesti keele teadmiste laienemisele
Et soodustada eesti keele omandamist
Eesti keelt kinnistada, et keeleoskus ei oleks passiivne
Rohkem võimalusi õppida eesti keeles
See tõstab keeleõppe taset ja keele tähtsust õpilastele
Seda nõuavad kutsestandardid

3.2 Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate? (küs. 8)

Kõik erialad 5 korda
Tööstus, klienditeenindamine, organisatoorne käitumine
Eriala terminoloogia ja klienditeenindus
Kaubaõpetus, suhtlemine, klienditeenindus
Kaubaõpetus, klienditeenindus, suhtlemine
Teenindamine, tehnoloogia, seadmestamine
Seadmestamine, tehnoloogia, teenindamine
Teeninduserialade
Seadmestamine, teenindus
Kõik õenduse ja ämmaemanduse ained
Klienditeenindus 5 korda
Suhtlus eesti keeles
Suhtlemine, massaažiliigid
Klienditeenindus, suhtlemise alused, esmaabi.
Seotud otseselt erialaga (soovitavalt tõlgetega) ja kõik praktilised distsipliinid
Eriti neid, kelle õpe on seotud teiste inimestega (kollektiivne töö, oskus inimesi mõista).
Eriala eesti keel, menüü koostamine, teenindus
Klienditeenindus, erialane eesti keel ühe või teise eriala jaoks
Teenindus, müügikorraldus
Spetsiaalne tehnoloogia
Materjaliõpetus, keevitustehnoloogia
Materjal, joonestamine, tehnoloogia (vastavalt erialale)
Professionaalsete (kulinaaria)
Ehitusalane joonestamine ja terminite teadmine. Põhiline renovatsioon, remontimine ja ehitus. Tehnika ohutus ja tulekaitse
Autode ehituse, tehnoloogilise ja autode remondi

Instrumendid ja seadmed, materjalid

1) materjaliõpetus; 2) kultuuriõpetus; 3) erialane tehnoloogia - ainult emakeeles

Automaatika

Värviõpetus, kompositsioon, joonistamine, maalimine

Arvutigraafika, materjaliõpetus

Informaatika, füüsika ja teised

Töökorraldus (kasvõi osaliselt)

Anatoomia, füsioloogia, kinesioloogia

Mis puudutavad skeemide lugemist, ülejäänud (nt elektrotehnika) võib osutada liiga raskeks

Arvutivõrgud, operatsioonisüsteemid, andmebaasid

Arvutite riistvara

Valitud eriala ained

Sõltub erialast

Vastavalt erialale

Praktilised ained

Laomajandus

Vastavalt õppekavale

Distsipliinid seotud erialaga, osa

Töö erialal

Alustada kergetest- viia erialasse, aine ajalugu

Erialased ained, geograafia

Erialane õpe

Ei oska öelda

3.3 Milliseid abinõusid Te peaksite vajalikuks kasutusele võtta, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialaainete õpetamist eesti keeles? (küs. 9)

Õppefilmid, kirjandus

Eestikeelsete õppematerjalide kasutuselevõtt

Materjali olemasolu õppimiseks, samuti kaasata õppimisse eesti keelt kõnelevaid õpilasi

Eestikeelsed õppematerjalid

Õpetajate õpetus, õppematerjal eesti keeles

Õpikute välja andmine (kasvõi töövihikute) 2 keeles, erialased sõnaraamatud,

terminoloogia, audio-kursused, suhtlemine klientidega

Kursused õppejõududele, metoodiline kirjandus

Õppejõudude oskust anda oma ainet eesti keeles

Aidata õppejõududel ette valmistada

Õppejõudude ettevalmistamine

Õppejõudude ettevalmistus

Õpetajate koolitus (eestikeelsed terminid)

Õppejõud ette valmistada

Viia läbi kursused õpetajatele, luua metoodika

Kindlustada erialased õpetused vajaliku tundide arvuga, valmistada ette õpetajaid

Alustada õppejõudude kvalifikatsioonist

Sõnavara laiendamine

Süvendatud eesti keele õpe

Anda rohkem eesti keele õppeainele mahtu juurde

Lihtsalt õpetada eesti keeles. (Eesti keele õpe intensiivsemaks).

Süvendada erialase eesti keele õpetamist, erialaainete õpetamisel kasutada õpikuid ja õppevahendeid

a) Omandada professionaalset leksikat eesti keele tundides; b) Parandada kontakti eestikeelsete gruppidega, kes omandavad sama eriala

Süvendatud eesti keele õppimine esimese poolaasta jooksul

Eestikeelsed tunnid

Õppida süviti keelt

Igapäevaselt õpetada eesti keelt 3 tundi

Eesti erialane keel

Õppimine koos eestikeelsete gruppidega

Õpetamist peaks alustama kolmandal kursusel, sest eesti keele teadmised ja üldised suhtlemisoskused on siis kõige kõrgemad. Siis on ka õpilased ise keele õppimisest rohkem huvitatud.

Suurendada tundide arvu õppeklassis

Kindlustada vajalik eesti keele tase sisseastujatele

Vaadata üle poliitiline kaader

Tundi annaks kaks õppejõudu: eesti ja vene keeles

Vene ja eesti keele järjestamine tunni ajal

Konspekt eesti keeles

Peale tundide eraldamist tarifikaatsioonis ja õppeprogrammis - ei midagi erilist

Oskus ette valmistada õppeks ja et panna neid huvituma

Vastavalt õppekavale

On vaja eestlastest õpetajaid, kes suhtlevad vabalt vene keeles.

Võimalus keele praktikaks

Tuleks sisse viia üks ja sama aine mõlemas keeles

Nõuda kindlalt eksmite sooritamist B1-1 kursus B2-2 kursus

Erialatundide läbiviimine

Alustada tööd. Kaader on olemas

Kokkulepet

Ma ei teadnudki, et seda on vaja juurutada. Minu jaoks on see loogiline.

Minna kolmandal õppeaastal üle eestikeelsele õppele, mis meie kooli arvutite erialal on kasutusel

Õpetamine

Pole õrna aimugi

Ei oska öelda

Ma arvan, et nad on kasutusele võetud

Vajadusel on meil olemas mõned ained eesti keeles

3.4 Miks peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks? (küs.10)

Sest erialaainete õpetamine emakeeles on palju tõhusam

Sest see raskendaks erialaste distsipliinide teadmist

Sest erialaaineid peab õpilane teadma väga hästi, aga see on võimalik ainult emakeeles

Õpilased ei saa aru elektrotehnikast vene keeles (emakeeles)

Materjalide omandamise raskus mitte emakeeles

Distsipliini raskus, hariduse kvaliteedi halvenemine
Halva eesti keele teadmise tõttu, oleks võimatu erialast sisu aru saada
Õpilased peavad saama teadmisi oma emakeeles
Õpilaste akadeemiline ettevalmistus, kui nad tulevad eriala kooli on küllaltki nõrk, sellepärast on ka erialase distsipliini vastuvõtmine küllaltki raskendatud isegi emakeeles.
Emakeeles on omandamine kvaliteetsem
Kui halvasti teada võõrkeelt, siis on raske aru saada oma eriala teadmistest
See teeb omandamise hullemaks, niigi raske aine. Oma keele leksika on rikkalikum. Palju kasulikum viia sisse eesti keele ainesse terminoloogia, aga keeleõpe oleks õpetajate teha
Ei ole piisavat eesti keele oskuse baasteadmist
Lihtsalt on raske, õpilased ei valda keelt sellel tasemel, et õppida selles keeles
Pigem ei ole võimalik - õpilaste eesti keele oskuse puudulikkuse pärast
Õpilaste halb eesti keele teadmine
Õpilaste halb eesti keele oskus
Mittemotiveeritus ja nõrk eesti keele oskus
Pigem pole võimalik keele teadmise tasemest, see pole lihtsalt õige
Liiga nõrk eesti keele tase õpilaste seas
Inglise ja vene keeles on erialase kirjanduse valik parem
Kehtestatud terminoloogia puudumine, praktiliselt puuduvad täielikult kaasaegsed õpikud, kirjandus eesti keeles
Keeleõpe on igaühe isiklik asi
Mitte kõik erialad ei vaja häid teadmisi eesti keelest. Õpetamine eesti keeles nõuab õpetajatelt erilist aega, aga antakse väga vähe aega - 0,5 või 1 õppenädal.
Selleks pole motivatsiooni

3.5 Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks? (küs. 11)

Kõik erialased distsipliinid peavad olema emakeeles
Kõik distsipliini baasid erialaselt
Kõik erialaained
Kõiki erialasid peaks õpetama emakeeles
Kõiki peale joonestamise
Ükskõik milline, asi on õpilaste tasemes
Erinevad tehnilised distsipliinid erialade järgi
Tehnilised distsipliinid
Tehnilised erialad
Igasugused erialateadmised nõuavad head keeleoskust, isegi emakeeles on raske õpetada tehnilist erialast ainet
Ei maksa peale suruda aineõpetust mitteemakeeles, ainet on isegi emakeeles raske selgitada.
Erialaained on vajalik õpetada emakeeles
Erialaaaine tsükkel
Õppijad ei valda nii palju eesti keelt, et seda õppida erialaselt. Õppe kvaliteet-erialane
Raamatupidamine
Kitsaste erialaainete
Seadmete õpetus (väga keeruline erialaaaine)
Anatoomia, lihas-liiges testimine, spetsiifilised massaažiliigid

Ehitus

Geograafia

Erialane distsipliin infotehnoloogias

On vaja vaadata programme (ebakorrektelt koostatud küsimustik)

Küllaltki madal motivatsioon õppimiseks. Sellepärast õpetamine mitte emakeeles on vastuvõetav kui lisaine, mida ületama pole paljud valmis.

Profiilne

3.6 Milliseid aineid õpetatakse vene õppekeele rühmades?

(küs.28)

Ühiskonnaõpetus

Ühiskonnaõpetus

Psühholoogia

Matemaatika

Matemaatika

Kodanikuõpetus

Kirjandus

Kirjandus

Keemia

Keemia

Keemia

Inglise keel

Geograafia

Füüsika

Füüsika

Erialane saksa keel

Erialane inglise keel

Erialane inglise keel

Erialane inglise keel

Ajalugu

Praktilised tegevused (erialade järgi)

Praktiline õpetus/praktilised ülesanded

Praktikaseminarid

Praktika

Praktika

Koolipraktika

Automatiseerimise praktika

Majandusmatemaatika

Majandusalased

Majandus

Majandus

Majandus

Materjaliõpetus KVH jaoks

Materjaliõpetus KTL jaoks

Materjaliõpetus

Materjaliõpetus

Materjaliteadus (teooria)

Ehitusmaterjalide õpe

Värviõpetus
Savitehnoloogia
Maalimine
Kompositsioon
Joonistamine
Joonistamine
Graafika
Veebidisain
Soojusprotsesside automatiseerimine
Programmvarustus
Programmeeritud kontrollid
Programmeerimise põhiteadmised
Programmeerimine
Programmeeritavad kontrollid
Pneumaatika ja elektroonika
Operatsioonisüsteemid (Microsoft)
MS Office
Mikroprotsessortechnika
Loogika ja programmeerimine (digitaaltechnika)
Loogika ja programmeerimine
Infotehnoloogia kasutamine laos
Informaatika
Informaatika
Informaatika
Hoone automaatika
Elektroonika
Elektroautomaatika
Elektrijamite juhtimine
Elektrijamid
Digitaaltechnika
Automaatkäigukastid
Automaatika
Automaatika
Arvutiõpetus
Arvutidistsipliin
Andmebaasid
Seadmete õpetus
Seadmed ja mõõteseadmed
Seadmed
Seadmed
Elektriseadmete remont ja ekspuuteerimine
Elektriseadmed
Elektriseadised ja mugavussüsteemid
Õigusõpetus
Õigusalased
Toiduvalmistamise alused
Toidu füsioloogia
Kulinaaria
Kokandus

Dietoloogia
Tekstiili tehnoloogia
Tehnoloogilised matemaatilised harjutused
Tehnoloogia
Spets. ained- betoontööde tehnoloogia ja protsess
Keevituse tehnoloogia
Teenindus
Teenindamine
Klienditeenindus
Klienditeenindus
Klienditeenindamine
Etikett
Renoveerimise põhialused ja remont
Konstruktsioon
Füüsikaline ehitus
Automaaler
Autode hooldamine
AutoCad
Auto kere ülesehitus
Auto kere detailide ühendamine
Auto arvutivõrgud
Kõik autoehituse tehnilised ained erialade järgi
Soengu modelleerimine
Meemassaaž
Kehahooldus
Juuste värvimine
Hügieen
Hügieen
Ergonoomika
Ergonoomika
Aroomiteraapia
Elektrotehnika
Elektropneumaatika
Elektrivarustus
Elektrivalgustus
Elektriremonditööd
Elektrimontaažitööd
Elektripaigaldised ja hooned
Joonestamine
Joonestamine
Õpetan erialaaineid mõlemas keeles
Töökaitse
Töö organiseerimine
Tootmisarendus
Statistika
Spordimassaaž
Soojussõlmede seadistamine
Sissepääsu ja tehnilised mõõtmised
Sissejuhatus õpingutesse

Sissejuhatus erialasse
Seadistus
Santehnilised tööd
Raamatupidamise alused
Raadio- ja mobiilside
Möötevahendid
Metallilõikuri tööpingid (teooria)
Maksude raamatupidamine
Lukksepp
Lukkseptööd
Lehtmetalli rihtimine
Ladude seadistamine
Kulude raamatupidamine
Konstrueerimine
Keevitusteooria
Keevitamine
Keevitaja
Kaubatundmine
Kaubatundmine
Kalkuleerimine
Kalkulatsiooni õpetus
Internetiturundus
Instrumendid ja seadmestamine
Hotellimajandus
Hinnakujundus
Freesija
Finantsraamatupidamine
Finantsarvestus
Algorütmid

3.7 Milliseid loetletud ainetest ollakse valmis õpetama eesti keeles? (küs. 28)

Psühholoogia
Matemaatika
Keemia
Füüsika
Erialane inglise keel
Praktilised tegevused (erialade järgi)
Praktiline õpetus/praktilised ülesanded
Praktikaseminarid
Praktika
Koolipraktika
Automatiseerimise praktika
Majandusalased
Materjaliõpetus KVH jaoks
Materjaliõpetus
Savitehnoloogia
Maalimine

Joonistamine
Programmvarustus
Programmeeritud kontrollid
Programmeeritavad kontrollid
Operatsioonisüsteemid (Microsoft)
Mikroprotsessortehnika
Loogika ja programmeerimine (digitaaltehnika)
Loogika ja programmeerimine
Infotehnoloogia kasutamine laos
Informaatika
Hoone automaatika
Elektroautomaatika
Elektrijamite juhtimine
Elektrijamid
Automaatkäigukastid
Automaatika
Arvutiõpetus
Andmebaasid
Elektriseadmed
Elektriseadised ja mugavussüsteemid
Õigusalsed
Tekstiili tehnoloogia
Spets. ained- betoontööde tehnoloogia ja protsess
Teenindamine
Klienditeenindamine
Renoveerimise põhialused ja remont
Automaaler
Autode hooldamine
Auto arvutivõrgud
Kõik autoehituse tehnilised ained erialade järgi
Soengu modelleerimine
Meemassaaž
Juuste värvimine
Elektrotehnika
Elektropneumaatika
Elektripaigaldised ja hooned
Õpetan erialaaineid mõlemas keeles
Sissejuhatus õpingutesse
Sissejuhatus erialasse
Raamatupidamise alused
Keevitusteooria
Keevitaja
Algorütmid

3.8 Millisel alal täiendkoolitust Te enda jaoks eelkõige vajalikuks peate? (küs. 31)

Eesti keel 3 korda
Eesti keel ja erialane
Eesti keele ja arvelduse kursused
Erialast 11 korda
Erialaselt eesti keeles
Pedagoogilisel alal - õpetamine ja psühholoogia
Energeetika
Energeetika eriained, pedagoogika
Pedagoogilist
Pedagoogika ja psühholoogia
Õppemetoodika Inglismaal
Metoodika
Tundide läbiviimist eesti keeles
Andragoogika
Pedagoogika
Psühholoogia
Rääkimise ja kirjutamise oskus
Arvutialast
Töö arvutiga
Töö arvutiga
Arvuti
Töö arvutitega
Arvutikursused, ained mida õpetan
Autoehituse tehnoloogia ja arvutigraafika
Automaatika kaasaegsed tehnoloogiad
Arvuti, kontrollid
Automatiseerimine, hooneautomaatika
Infosüsteemid
Infotehnoloogia
Informaatika
Programmeerimine
Infotehnoloogia
Pneumaatika ja elektromaatika
Matemaatika, informaatika
Viimistlustööd
Automaalri alal
Arhitektuur ja ehitus
Ehitus
Erialast "Autometall"
Metallitöötlemine
Kaasaegsete keevitus ja tehnoloogiate alal
Keevitusala
Materjaliõpetus ja standardid, keevitus
Joogiõpetus, teenindus, a'la carte
Oma erialal (kulinaaria)

Kulinaaria vallas
Toitlustus
Ventilatsioonitööd, kliimatehnika
Professionaalne
Raamatupidamine
Kaubaõpetus
Rõivakaupade tundmine
Massaaži erialal
Laomajandus, transport
Rakenduskunst
Tehnilistes teadustes ja praktikas
Õigus, äri, finants
Mehaanika, elektritehnika
Logistika
Majandus ja tollindus
Inglise keel
Ajalugu, majandus
Programmi kindlustamine
Tehnika uuendused
Inglise keel
Õpetamise metoodika
Õblemistehnoloogiad, logistika, uued õpetamise meetodid
Ala ei oma tähendust
Kõigis, võimaluste piires
Kõigis ainetes, mida pakutakse

3.9 Milliseid õppematerjale ja õppevahendeid Te vajaksite, et hakata erialaaineid õpetama eesti keeles? (küs. 33)

Kõigi ehitusalaste tööde õpikuid, õppefilme, teste. Auditooriumi ja õppeklasside seadistamine programmi "Automaatika" kogu materjal
Õpikud, uued ainemetoodikad
Automatiseerimine, hooneautomaatika
Tehnoloogia
Erialane kirjandus
Raamatud, videokassetid
Häid spetsiaalseid eestikeelseid õpikuid igas aines venekeelsetele õpilastele
Kulinaaria ja jookide toetus
Digitaaltehnikat. Elektrotehnika
Erialakirjandust eesti keeles
Õpikud, videokursused
Õpikud, videofilmid, plakatid jne
Õpikud
Õpikud eesti keeles, õpikud, vahendid
Õpikud, sõnaraamatud
Kirjandus
Eriala õpikud eesti keeles
Eriala praktika, töövihikud

Sõnastik ja vestmik
Terminite sõnavara, toetus
Erialased sõnaraamatud, töövihikud
Erialased sõnaraamatud, metoodilised materjalid
Head kakskeelsed sõnaraamatud (100 tuhat sõna minutis)
Erinevad õppefilmid
Soovitavalt video ja audio materjalid
Videofilmid, elektroonilised programmid
Kakskeelset konspekti
Täiendada, õppematerjal kakskeelseks
Konspektid, töövihikud
Metoodilised arendused
Distsipliiniline praktika "Psühholoogia õpetus"
Kõiki õppeprogrammi järgi
Eesti keele õppimiseks
Ülesanded
Erinevaid
Õppematerjalid
Uuemaid väljaandeid, et olla kursis uute uurimustega
Et õpilasel oleks soov õppida eesti keeles
Keele teadmine
Minu eriala aine: vene filoloogia ei saa siia kuuluda
Saada C1 sertifikaat
Vastutav kaasaegsete normide eest
Plakatid, skeemid
Juba annan eesti keeles tunde eesti õppekeele rühmades
Mitte mingisuguseid, sest aineid peaks andma emakeeles, aga selle, mida vaja, tõlgib
õppejõud eesti keelde
Kõik olemas
Kõik on olemas
Minu ainetes on nad olemas, tuleb ainult leida elektrimasinatele sobivat kirjandust
Kõik endal olemas või koostan ise
Mul on ligipääs kõikidele mulle vajaminevatele materjalidele ja rahalistele vahenditele
Juba on kõik olemas
Minu eriala jaoks on palju materjale

VAJADUSUURING APRILL 2009 ÕPILASED

Hea õpilane!

Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, kuidas Teie praegust olukorda oma õppeasutuses hindate ja millistes valdkondades ootate muutusi. Eelkõige püüame leida vastust küsimusele, kuidas toetada õpilaste eesti keele omandamist.

Uuringut viib läbi Turu-uuringute AS Integratsiooni Sihtasutuse tellimusel. Selle tulemuste põhjal valmib vajadusuuring teemal „Eestikeelse õppe laiendamine vene õppekeelega õpperühmadega kutseõppeasutustes“.

Palun vastake kõikidele küsimustele avameelselt - uuring on anonüümne, selle tulemusi kasutatakse ainult üldistatud kujul, sidumata neid konkreetse kooli või vastajaga.

HINNANGUD ÕPPETÖÖLE KOOLIS

Hinnake palun alljärgnevaid külgi oma kooli elus:

	Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb	<i>Ei oska öelda</i>
1. Õpetamise tase	1	2	3	4	5
2. Õppekava	1	2	3	4	5
3. Kooli õppekeskkond	1	2	3	4	5
4. Varustatus erialaste õppevahenditega	1	2	3	4	5
5. Varustatus eestikeelse õppekirjandusega	1	2	3	4	5
6. Varustatus venekeelse õppekirjandusega	1	2	3	4	5
7. Õpetajate ja õpilaste suhted	1	2	3	4	5
8. Kooli juhtkonna tegevus	1	2	3	4	5
9. Võimalused vaba aja veetmiseks	1	2	3	4	5

Aprill 2009

KEELEOSKUS**10. Millistes situatsioonides Te olete eesti keelega kokku puutunud?**

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

Oma pereliikmetega (ema, isa, õde, vend) suheldes	1
Oma sugulastega suheldes	2
Sõpradega suheldes	3
Koolikaaslastega suheldes	4
Õpetajatega suheldes	5
Naabritega suheldes.....	6
Muude tuttavatega suheldes	7
Oma lemmiktegevusega (hobiga) tegeledes, tennis käies.....	8
Ühingutes, huvialaringides, teistes ühistegevuse kohtades käies.....	9
Müüjaga, pangateenindajaga vt. teenindava isikutega suheldes	10
Võõraste inimestega (autobussis, tänaval, kaupluses jne.) suheldes	11
Riigiametnikega suheldes	12
Praktikal olles	13
Töökaaslastega suheldes.....	14
Tööl klientidega suheldes	15
Keelekursustel	16
Koolitundides	17
Veel kuskil, kus?	18

Kui sageli Te loete/ kuulate/ vaatate ... :

	Tihti	Mõnikord	Mitte kunagi	<i>Ei oska öelda</i>
11. ... eestikeelseid telesaateid (ETV, Kanal 2, TV3 jt)	1	2	3	4
12. ... eestikeelseid raadiosaateid	1	2	3	4
13. ... eestikeelseid ajalehti	1	2	3	4
14. ... eestikeelset ilukirjandust	1	2	3	4
15. ... eestikeelset muusikat	1	2	3	4
16. ... eestikeelseid internetilehekülgi	1	2	3	4
17. ... eestikeelset erialakirjandust	1	2	3	4

18. Millal omandasite algteadmised eesti keelest?

Väikelapsena kodus	1
Eelkoolieas (lasteaias) eakaaslastega mängides	2
Algkoolis	3
Põhikoolis	4
Mujal (kirjutage, kus)	5
Polegi õppinud.....	6

Aprill 2009

Kuidas hindate oma eesti keele oskust?

	Väga heaks	Pigem heaks	Pigem halvaks	Väga halvaks	<i>Ei oska öelda</i>
19. ... suulises suhtluses	1	2	3	4	5
20. ... erialal toimetulekuks	1	2	3	4	5
21. ... kirjutamises	1	2	3	4	5

22. Kas Teil on olemas Riikliku Eksami-ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud eesti keele tasemeeksami tunnistus ja millisele tasemele?

Jah, kõrgtase (C1)..... 1

Jah, kesktase (B2)..... 2

Jah, algtase (B1) 3

Jah, algtase (A2) 4

Ei ole..... 5

Ei oska öelda ..... 6**23. Kas Teie eesti keele oskus on kutseõppeasutusse õppima asumisest alates...?**

...muutunud paremaks 1

...jäänud samale tasemele 2

...halvenenud..... 3

Ei oska öelda ..... 4*KÜSIMUS NEILE, KELLE KEELEOSKUS ON PARANENUD***24. Mis on paranemisele kaasa aidanud?**

---

*KÜSIMUS NEILE, KELLE KEELEOSKUS ON JÄÄNUD SAMAKS VÕI ON HALVENENUD***25. Miks ei ole eesti keele oskus paranenud?**

Aprill 2009

VAJALIKKUS**26. Kui vajalikuks Te peate eesti keele õppimist ?**

- Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
 Ei oska öelda 5

KÜSIMUS NEILE, KES PEAVAD EESTI KEELE ÕPPIMIST VÄGA VÕI ÜSNA VAJALIKUKS

27. Miks Te peate eesti keele õppimist vajalikuks?

KÜSIMUS NEILE, KES PEAVAD EESTI KEELE ÕPPIMIST PIGEM VÕI TÄIESTI MITTEVAJALIKUKS

28. Miks ei ole eesti keele õppimine Teie arvates vajalik?**29. Kui vajalikuks peate eesti keele oskust tulevikus oma erialal töötamiseks?**

- Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
 Ei oska öelda 5

Milliseks peate oma koolis ...?

	Väga heaks	Pigem heaks	Pigem halvaks	Väga halvaks	Ei oska öelda
30. eesti keele õpetamise taset	1	2	3	4	5
31. eesti keele õppeks kasutatavaid õpikuid/õppematerjale	1	2	3	4	5
32. raamatukogu varustatust eestikeelse kirjandusega	1	2	3	4	5
33. eesti keele praktiseerimise võimalusi	1	2	3	4	5

34. Kas eesti keele õppimiseks ettenähtud tundide arv on Teie arvates piisav?

- Täiesti piisav..... 1
 Üsna piisav 2
 Pigem ebapiisav..... 3
 Täiesti ebapiisav 4
 Ei oska öelda 5

Aprill 2009

35. Milliseid õppevorme kasutatakse Teie koolis eesti keele õpetamiseks?

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

Eestikeelsete tekstide kuulamine	1
Eestikeelsete videoprogrammide jälgimine.....	2
Arvuti kasutamine (e-õpe).....	3
Rühmatöö, rollimängud.....	4
Iseseisvate kirjalike tööde (nt kirjandite, esseede) kirjutamine.....	5
Eestikeelsete ajalehtede lugemine, Eesti päevapoliitiliste teemade üle arutlemine	6
Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine	7
Erinevad vahetusprojektid	8
Kohtumised eestlastest eakaaslastega	9
Muu (kirjutage, mis?)	10
<i>Ei oska öelda</i>	11

36. Milliseid õppematerjale kasutatakse Teie koolis eesti keele õpetamisel?

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

Trükitud õpikud (nimetage pealkiri)	1
Trükitud töövihikud (nimetage pealkiri).....	2
Õpetaja tehtud paljundused	3
Sõnaraamatud	4
Eesti keele grammatika seinatabelid	5
Muu (kirjutage, mis)	6

37. Milliseid oskusi tahaksite eesti keele tunnis omandada?

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

Aru saada eestikeelsest kõnest	1
Aru saada eestikeelsetest tele- ja raadiosaadetest.....	2
Aru saada eestikeelsetest loengutest, koolitusest	3
Oskust lugeda eestikeelseid tekste	4
Oskust kirjutada eestikeelseid tekste	5
Oskust rääkida eesti keeles.....	6
Igapäevast suhtlemisoskust	7
Erialase sõnavara omandamist	8
Grammatikareeglite tundmist	9
Eesti keele vaba valdamist	10
Korralikku hääldust	11
<i>Ei oska öelda</i>	12

38. Mis võiks eesti keele õpetamise juures olla teisiti, mida ootate koolis pakutavalt eesti keele õppelt?

Aprill 2009

39. Kui vajalikuks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles?

- Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
 Ei oska öelda 5

40. Kas Teie koolis toimub osade erialainete õpetamine eesti keeles?

- Jah..... 1
 Ei 2

KUI VASTUS OLI JAH:

41. Milliseks Te peate oma koolis eesti keeles õpetatavate erialainete õpetamise taset?

- Väga heaks 1
 Pigem heaks..... 2
 Pigem halvaks..... 3
 Väga halvaks 4
 Ei oska öelda 5

KUI KÜSIMUSE 41 VASTUS OLI "3" VÕI "4":

42. Mis tingib Teie hinnangul eesti keeles õpetavate erialainete õpetamise halva taseme?

_____

43. Kas Te sooviksite osaleda kutseõppeasutuste õpilaste vahetusprojektis, mille käigus keelepraktika saamiseks tuleks Teil mingi perioodi vältel õppida eestikeelses keskkonnas?

- Jah, kindlasti 1
 Jah, võib-olla 2
 Pigem ei 3
 Ei, kindlasti mitte 4
 Ei oska öelda 5

44. Kas Te usute, et kutseõppeasutuse lõpetamisel saate Te töötamiseks oma erialal piisava eesti keele oskuse?

- Täiesti piisava..... 1
 Üsna piisava 2
 Pigem ebapiisava 3
 Täiesti ebapiisava 4
 Ei oska öelda 5

45. Kas pärast kooli lõpetamist eelistate Te jääda tööle Eestisse või püüate leida tööd välismaal?

- Eelistan jääda Eestisse 1
 Püüan leida tööd välismaal 2
 Ei oska öelda 3

TAUSTANDMED

46. Millist alljärgnevatest haridustasemetest Te praegu omandate?

Kutseharidus põhikooli baasil	1
Kutseharidus keskkooli baasil	2
Muu, mis? _____	3

47. Mis erialal Te õpite?

Humanitaaria ja kunst

(muusika ja esituskunstid; tarbekunst ja oskuskäsitöö, audiovisuaalne ja muu meedia)..... 1

Sotsiaalteadused, ärimine ja õigus

(hulgi-ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; sekretäri-ja ametnikutöö; majandusarvestus ja maksundus) 2

Loodus- ja täppisteadused (arvutiteadused ja –kasutamine, elektroonika ja

automaatika, audiovisuaalne ja muu meedia) 3

Tehnika, tootmine, ehitus

(keemia ja protsessitehnoloogia; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energetika; mootorliikurid, laevandus ja lennundus; mehaanika ja metallitöö; materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas); tekstiili, rõivaste, jalatsite õmblemine; toiduainetetöötlus-ja tootmine; arhitektuur ja linnaplaneerimine).....4

Põllumajandus

(aiandus, kalandus, metsandus, põllumundus ja loomakasvatus) 5

Tervis ja heaolu

(sotsiaaltöö ja nõustamine).....6

Teenindus

(koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; keskkonnakaitse; juuksuritöö ja iluteenindus; reisimine, turism ja vaba aja veetmine; transporditeenused; vara-ja isikukaitse) 7

Aprill 2009

48. Kas Te oskate öelda Teie eriala kutsestandardis sätestatud keeletaseme nõude?

Algtase (A2)	1
Algtase (B1)	2
Kesktaase (B2)	3
Kõrgtase (C1)	4

49. Teie sugu:

Mees	1
Naine	2

50. Kui vana Te olete?

_____ aastane

51. Kas Te olete ...

Eesti Vabariigi kodanik	1
Muu riigi kodanik	2
Kodakondsuseta	3

*KÜSIMUS NEILE, KELLEL POLE KODAKONDSUST:***52. Kas kavatsete Eesti kodakondsust taotleda?**

Jah	1
Ei	2

53. Mis on Teie emakeel?

Eesti keel	1
Vene keel	2
Mõni muu keel (milline?)	3

Täname vastamast!

Küsitaja nimi: _____

54. Töötõendi nr: _____

55. KOOL: _____

VAJADUSUURING APRILL 2009 EESTI KEELE ÕPETAJAD

Lugupeetud õpetaja!

Eesti riik on viimastel aastatel pööranud senisest suuremat tähelepanu kutsehariduse arendamisele Eestis. Kutseharidusse on suunatud ja suunatakse ka edaspidi märkimisväärsel hulgal Euroopa Liidu struktuurifondide toetusi. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, kuidas Teie praegust olukorda oma õppeasutuses hindate ja millistes valdkondades ootate muutusi. Eelkõige püüame leida vastust küsimusele, kuidas tõhusamalt toetada õppurite eesti keele omandamise taset.

Uuringut viib läbi Turu-uuringute AS Integratsiooni Sihtasutuse tellimusel. Selle tulemusel valmib vajadusuuring teemal „Eestikeelse õppe laiendamine vene õppekeelega õpperühmadega kutseõppeasutustes“.

Palun vastake kõikidele küsimustele avameelselt - uuring on anonüümne, selle tulemusi kasutatakse ainult üldistatud kujul, sidumata neid konkreetse kooli või vastajaga.

ÕPILASTE EESTI KEELE OSKUS

Kuigi üksikute õpilaste eesti keele oskus võib olla erinev, palume Teil hinnata, milline on teie kooli vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskuse keskmine tase ...?

	Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb	<i>Ei oska öelda</i>
1. ... suulises suhtluses	1	2	3	4	5
2. ... erialal	1	2	3	4	5
3. ... kirjutamises	1	2	3	4	5

4. Milline on Teie hinnangul vene õpperühmade õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu?

- Väga suur..... 1
- Küllaltki suur..... 2
- Pigem väike 3
- Väga väike..... 4
- Ei oska öelda* 5

5. Kui vajalikuks peate vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks?

- Väga vajalikuks 1
- Üsna vajalikuks 2
- Pigem ebavajalikuks 3
- Täiesti ebavajalikuks 4
- Ei oska öelda* 5

HINNANGUD ÕPPETÖÖLE KOOLIS

Milliseks peate oma koolis ...?

	Väga heaks	Pigem heaks	Pigem halvaks	Väga halvaks	Ei oska öelda
6. ... kooli heakorda, õppekeskkonda	1	2	3	4	5
7. ... varustatust õppevahenditega	1	2	3	4	5
8. ... kasutatavaid eesti keele õpikuid/õppematerjale	1	2	3	4	5
9. ... õpilaste eesti keele praktiseerimise võimalusi	1	2	3	4	5
10. ... raamatukogu varustatust eestikeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
11. ... raamatukogu varustatust venekeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
12. ... raamatukogu varustatust ESTICA-alaste materjalidega	1	2	3	4	5
13. ... raamatukogu varustatust sõnaraamatute ja teatmeteostega	1	2	3	4	5

14. Kas vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud tundide arv on Teie arvates piisav?

- Täiesti piisav..... 1
 Üsna piisav 2
 Pigem ebapiisav..... 3
 Täiesti ebapiisav..... 4
 Ei oska öelda 5

15. Kas kool on lisaks ametlikule õppekavale suurendanud vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks ette nähtud tundide arvu?

- Jah 1
 Ei 2

16. Kas Te kasutate eesti keele õpetamiseks alljärgnevaid õppevorme?

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

- Kuulamisülesanded 1
 Eestikeelsed videoprogrammid 2
 Veebipõhised õppematerjalid (e-õpe) 3
 Rühmatöö, rollimängud 4
 Iseseisvate kirjalike tööde (loovustööde) kirjutamine 5
 Eestikeelsete ajalehtede lugemine,
 Eesti päevapoliitiliste temade üle arutlemine 6
 Eestikeelsete kultuuriürituste külastamine 7
 Erinevad vahetusprojektid 8
 Kohtumised eesti eakaaslastega 9
 Muu (kirjutage, mis?) 10
 Ei oska öelda 11

17. Milliseid õppematerjale kasutate Te koolis eesti keele õpetamisel?

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

Trükitud õpikud (nimetage autor ja pealkiri) _____	1
Trükitud töövihikud (nimetage autor ja pealkiri) _____	2
Omatehtud õppevahendid	3
Sõnaraamatud	4
Eesti keele grammatika seinatabelid	5
e-õppematerjalid (www.kutsekeel.ee keskkonnast)	6
videomaterjalid	7
kuulamistesktid.....	8
Muu (kirjutage, mis) _____	9

18. Milliste eesti keele oskuste omandamise seate õpilastele eelkõige eesmärgiks?

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

Oskust kuulata eestikeelseid tekste	1
Oskust lugeda eestikeelseid tekste	2
Oskust kirjutada eestikeelseid tekste	3
Oskust rääkida eesti keeles.....	4
Igapäevast suhtlemisoskust	5
Erialaga seotud keelelistes situatsioonides toimetulek.....	6
Grammatikareeglite tundmist	7
Eesti keele vaba valdamist	8
Korralikku hääldust	9
<i>Ei oska öelda .....</i>	<i>10</i>

19. Kuidas hindate müügil olevate eesti keele õppematerjalide kvaliteeti?

Väga hea	1
Pigem hea	2
Pigem halb.....	3
Väga halb.....	4
<i>Ei oska öelda .....</i>	<i>5</i>

20. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks vaja?

---

21. Kas Teie koolis toimub vene õpperühmadele osade erialainete õpetamine eesti keeles?

Jah	1
Ei	2

22. Kui vajalikuks Te peate vene õpperühmadele osade erialainete õpetamist eesti keeles?

- Väga vajalikuks 1
Üsna vajalikuks 2
Pigem mittevajalikuks 3
Täiesti mittevajalikuks 4
Ei oska öelda 5

KÜSIMUS NEILE, KES PEAVAD ERIALAINETE EESTI KEELES ÕPETAMIST VÄGA VÕI ÜSNA VAJALIKUKS:

23. Miks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?

---

24. Milliste erialainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

KÜSIMUS NEILE, KES PEAVAD ERIALAINETE EESTI KEELES ÕPETAMIST PIGEM VÕI TÄIESTI MITTEVAJALIKUKS:

25. Miks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks?

---

26. Milliste erialainete õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks?

---

27. Kas eestikeelset erialakirjandust koolis õpetatavate erialade kohta on Teie arvates...?

- ... täiesti piisavalt 1
... pigem piisavalt 2
... pigem vähe 3
... väga vähe 4
Ei oska öelda 5

28. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates erialainete eesti keeles õpetamiseks vaja?

---

29. Milliseks peate oma koolis erialainete õpetajate eesti keele oskuse taset?

- Väga heaks 1
Pigem heaks 2
Pigem halvaks 3
Väga halvaks 4
Ei oska öelda 5

30. Kas teie kooli õpetajad on viimase 5 aasta jooksul osalenud eesti keele õppes?

- Jah, enamus 1
 Jah, osa neist..... 2
 Ei 3

31. Milline on Teie hinnangul teie kooli õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu?

- Väga suur 1
 Küllaltki suur 2
 Pigem väike 3
 Väga väike 4
 Ei oska öelda 5

VASTAJA KEELEOSKUS

32. Mis on Teie emakeel?

- Eesti keel 1
 Vene keel..... 2
 Mõni muu keel (milline?)..... 3

KÜSIMUSED 34 - 38 ON NEILE, KELLE EMAKEEL EI OLE EESTI KEEL.

33. Milliseks Te peate oma eesti keele oskust ...?

	Väga heaks	Pigem heaks	Pigem halvaks	Väga halvaks	Ei oska öelda
34. ... suulises suhtluses	1	2	3	4	5
35. ... erialal	1	2	3	4	5
36. ... kirjutamises	1	2	3	4	5

37. Kas Teil on Riikliku Eksami-ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud eesti keele tunnistus ja millisele tasemele?

- Jah, kõrgtase (C1)..... 1
 Jah, kesktase (B2)..... 2
 Jah, algtase (B1) 3
 Jah, algtase (A2)..... 4
 Ei ole..... 5

38. Kas Te olete viimase 5 aasta jooksul osalenud erialasel (eesti keele õpetamise) täiendkoolitusel?

- Jah..... 1
 Ei 2

39. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele alast täiendkoolitust peate?

- Väga vajalikuks 1
Üsna vajalikuks 2
Pigem mittevajalikuks 3
Täiesti mittevajalikuks 4
Ei oska öelda 5

40. Kas Te sooviksite muud täiendkoolitust?

- Jah..... 1
Ei 2

KUI JAH, SIIS

41. Millist täiendkoolitust Te sooviksite?

---

42. Kas tunnete kooli juhtkonna toetust eesti keele õppe ja oskuse väärtustamisel?

- Jah, täielikult 1
Jah, mõningal määral..... 2
Pigem mitte..... 3
Ei, üldse mitte..... 4
Ei oska öelda 5

43. Kas Te sooviksite teha koostööd Integratsiooni Sihtasutuse "Keelõppe arendamise programmi 2007-2010" raames?

- Jah, kindlasti..... 1
Jah, võib olla..... 2
Ei 3
Ei oska öelda 4

TAUSTANDMED

44. Teie sugu:

Mees 1

Naine 2

45. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus?

Üldkeskharidus 1

Kutsekeskharidus või keskeriharidus . 2

Rakenduskõrgharidus 3

Kõrgkool (4 - 5 aastat)..... 4

Bakalaureuseõpe..... 5

Magistriõpe..... 6

Doktoriõpe..... 7

46. Mis aastal Te selle hariduse omandasite?

_____ aastal

47. Millises õppeasutuses Te selle hariduse omandasite? (KIRJUTAGE ÕPPEASUTUS JA RIIK)

48. Milline on Teie omandatud hariduse eriala?

49. Mitu aastat olete õppejõuna töötanud?

_____ aastat

50. Mis eriala õpilasi Te õpetate?

Humanitaar ja kunstid (muusika ja esituskunstid; tarbekunst ja oskuskäsitöö, audiovisuaalne ja muu meedia) 1

Sotsiaalteadused, ärimine ja õigus (hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; sekretäri- ja ametnikutöö; majandusarvestus ja maksundus) 2

Loodus- ja täppisteadused (arvutiteadused ja –kasutamine, elektroonika ja automaatika, audiovisuaalne ja muu meedia) 3

Tehnika, tootmine, ehitus (keemia ja protsessitehnoloogia; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energeetika; mootorliikurid, laevandus ja lennundus; mehaanika ja metallitöö; materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas); tekstiili, rõivaste, jalatsite õmblemise; toiduainetetöötlus- ja tootmine; arhitektuur ja linnaplaneerimine) 4

Põllumajandus (aiandus, kalandus, metsandus, põllumundus ja loomakasvatuse) 5

Tervis ja heaolu (sotsiaaltöö ja nõustamine) 6

Teenindus (koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; keskkonnakaitse; juuksuritöö ja iluteenindus; reisimine, turism ja vaba aja veetmine; transporditeenused; vara- ja isikukaitse) 7

51. Kas Te olete kursis Teie koolis õpetatavate erialade kutsestandardites sätestatud keeleoskuse nõuetega?

Jah 1

Ei 2

52. Kas Te olete ...

... Eesti Vabariigi kodanik 1

... muu riigi kodanik 2

... kodakondsuseta 3

KÜSIMUS NEILE, KELLEL EI OLE KODAKONDSUST:

53. Kas Te kavatsete Eesti Vabariigi kodakondsust taotleda?

Jah..... 1

Ei 2

Täname vastamast!

Küsitaja nimi: _____

54. Töötõendi nr: _____

55. KOOL: _____

VAJADUSUURING APRILL 2009 ERIALAAINETE ÕPETAJAD

Lugupeetud õpetaja!

Eesti riik on viimastel aastatel pööranud senisest suuremat tähelepanu kutsehariduse arendamisele Eestis. Kutseharidusse on suunatud ja suunatakse ka edaspidi märkimisväärsel hulgal Euroopa Liidu struktuurifondide toetusi. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, kuidas Teie praegust olukorda oma õppeasutuses hindate ja millistes valdkondades ootate muutusi. Eelkõige püüame leida vastust küsimusele, kuidas tõhusamalt toetada õppurite eesti keele omandamist.

Uuringut viib läbi Turu-uuringute AS Integratsiooni Sihtasutuse tellimusel. Selle tulemuste põhjal valmib vajadusuuring teemal „Eestikeelse õppe laiendamine vene õppekeelega õpperühmadega kutseõppeasutustes“.

Palun vastake kõikidele küsimustele avameelselt - uuring on anonüümne, selle tulemusi kasutatakse ainult üldistatud kujul, sidumata neid konkreetse kooli või vastajaga.

ÕPILASTE EESTI KEELE OSKUS

Kuigi üksikute õpilaste eesti keele oskus võib olla erinev, palume Teil hinnata, milline on teie kooli vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskuse keskmine tase ...?

	Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb	<i>Ei oska öelda</i>
1. ... suulises suhtluses	1	2	3	4	5
2. ... erialal toimetulekuks	1	2	3	4	5
3. ... kirjutamises	1	2	3	4	5

4. Milline on Teie hinnangul vene õpperühmade õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu?

- Väga suur..... 1
- Küllaltki suur..... 2
- Pigem väike 3
- Väga väike 4
- Ei oska öelda* 5

5. Kui vajalikuks peate vene õpperühmade eesti keele oskust tulevasel erialal töötamiseks?

- Väga vajalikuks 1
- Üsna vajalikuks 2
- Pigem mittevajalikuks 3
- Täiesti mittevajalikuks 4
- Ei oska öelda* 5

6. Kui vajalikuks peate vene õpperühmades osade erialainete õpetamist eesti keeles?

- Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
 Ei oska öelda 5

KÜSIMUS NEILE, KES PEAVAD ERIALAAINETE EESTI KEELES ÕPETAMIST VÄGA VÕI ÜSNA VAJALIKUKS:

7. Miks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?

---

8. Milliste erialainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

---

9. Milliseid abinõusid Te peaksite vajalikuks kasutusele võtta, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialainete õpetamist eesti keeles?

KÜSIMUS NEILE, KES PEAVAD ERIALAAINETE EESTI KEELES ÕPETAMIST PIGEM VÕI TÄIESTI MITTEVAJALIKUKS:

10. Miks Te peate osade erialainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks?

---

11. Milliste erialainet õpetamist eesti keeles peate Te mittevajalikuks?

HINNANGUD ÕPPETÖÖLE KOOLIS

Milliseks Te peate oma koolis ...?

	Väga heaks	Pigem heaks	Pigem halvaks	Väga halvaks	Ei oska öelda
12. Kooli heakorda, õppekeskkonda	1	2	3	4	5
13. Varustatust õppevahenditega	1	2	3	4	5
14. Raamatukogu varustatust eestikeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
15. Raamatukogu varustatust venekeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
16. Raamatukogu varustatust sõnaraamatute ja teatmeteostega	1	2	3	4	5

VASTAJA EESTI KEELE OSKUS**17. Mis on Teie emakeel?**

- Eesti keel 1
 Vene keel 2
 Mõni muu keel (mis?) 3

KÜSIMUSED 18 KUNI 23 ON NEILE, KELLE EMAKEELEKS EI OLE EESTI KEEL:

Kuidas hindate oma eesti keele oskust ...?

	Väga heaks	Pigem heaks	Pigem halvaks	Väga halvaks	Ei oska öelda
18. ... suulises suhtluses	1	2	3	4	5
19. ... ametikohal toimetulekuks	1	2	3	4	5
20. ... kirjutamises	1	2	3	4	5

21. Kas Teil on Riikliku Eksami-ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud eesti keele tunnistus ja millisele tasemele?

- Jah, kõrgtase (C1)..... 1
 Jah, kesktase (B2)..... 2
 Jah, algtase (B1) 3
 Jah, algtase (A2)..... 4
 Ei ole..... 5

22. Kas Te olete viimase 5 aasta jooksul osalenud eesti keele õppes?

- Jah 1
 Ei 2

23. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele õpet peate?

- Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
 Ei oska öelda 5

VASTAVAD KÕIK**24. Millises keeles abimaterjali Te peamiselt kasutate loengute ettevalmistamiseks?**

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

- Eestikeelset..... 1
 Venekeelset 2
 Ingliskeelset 3
 Muu (mis?) 4

Aprill 2009

25. Kas eestikeelset erialakirjandust on Teie arvates ...?

- täiesti piisavalt 1
 pigem piisavalt 2
 pigem vähe 3
 väga vähe 4
 Ei oska öelda 5

26. Kas Te õpetate vene õppekeelega rühmadele mõnda ainet eesti keeles?

- Jah 1   Mis aineid? _____
 Ei 2

*KUI VASTUS OLI "EI":***27. Kas Te oleksite valmis õpetama vene õppekeelega õpperühmas eesti keeles?**

- Kindlasti oleks 1
 Tõenäoliselt oleks 2
 Tõenäoliselt mitte 3
 Kindlasti mitte 4
 Ei oska öelda 5

28. Järgnevalt palume Teil kirjutada tabeli esimesse veergu, milliseid aineid Te õpetate vene õppekeelega rühmades ja teise veergu märkida ristiga, milliseid neist ainetest oleksite Te valmis õpetama ka eesti keeles.

Aine(d), mida õpetate vene õppekeelega rühmades	Olete valmis õpetama ka eesti keeles
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

TÄIENDKOOLITUS**29. Kas Te olete viimase 5 aasta jooksul osalenud erialasel täiendkoolitusel?**

Jah 1
 Ei 2

30. Kui vajalikuks Te enda jaoks erialast täiendkoolitust peate?

Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
 Ei oska öelda 5

31. Millisel alal täiendkoolitust Te enda jaoks eelkõige vajalikuks peate?

---

32. Mida Te vajaksite, et hakata erialaaineid õpetama eesti keeles?

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

Eesti keele õpet..... 1
 Õppemeetodite alast koolitust 2
 Erialast koolitust..... 3
 Eestikeelseid erialaõpikuid 4
 Eestikeelseid õppevahendeid..... 5
 Muud (kirjutage, mida)

6

33. Milliseid õppematerjale ja õppevahendeid Te vajaksite, et hakata erialaaineid õpetama eesti keeles?

---

34. Kas tunnete kooli juhtkonna toetust eesti keele oskuse ja omandamise tähtsustamisel?

Jah, täielikult 1
 Jah, mõningal määral 2
 Pigem mitte..... 3
 Ei, üldse mitte..... 4
 Ei oska öelda 5

35. Kas Te sooviksite teha koostööd Integratsiooni Sihtasutuse „Keeleõppe arendamise programmi 2007-2010“ raames?

Jah, kindlasti 1
 Jah, võib olla..... 2
 Ei 3
 Ei oska öelda 4

TAUSTANDMED**36. Teie sugu:**

Mees 1

Naine 2

37. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus?

Üldkeskharidus 1

Kutsekeskharidus või keskeriharidus 2

Rakenduskõrgharidus 3

Kõrgharidus (4-5 aastat) 4

Bakalaureuseõpe 5

Magistriõpe 6

Doktoriõpe 7

38. Mis aastal Te selle hariduse omandasite?

_____ aastal

39. Millises õppeasutuses Te selle hariduse omandasite?

_____ (MÄRKIGE ÕPPEASUTUS JA RIIK)

40. Milline on Teie omandatud hariduse eriala?

_____

41. Mitu aastat olete õppejõuna töötanud?

_____ aastat

42. Mis eriala õpilasi Te õpetate?**Humanitaar ja kunstid** (muusika ja esituskunstid; tarbekunst ja oskuskäsitöö, audiovisuaalne ja muu meedia) ..... 1**Sotsiaalteadused, ärimine ja õigus** (hulgi- ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; sekretäri- ja ametnikutöö; majandusarvestus ja maksundus) ..... 2**Loodus- ja täppisteadused** (arvutiteadused ja –kasutamine, elektroonika ja automaatika, audiovisuaalne ja muu meedia) ..... 3**Tehnika, tootmine, ehitus** (keemia ja protsessitehnoloogia; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energeetika; mootorliikurid, laevandus ja lennundus; mehaanika ja metallitöö; materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas); tekstiili, rõivaste, jalatsite õmblemine; toiduainetetöötlus- ja tootmine; arhitektuur ja linnaplaneerimine) ..... 4**Põllumajandus** (aiandus, kalandus, metsandus, põllundus ja loomakasvatus) ..... 5**Tervis ja heaolu** (sotsiaaltöö ja nõustamine) ..... 6**Teenindus** (koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; keskkonnakaitse; juuksuritöö ja iluteenindus; reisimine, turism ja vaba aja veetmine; transporditeenused; vara- ja isikukaitse) ..... 7**Üldharidusained** (matemaatika, geograafia, keemia, füüsika, bioloogia jne) 8

43. Kas Te olete kursisTeie koolis õpetatavate erialade kutsestandardites sätestatud keeletaseme nõuetega?

Jah 1

Ei 2

44. Kas Te olete ...

... Eesti Vabariigi kodanik 1

... muu riigi kodanik 2

... kodakondsuseta 3

KÜSIMUS NEILE, KELLEL EI OLE KODAKONDSUST:

45. Kas kavatsete Eesti Vabariigi kodakondsust taotleda?

Jah 1

Ei 2

Täname vastamast!

Küsitaja nimi _____

46. Töötõendi nr. _____

47. KOOL : _____

VAJADUSUURING APRILL 2009 ADMINISTRATSIOON

Lugupeetud koolijuht!

Eesti riik on viimastel aastatel pööranud senisest suuremat tähelepanu kutsehariduse arendamisele Eestis. Kutseharidusse on suunatud ja suunatakse ka edaspidi märkimisväärsel hulgal Euroopa Liidu struktuurifondide toetusi. Palume Teie kaasabi sellele küsimustikule vastamisel, et saada teada, kuidas Teie praegust olukorda oma õppeasutuses hindate ja millistes valdkondades ootate muutusi. Eelkõige püüame leida vastust küsimusele, kuidas toetada õppurite eesti keele omandamist.

Uuringut viib läbi Turu-uuringute AS Integratsiooni Sihtasutuse tellimusel. Selle tulemuste põhjal valmib vajadusuuring teemal „Eestikeelse õppe laiendamine vene õppekeelega õpperühmadega kutseõppeasutustes“.

Palun vastake kõikidele küsimustele avameelselt - uuring on anonüümne, selle tulemusi kasutatakse ainult üldistatud kujul, sidumata neid konkreetse kooli või vastajaga.

ÕPILASTE EESTI KEELE OSKUS

Kuigi üksikute õpilaste eesti keele oskus võib olla erinev, palume Teil hinnata, milline on teie kooli vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskuse keskmine tase ...?

	Väga hea	Pigem hea	Pigem halb	Väga halb	<i>Ei oska öelda</i>
1. ... suulises suhtluses	1	2	3	4	5
2. ... erialal	1	2	3	4	5
3. ... kirjalikult	1	2	3	4	5

4. Milline on Teie hinnangul vene õpperühmade õpilaste huvi eesti keele õppimise vastu?

- Väga suur.....1
 Küllaltki suur.....2
 Pigem väike.....3
 Väga väike.....4
Ei oska öelda.....5

5. Kui vajalikuks peate vene õpperühmade õpilaste eesti keele oskust õpitaval erialal töötamiseks?

- Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
Ei oska öelda.....5

Aprill 2009

HINNANGUD ÕPPETÖÖLE KOOLIS**Milliseks peate oma koolis ...?**

	Väga heaks	Pigem heaks	Pigem halvaks	Väga halvaks	Ei oska öelda
6. kooli heakorda, õppekeskkonda	1	2	3	4	5
7. varustatust õppevahenditega	1	2	3	4	5
8. üld-ja erialaainete õpetamise taset	1	2	3	4	5
9. vene õpperühmade eesti keele õpetamise taset	1	2	3	4	5
10. vene õpperühmades kasutatavaid eesti keele õpikuid/õppematerjale	1	2	3	4	5
11. vene õpperühmade õpilaste eesti keele praktiseerimise võimalusi	1	2	3	4	5
12. raamatukogu varustatust eestikeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
13. raamatukogu varustatust venekeelse erialakirjandusega	1	2	3	4	5
14. raamatukogu varustatust ESTICA-alaste materjalidega	1	2	3	4	5
15. raamatukogu varustatust sõnaraamatute ja teatmeteostega	1	2	3	4	5

16. Kas vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks õppekavas ette nähtud tundide arv on Teie arvates piisav või mitte?

- Täiesti piisav.....1
 Üsna piisav 2
 Pigem ebapiisav 3
 Täiesti ebapiisav 4
 Ei oska öelda 5

17. Kas kool on lisaks ametlikule õppekavale suurendanud vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks õppekavas ette nähtud tundide arvu?

- Jah 1
 Ei 2

18. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vene õpperühmadele eesti keele õpetamiseks vaja?

Aprill 2009

19. Kas Teil on olnud probleeme, leidmaks koolile ...

	Jah	Ei
... üldainete õpetajaid.....	1	2
... erialaainete õpetajaid.....	1	2
... eesti keele õpetajaid.....	1	2

20. Kas Teie koolis toimub osade erialaainete õpetamine vene õpperühmadele eesti keeles?

Jah 1
 Ei 2

21. Kui vajalikuks Te peate osade erialaainete õpetamist vene õpperühmadele eesti keeles?

Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
 Ei oska öelda 5

KÜSIMUS NEILE, KES PEAVAD ERIALAAINETE EESTI KEELES ÕPETAMIST VÄGA VÕI ÜSNA VAJALIKUKS:

22. Miks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles vajalikuks?

---

23. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te vajalikuks peate?

---

24. Milliseid abinõusid Te peaksite vajalikuks kasutusele võtta, et juurutada venekeelsetes õpperühmades erialaainete õpetamist eesti keeles?

KÜSIMUS NEILE, KES PEAVAD ERIALAAINETE EESTI KEELES ÕPETAMIST PIGEM VÕI TÄIESTI MITTEVAJALIKUKS:

25. Miks Te peate osade erialaainete õpetamist eesti keeles mittevajalikuks?

---

26. Milliste erialaainete õpetamist eesti keeles Te peate mittevajalikuks?

Aprill 2009

VASTAVAD KÕIK

27. Milliseid uusi õppematerjale oleks Teie arvates vaja vene õpperühmadele erialaainete eesti keeles õpetamiseks?

---

28. Milliseks Te peate oma koolis eesti keelest erineva emakeelega erialaaine-õpetajate eesti keele oskuse taset?

- Väga heaks 1
 Pigem heaks 2
 Pigem halvaks.....3
 Väga halvaks 4
 Ei oska öelda 5

29. Kas Teie kooli eesti keelest erineva emakeelega õpetajad on viimase 5 aasta jooksul osalenud eesti keele õppes?

- Jah, enamus 1
 Jah, osa neist 2
 Ei 3

30. Milline on Teie hinnangul õpetajate huvi eesti keele õppimise vastu?

- Väga suur.....1
 Küllaltki suur 2
 Pigem väike 3
 Väga väike 4
 Ei oska öelda 5

31. Kust hangite infot Eesti hariduspoliitika ja keelenõuete kohta:

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

- Venekeelsest ajakirjandusest 1
 Eestikeelsest ajakirjandusest 2
 Haridusministeeriumi koduleheküljelt 3
 Haridusministeeriumi poolt koolile saadetud kirjadest 4
 Teistelt koolidirektoritelt 5
 Kohalikult omavalitsuselt 6
 Riiklikult Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuselt.....7
 Mujalt (täpsustada, kust) 8

32. Kas tunnete kohaliku omavalitsuse ja Haridusministeeriumi toetust õpilaste eesti keele õppe tõhustamisele?

- Jah, täielikult 1
 Jah, mõningal määral 2
 Pigem mitte.....3
 Ei, üldse mitte.....4
 Ei oska öelda 5

33. Kas Te sooviksite teha koostööd Integratsiooni Sihtasutuse „Keeleõppe arendamise programmi 2007-2010“ raames?

- Jah, kindlasti 1
 Jah, võib olla 2
 Ei 3
 Ei oska öelda 4

34. Mis on Teie emakeel?

- Eesti keel 1
 Vene keel 2
 Mõni muu keel (Mis?) 3

KÜSIMUSED 35 - 40 ON NEILE, KELLE EMAKEELEKS EI OLE EESTI KEEL:

Milliseks Te peate oma eesti keele oskust ...?

	Väga heaks	Pigem heaks	Pigem halvaks	Väga halvaks	Ei oska öelda
35. ... suulises suhtluses	1	2	3	4	5
36. ... erialal, ametikohal toimetulekuks	1	2	3	4	5
37. ... kirjutamisel	1	2	3	4	5

38. Kas Teil on olemas Riikliku Eksami-ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt väljastatud tunnistus ja millisele tasemele?

- Jah, kõrgtase (C1).....1
 Jah, kesktase (B2).....2
 Jah, algtase (B1) 3
 Jah, algtase (A2).....4
 Ei ole.....5

39. Kas Te olete viimase 5 aasta jooksul osalenud eesti keele õppes?

- Jah 1
 Ei 2

40. Kui vajalikuks Te enda jaoks eesti keele õpet peate?

- Väga vajalikuks 1
 Üsna vajalikuks 2
 Pigem mittevajalikuks 3
 Täiesti mittevajalikuks 4
 Ei oska öelda 5

Aprill 2009

41. Mis erialade õpilasi Teie õppeasutuses õpetatakse?

VÕIB VALIDA MITU VASTUST.

Humanitaar ja kunstid

(muusika ja esituskunstid; tarbekunst ja oskuskäsitöö, audiovisuaalne ja muu meedia) 1

Sotsiaalteadused, ärimine ja õigus

(hulgi-ja jaekaubandus; juhtimine ja haldus; sekretäri-ja ametnikutöö; majandusarvestus ja maksundus) 2

Loodus- ja täppisteadused (arvutiteadused ja –kasutamine, elektroonika ja automaatika, audiovisuaalne ja muu meedia)..... 3**Tehnika, tootmine, ehitus**

(keemia ja protsessitehnoloogia; ehitus ja tsiviilrajatised; elektrotehnika ja energeetika; mootorliikurid, laevandus ja lennundus; mehaanika ja metallitöö; materjalitöötlus (puu, paber, plast, klaas); tekstiili, rõivaste, jalatsite õmblemine; toiduainetetöötlus-ja tootmine; arhitektuur ja linnaplaneerimine)..... 4

Põllumajandus (aiandus, kalandus, metsandus, põllundus ja loomakasvatus)..... 5**Tervis ja heaolu** (sotsiaaltöö ja nõustamine) 6**Teenindus**

(koduteenindus; majutamine ja toitlustamine; keskkonnakaitse; juuksuritöö ja iluteenindus; reisimine, turism ja vaba aja veetmine; transporditeenused; vara-ja isikukaitse) 7

Üldharidusained

(matemaatika, geograafia, keemia, füüsika, bioloogia jne)..... 8

TAUSTANDMED**42. Teie sugu:**

Mees 1

Naine 2

43. Milline on Teie kõrgeim lõpetatud haridus?

Üldkeskharidus 1

Kutsekeskharidus või keskeriharidus 2

Rakenduskõrgharidus 3

Kõrgkool (4 - 5 aastat)..... 4

Bakalaureuseõpe..... 5

Magistriõpe..... 6

Doktoriõpe..... 7

44. Mis aastal Te selle hariduse omandasite?

_____ aastal

45. Millises õppeasutuses Te selle hariduse omandasite?

_____ (märkige õppeasutus ja riik)

46. Mis erialal Te hariduse omandasite?

_____

47. Mitu aastat olete koolijuhina töötanud?

_____ aastat

48. Kui palju on Teie koolis ...

õpetajaid ... _____

õpilasi ..... _____

sh vene õpperühmades _____

49. Kas Te olete ...

... Eesti Vabariigi kodanik 1

... muu riigi kodanik 2

... kodakondsuseta 3

KÜSIMUS NEILE, KELLEL EI OLE KODAKONDSUST:**50. Kas kavatsete kodakondsust taotlelda?**

Jah 1

Ei 2

Täname vastamast!

Aprill 2009

Küsitaja nimi _____

51. Töötüendi nr _____

52. KOOL: _____